

Handwritten text in white and yellow on a red and blue background, possibly a banner or flag. The text is written in a stylized, cursive script, likely a South Asian language. The white text is arranged in a curved line across the red background, while the yellow text is on a green background at the bottom left.

Handwritten text in white on a red background, possibly a banner or flag. The text is written in a stylized, cursive script, likely a South Asian language. The text is arranged in a curved line across the red background.

Handwritten text in black on a light-colored background, possibly a piece of paper or a label. The text is written in a stylized, cursive script, likely a South Asian language. The text is arranged in a curved line across the light-colored background.

കളുതു നാണയങ്ങൾ

പ്രസാധകന്മാർ
സാഹിത്യപ്രവർത്തകസഹകരണ
സംഘം ലിമിറ്റഡ്

KALLANANAYANGAL

(ONE ACT PLAYS)

BY

K. RAMAKRISHNA PILLAI

First Impression April 1955

RIGHTS RESERVED

PUBLISHERS

SAHITHYA PRAVARTHAKA C. S. LTD.

NATIONAL BOOKSTALL
POST BOX 40, KOTTAYAM

Re. 1—0—0

കുളനാണയങ്ങൾ

(ഏകാക്ഷരങ്ങൾ)

ഗ്രന്ഥകർത്താവ്

കെ. രാമകൃഷ്ണപിള്ള

നാഷണൽ ബുക്ക്സ്റ്റാൾ

കുളരിക്കൽ ബസാർ കോട്ടയം

വില 1 ക.

കെ. രാമകൃഷ്ണപിള്ളയുടെ

കൃതികൾ

കള്ള നാണയങ്ങൾ

തപ്തബാഷ്പം

നിഴലുകൾ

വിചാരവീചി

പ്രതിമ

വെള്ള പൊക്കം

തൃക്കുമറിയിൽ

നാളെ

കമണ്ഡലു

ഉള്ളടക്കം

സമത്വസുന്ദരം	7
ഫരിഷ്കാലനാർ	30
കരിന്തിരി	58
കള്ള നാണയങ്ങൾ	83
അരിപ്രാവ്	103
വീണവായന	114

സമത്വസുന്ദരം

രംഗം 1

[കർട്ടൻ ഉയരുമ്പോൾ “എട്ടുകെട്ടിൽ ബംഗ്ലാവി”ന്റെ അകത്തെ ഒരു മുറി ദൃശ്യമാകുന്നു. സാധാരണയിൽ കവിഞ്ഞ നീളവും വീതിയും പൊക്കവും ഉള്ളതാണ് ആ മുറി. തറ യോടുകൂടി അവിടവിടെ ഇളകിക്കിടക്കുന്നു. ഭിത്തികൾ വെള്ളത്തേയ്ക്കായ്കയാൽ വൃത്തിഹീനമായിരിക്കുന്നു. ചിലയിടത്തു് ഇഷ്ടിക ചുവന്ന പല്ലുകൾ ഇളിച്ചുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നതായി തോന്നപ്പെടുന്നു. മുറിയുടെ ഭീകരതയെ വർദ്ധിപ്പിക്കത്തക്ക വിധം, ക്ലാവംപിടിച്ച ഒരു നിലവിളക്കു് ആ മുറിയുടെ ഒരു മൂലയിൽ സന്ദൃളിന്മേൽ വച്ചിരിക്കുന്നതു കാണാം. അതിലെ തിരി മുകമായി കത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മുറിയുടെ ഉയർന്ന ഭിത്തിയിൽ ഗൃഹനാഥന്റെ എണ്ണച്ചായപ്പടം. അതിന്റെ കണ്ണാടി പൊട്ടിത്തകന്നിട്ടുണ്ടു് ഫ്ലെയിം മിക്കവാറും ഉതിന്നുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. എങ്കിലും, വിവർണ്ണമായ ഒരു രക്തഹാരം ആ പടത്തെ അലങ്കരിക്കുന്നുണ്ടു് തൊട്ടു താഴെ സഖാവു് സ്റ്റാലിന്റെ ഒരു പടം ഭിത്തിയിൽ ഒട്ടിച്ചിരിക്കുന്നു.

മുറിയുടെ വലതുവശത്തു് ഒരു വലിയ പലകക്കെട്ടിൽ, ആ കെട്ടിലിന്റെ കാലുകൾ, അസ്തമിച്ച പ്രതാപത്തു് ആ അവശേഷങ്ങളെപ്പോലെ കെട്ടിലിൽ മുഷിഞ്ഞുകീറിയതായി

എണ്ണപുരണ്ടു തലയണ, തുണിക്കുപ്പണങ്ങൾ. ഭിത്തിയോടു ചേർന്നു ചാരിവെച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു പലക. ഒരു പഴയ തലയണ അതിൽ ചാരിവെച്ചിട്ടുണ്ട്. താഴെ ഒരു പഴയ കോളാമ്പി.

കർട്ടൻ ഉയർന്ന് ഒരുനിമിഷം കഴിയുമ്പോൾ മുറിയുടെ നടുവതിലിരിക്കുന്ന ഒരു വൃദ്ധയുടെ രൂപം പ്രത്യക്ഷമാകുന്നു. വലത്തുകാൽ മാത്രമേ നിലത്തുറപ്പിച്ചു ചവിട്ടിയിട്ടുള്ളൂ. വല കൈയ്ക്ക്, അരികെ നിൽക്കുന്ന പുരുഷന്റെ കഴുത്തിൽ ചുറ്റിയിരിക്കുന്നു. ഇടത്തേകൈയും കാലും ചലനരഹിതമാണ്. പുരുഷൻ വൃദ്ധയെ താങ്ങി കട്ടിലിലിരുത്തുന്നു. വളരെ വിനീതമായിട്ടുണ്ടോടെ പലകയിലേയ്ക്കു്, പിന്നിട്ടു് ചാരിയിരുത്തുന്നു. പുരുഷൻ വിനയപൂർവ്വം ഒരു വശത്തേയ്ക്കു മാറിനില്ക്കുന്നു. വൃദ്ധ വലത്തുകൈയ്ക്ക് വിളക്കിനു നേരേ ചൂണ്ടുന്നു.]

വൃദ്ധ—അതും കെടാറായി, നാണു!

നാണു—കൊച്ചെണ്ണകൂടിയൊണ്ടു്. (വിളക്കിനു സമീപം ചെന്നു് തിരി നീട്ടുന്നു) ഇനി നാണു വല്ലോ മാന്റെ മുറീലോടു പോട്ടെ. കസ്തുർച്ചുറ്റിത്തുളിക ഒന്നു കൂടി കൊടുക്കാം. കുഞ്ഞിപ്പെണ്ണിങ്ങോടു പോരാം.

വൃദ്ധ—എന്റെ എട്ടുകെട്ടിൽ ഭഗവതീ! (ഭീർഘശ്വാസം വിട്ടു്)

നാണു - എല്ലാം സമ്മിക്കാൻ ദൈവം ശക്തിതരും.

വൃദ്ധ- ആ കഥം ഒന്നെടുത്തുകൂടെയണേ, നാണു. എന്റെ കൈകൊണ്ടു് അതെടുത്തുകൂടെയണോ എന്നാ ദൈവനിശ്ചയം. ഇനി ഈ കൈയ്ക്ക് പൊങ്ങുകയില്ല. ഈ വശം മുഴുവൻ തളൻപോയില്ലേ. എന്റെ നാണു, എന്റെ ജീവനാലും എടുത്തിരുന്നേൽ.

ചിന്നെ വല്ലോമാണെ നോക്കാനാരുണ്ടു

കുഞ്ഞമ്മേ? പെററുവളുത്തിയ മക്കളാരെങ്കിലുമൊണ്ടോ അവസാനകാലത്തു്.

കുഞ്ഞിപ്പെണ്ണു് - (പെട്ടെന്ന് കടന്നുവന്നു്) വല്ലേമാനു് ഞരക്കം കൂടുതലാ. അങ്ങോട്ടൊന്നു ചെന്നോ. ഗൃളിക എടുത്തു ഞാൻ ചാനേൽ വച്ചിട്ടൊണ്ടു്.

നാണു-എന്റേടീ, നമ്മളിതെല്ലാം കണ്ടെ ഒക്കുവാട്ടു (അകത്തെ മുറിയിലേയ്ക്കു പോകുന്നു)

കുഞ്ഞി-എന്റെ കുഞ്ഞമ്മ കരയാതെ. സഹിപ്പേ ഒക്കൂ.

വൃദ്ധ- എവിടന്നു കണ്ണീരു വരാനാ. ഇനി അതു ബാക്കി ഒണ്ടോ. അദ്ദേഹത്തിനു വല്ല വിമ്മിഷ്ടമാ. എന്തു ചൊമയാണിതു്?

കുഞ്ഞി- കുഞ്ഞിപ്പെണ്ണിനു കണ്ടിട്ടു സഹിക്കുന്നില്ല. ഇതീദേദം, ആ ജീവനങ്ങെടുത്താൽ മതിയാൻ. എന്റെ കുഞ്ഞമ്മേ! വല്ലേമാൻ അറിഞ്ഞോണ്ടു് ഒരു പാപോം ചെയ്തിട്ടുള്ള ആളാണോ? എന്നിട്ടു്

വൃദ്ധ- ഇക്കണക്കിനു നേരം വെളുപ്പിക്കേലെന്റെ കുഞ്ഞീ! വായു പോകാനുള്ള വിമ്മിഷ്ടം!

കുഞ്ഞി-പാതിരാക്കോഴിയല്ലിയോ കൂവുന്നേ. കുഞ്ഞമ്മ, ഒന്നു് കെടക്കാമോ എന്നു നോക്കിയാട്ടെ. വിശേഷമാണ്ടെൽ കുഞ്ഞി വിളിക്കാമേ. ഇങ്ങനെ ഒക്കുമെളച്ചാൽ വേദന കൂടും. ഈ വശോംകൂടെ വല്ലോം വന്നാൽ!

വൃദ്ധ- വേണ്ടോ; ഇതെല്ലാം കണ്ടോണ്ടും കേട്ടോണ്ടും ഇരിക്കാൻ ദൈവനിശ്ചയമല്ലേ. നടപ്പാട്ടു. അയ്യോ! ഇല്ല. പിന്നോം ചൊമയ്ക്കുന്നു.

കുഞ്ഞി-വല്ലു ചൊമയല്ലിയോ. വയസ്സും പത്തെണ്ണതായില്ലോ. പിന്നെ ഓർമ്മയില്ലാത്തത് ഒരു ഭാഗ്യമാ. ദൈവം കരുണയൊള്ളവനാ. രണ്ടു രാത്രി കഴിഞ്ഞില്ലേ, ഈ വലി തൊടങ്ങീട്ട്. ഇരുശപരാ!

വൃദ്ധ—നേരം വെളുക്കുമോടീ!

കുഞ്ഞി-ആ മൂത്ത കൊച്ചുമാണെങ്കിലും ഒന്നു വന്നിരുന്നേൽ. നാലാൺമക്കളൊള്ളുതല്ലേ. ഒന്നിനേയെങ്കിലും കണ്ടോണ്ടു്, എന്റെ വല്ലുമാന്റെ ജീവനെടുത്തെങ്കിൽ.

വൃദ്ധ—വേണ്ടാ! അവനും വരണ്ടാ. അല്ലെങ്കിൽ അവൻ എങ്ങനെ വരും. അവൻ ഒളിവിലല്ലേ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഖക്കേടുവിവരം പോലീസുകാർക്കു മറിയം. അവനാൽ ഈ വീട്ടിൻ ചുറ്റും പതുങ്ങിയിരിപ്പുണ്ടായിരിക്കും. ആരുകൊല്ലുമായി അവരു ശ്രമിക്കുന്നതല്ലേ. പക്ഷെ ഇത്തവണയും എന്റെ മോനെ പിടിക്കാനൊക്കുവേല. അവൻ വരണ്ടാ.

കുഞ്ഞി-അവരും മനുഷ്യരല്ലോ. വായുവലിച്ചു കെടക്കുന്ന അപ്പുന്റെയടുത്തുന്ന്, വാതം വന്നു തളൻ കെടക്കുന്ന തള്ളെടെ മുവീന്ന് അവരു പിടിക്കുമോ? കൊച്ചുമാണെ തൊടത്തില്ല. അവരും കണ്ണിച്ചോരയുള്ളോരല്ലോ. എന്നാലും ആരുകൊല്ലം! എന്റെ ഇരുശപരാ!

വൃദ്ധ-ഒളിവിലിരുന്നോണ്ടു് മൂന്നു കുഞ്ഞുക്കളെ അവൻ കണ്ടു. തങ്കമണി ഇന്നാളു വന്നപ്പോഴും പറഞ്ഞു. ചെറു അന്നു രാത്രി അവനവിടെയെത്തി: കുഞ്ഞി, എടുത്തു. ഉടനെ സ്ഥലംവിട്ടു.

കുഞ്ഞി- ഇത്ര ചൊണകെട്ടോരെന്തിനാ ഈ പോലീസിലിങ്ങനെ ഇരിക്കുന്നു. അല്ലേ കുഞ്ഞമ്മേ! എന്നാലും, ആ മൂന്നു കുഞ്ഞുങ്ങളടേം ജാതകം ഒന്നു നോക്കിക്കണ്ടതാ. ഇപ്പോഴത്തെ നല്ല ജനനമായിരിക്കും ഇനി കേസൊക്കെ പിൻവലിക്കുമായിരിക്കും.

വൃദ്ധ-നീ ഒന്നുകൂടെ ആ മുറിച്ചെണ്ണ നോക്കിയേ പിന്നെ ചൊമ്മല്ലോ.

കുഞ്ഞി-ചൊമ്മ വരും; കൂടെക്കൂടെ വരും. കഥത്തിന്റെ വല്ല തള്ളലാ. (പോകുന്നു)

വൃദ്ധ-(മുന്നോട്ടുനോക്കി ചിന്താകലയാകുന്നു) ഇന്നു പന്ത്രണ്ടുമാസം തികഞ്ഞു. എന്റെ ഉണ്ണി ഇനി എത്ര വർഷം? നിന്നെക്കണ്ടോണ്ട്.

കുഞ്ഞി-(തിരിയെവന്ന്) ഗുളിക ഒരുപ്രാവശ്യം കൂടെ കൊടുത്തു...കുഞ്ഞമ്മേ! ഞാനൊന്നു ചോദിച്ചു ദേഷ്യപ്പെടല്ലേ. മൃതകുഞ്ഞു് ഒളിച്ചുനടക്കുവാ. രണ്ടാമനും മൂന്നാമനും പോലീസുകച്ചേരിയിൽ. നാലാമത്തെ ഉണ്ണി ജയിലിൽ. ജീവപയ്യുത്തമല്ലേ, ആ കാലന്മാർ ശിക്ഷിച്ചതു്...ഇനി പെൺമക്കളോ! രണ്ടാമത്തേതിനു മാസം തെക്കഞ്ഞിരിക്കുവല്ലേ. ആ കുഞ്ഞിന്റെ കൊച്ചുമാനും ഒളിവിലല്ലേ. എങ്ങിനെ വരും. ഇപ്പോ അത്രേം ദൂരം യാത്രചെയ്യാനൊക്കുമോ? പിന്നെ എളേമോളു്. ജയിലിന്നുവന്ന സീകരണമല്ലേ. എവിടെല്ലാമാ മീററിംഗും പ്രസംഗം. അയ്യോ, വല്ല പ്രസംഗക്കാരീയാ കുഞ്ഞിപ്പെണ്ണാണു കേട്ടു. അതിനും വരാനൊക്കുമോ? കുഞ്ഞമ്മയ്ക്കാണു അടുത്തു ചെന്നുനിന്നു വെള്ളം കൊടുക്കാനൊക്കുമോ? നോ

ററ നിക്കണേ, നാലുപേരുവേണ്ടെ! അതുകൊണ്ട്, ആ
 ദേഷ്യം വിരോധം ഒന്നുകൂ. മുത്ത മകളെ ക
 ണ്തിപ്പെണ്ണ വിളിച്ചുകൊണ്ടുവരാം. അരനാഴിക നട
 ന്നാപ്പോരെ. പാതിരായാണെന്നു കണക്കുകൂട്ടണ്ടാ. ഇ
 പ്പോ വിളിച്ചുകൊണ്ടുവരാം. ഈ വയററിക്കടന്നാ
 ലിയോ. അമരല്ലിയോ. ഒന്നുവന്നു കണ്ടോട്ടെ. ആ
 കയ്യുകൊണ്ട് ഒരുതുളളി വെള്ളം കുടിച്ചോണ്ട് വല്ലേ
 മാൻറ ശ്വാസംപോട്ടെ.

വൃദ്ധ - (വലിച്ചു കോപംകൊണ്ടു വിറച്ചു) അവ
 സാനമായി പറയുന്നു. ആ ദ്രോഹി ഞങ്ങളിരിക്കുമ്പോ,
 ഈ എട്ടുകെട്ടിൽ കാലു കുത്തിക്കൂടാ. അവളുടെ കൂടെ
 റ്പ്പറന്നതല്ലിയോ, എൻറ ഉണ്ണി? അവനെ കൊല
 യ്കുകൊടുത്തതു് അവളുടെ മകനല്ലേ. ആ പോലീസു
 കാരനെ കത്തുന്നത് അവൻ കണ്ടുവെന്നല്ലിയോ, ആ
 ദ്രോഹിയുടെ മകൻ മൊഴികൊടുത്തതു് കണ്ടെങ്കിൽ
 തന്നെ അവൻ അതു പറയാമോ? കുടുംബദ്രോഹി.
 ആ കരാരിം അവനല്ലേ കാണിച്ചുകൊടുത്തതു് എ
 ന്ററ ഉണ്ണിക്കു ജീവപയ്യന്തമായില്ലേ. എടീ! അവിളി
 വിടെ വരണ്ടാ. ഞങ്ങൾക്കു വായ്ക്കുരി ഇടുകയും വേ
 ണ്ടാ വെലീം ഇടണ്ടാ. ആ പുണ്യം ഞങ്ങൾക്കു
 വേണ്ടാ.

കുഞ്ഞിപവല്ലോം വന്നാലാരുണ്ട്?

വൃദ്ധ— ആരുംവേണ്ടാ. നീയും നാണും മതി.
 നാട്ടുകാരെ ഈ പടിക്കകത്തു കയറാത്തതു് ആ ദ്രോ
 ഹിയുടെ ഭർത്താവല്ലേ. എൻറ കൂടെപ്പറന്ന കലദ്രോ
 ഹിയു അവനും അതിനു കൂടിനവനല്ലേ.

വേണ്ടോ. ഒരുത്തരും വേണ്ടോ. എന്റെ മക്കൾ ഇന്നു സകാരിന്റെ ശത്രുക്കളായിപ്പോയി. ആട്ടെ, നാളെ അവരാണെടി.....

കുഞ്ഞി—എന്നാലും കുത്തും കൊലയും കൂടാതെ അവർക്കും മന്ത്രിയാകരുതോ? ഇന്നൊരളോരങ്ങിനെയാ യിരുന്നോ? ഒരുകാലത്തു അവരെല്ലാവരും ഇവടെ ചോരകൊടുത്തു പൂജിച്ചുതല്ലിയോ. അതുപോലെ...

വൃദ്ധ—സ്നേഹമില്ലാത്ത വർഗ്ഗം. അന്നെല്ലാം എന്റെ കുഞ്ഞുങ്ങളെ അവർക്കു വേണമായിരുന്നു.

കുഞ്ഞി—എങ്കിലും പച്ചജീവനോടെയല്ലെ ആ പോലീസുകാരൻ കൊച്ചൻ മരിച്ചതു് എന്റെ കുഞ്ഞമ്മേ! അവന്റെ അമ്മുടെ ശാപമാണോ ഇതൊക്കെ? നെഞ്ചത്തലച്ചുല്ലിയോ അവർ ആ അമ്പലത്തിച്ചെന്നു് എന്നും സന്ധ്യയ്ക്കു വിളിച്ചുകരയുന്നേ?

വൃദ്ധ—ഇതല്ല, ഇതിലപ്പുറവും ചെയ്തുപോകും അത്ര ദ്രോഹികളാണവരെല്ലാം.

കുഞ്ഞി—എങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞ വിടാണിതെന്നു കുഞ്ഞിപ്പെണ്ണു് ഓർത്തുപോയി. എങ്ങിനെ വളർത്തിയ കുഞ്ഞുങ്ങളാണെന്നു്, ഞാൻ ഓർത്തുപോയി. കുഞ്ഞമ്മേ! മുപ്പതു കൊല്ലം ആ കൈകൊണ്ടു വിളമ്പിത്തന്ന ചോര ഞാനും എന്റെ നാണശാഠം ഉണ്ടുതല്ലിയോ. ഞങ്ങളുപേക്ഷിക്കുവേലോ

വൃദ്ധ—അതുമതി! അദ്ദേഹം മരിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ നിങ്ങൾ രണ്ടാളുംകൂടി എന്നെ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സമീപത്തു കൊണ്ടുപോന്നു് ഇരുത്തിയാൽ മ. ആ

മുഖം കണ്ടു് ആ നാമംചൊല്ലി.....നിങ്ങൾ ആ ജഡം ഭവിപ്പിച്ചാൽ മതി. ആരും വിളിക്കണ്ടാ.

കുഞ്ഞി- എനിക്കു പേടിയാ. പിന്നോം ആ ശബ്ദം കേൾക്കുന്നു. പുറത്തെ കെട്ടിടത്തിന്റെ ചുവരുകൾ താഴെ വീഴുക. ഒരു പതു് ഓടൂ് ഇട്ടിരുന്നോൽ നനയാതെ, കുതിരാതെ നിന്നേനെ.

വൃദ്ധ-അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുറകെ അതും! അതിന്റെ പുറകെ ഞാനും...നീ ഇവിടെ ഒന്നു തിരുമ്മിയേ. എന്തു വേദന. (വേദനയുള്ള ഭാഗം തൊട്ടുകാണിക്കുന്നു)

കുഞ്ഞി—തിരുമ്മാമല്ലോ. (തിരുമ്മുന്നു)

വൃദ്ധ-പന്ത്രണ്ടുമാസം ഇന്നു തികഞ്ഞു! ഈ ശ്വപര!

കുഞ്ഞി-ഇത്രവേഗമോ? ഉണ്ണിയജമാനൻ ജയിലിലായിട്ടോ? ഇതുപോലെയാണു മാസം പോയാമതിയായിരുന്നു.

വൃദ്ധ—ഹാ! പതുക്കെ തിരുമ്മൂ. (ചെവിയോതു്) അവിടെ വീണ്ടും ചുമയ്ക്കുന്നല്ലോ. നീ ഒന്നുപോയി നോയിക്കെ.

കുഞ്ഞി - പോകാമല്ലോ. (പോകുന്നു)

[വൃദ്ധ മുന്നോട്ടു് ട്രഷ്ടി ഉറപ്പിച്ചു് ഇരിക്കുന്നു]

(കർട്ടൺ)

[ജയിലിലെ ഒരു മുറി. ഇരുമ്പഴിക്കുപുറത്തു് വൈദ്യുത
ലീപം പ്രകാശിക്കുന്നു. അകത്തു് എട്ടുകെട്ടിലെ കൊച്ചുണ്ണി
ത്താനും, അരികെ മറ്റൊരു പായയിൽ വേറൊരു തടവുകാര
നും കിടക്കുന്നു. കൊച്ചുണ്ണിത്താൻ ഉറക്കത്തിൽകിടന്നു ഞര
ങ്ങുന്നു. “മരിക്കണം” എന്നു് അവ്യക്തമായി അയാൾ പറ
യുന്നു. കൈ ചുരുട്ടുന്നു. ചുരുട്ടി ഉയർന്നു. തുടർന്നു് ഏങ്ങ
ലടിച്ചു കരയുന്നു. കരച്ചിൽകേട്ടു കൂട്ടുതടവുകാരൻ ഉണരുന്നു.
“നീ മരിക്കണം” എന്നു വീണ്ടും ഉണ്ണിത്താൻ പറയുന്നു. ന
ഷ്ടപ്പെട്ട ധൈര്യം വീണ്ടെടുത്തുകൊണ്ടു്, കൂട്ടുതടവുകാരൻ
ഉണ്ണിത്താനെ തട്ടിയുണർന്നു.]

തടവുകാരൻ-ഹെയ് ഉണ്ണിത്താൻ, ഉണരണം.
(വീണ്ടും പിടിച്ചു കലുക്കുന്നു)

ഉണ്ണിത്താൻ - (ഉണർന്നു്) എന്താ!

തട—എന്താ, എന്നെയും കൊന്നു അടക്കുകയു
ള്ളോ? പഴയ കറാരി കയ്യിലുണ്ടോ!

ഉണ്ണി—മേയ്! എന്നെ ഉറങ്ങാൻ സമ്മതിക്ക
ുകയില്ല.

തട-ഞാനാണോ സമ്മതിക്കാത്തതു്? കൊള്ളാം.
ഞാൻ നാളെ മുറി മാറിക്കൊള്ളാം.

ഉണ്ണി - അതിനെന്തുസംഭവിച്ചു?

തട—അടുത്തുകിടന്നു കരഞ്ഞാൽ ഞാനെങ്ങിനെ
ഉറങ്ങും?

ഉണ്ണി—ഞാനൊ? അതുണ്ടാവില്ല.

തട—നീ മരിക്കണം, എന്നു വിളിച്ചി
രുട്ടിയാൽ.

ഉണ്ണി—പാതിരായിക്കു വിളിച്ചുണർത്തി പരിഹസിപ്പിക്കുകയാണോ? ഞാൻ ഭീരുവല്ല.

തട—എന്നാൽപിന്നെ ആ പോലീസുകാരനെ സ്വപ്നത്തിൽകണ്ടു കരയണ്ടായിരുന്നല്ലോ.

ഉണ്ണി—നിങ്ങളുടെ ഭായ്യയെ നിങ്ങൾ ഭയപ്പെടാറുണ്ടോ?

തട—അവൾ മൂന്നുപ്രാവശ്യം മരിക്കേണ്ടവളാണ് ഞാൻ അതു വളരെ താമസിച്ചാണു ചെയ്തത്.

ഉണ്ണി - പോലീസുകാരനല്ലായിരുന്ന മരിക്കേണ്ടത് കൊല്ലേണ്ടവർ മറുചിത്രമായിരുന്നു. ആദ്യം കയ്യിൽ കിട്ടിയത് അവനായിപ്പോയി.

തട-എന്റെ ഭായ്യ! അവൾ സ്രീയായിരുന്നില്ല. ഭായ്യയുമല്ലായിരുന്നു.

ഉണ്ണി- ഞാൻ കൊന്നത് എന്റെ കൂട്ടുകാരനായാണ്. നാട്ടുകാരൻ—അയൽവാസി—കൂടെപ്പറിച്ചുവൻ.

തട- എത്രപേരെ, ഇക്കണക്കിനു കൊന്നാൽ നിങ്ങളുടെ സമതപസുന്ദരം വരും?

ഉണ്ണി-പച്ചപ്പിക്കണ്ട. നല്ല ഒരു നാളെയ്ക്കുവേണ്ടി ഇതുപോലെ പല കൊലകളും ആവശ്യമാണ് സമതപസുന്ദരമായ ഒരു നാളെ! സഖാവേ! നാമെല്ലാം വിമോചിതരാവും. ഇന്നത്തെ വ്യവസ്ഥിതിക്കു കൂട്ടുനീക്കുന്ന പലരും മരിക്കണം.

തട- ആ സ്വർഗ്ഗരാജ്യം വരാതിരിക്കട്ടെ. എന്തായാലും റിയാൽറ്റു കിടന്നു കരയിടുന്ന സ്വർഗ്ഗരാ

ജ്യം എനിക്കുവേണ്ട. നമ്മുടെ വാർഡർ അല്ലേ വരുന്നതു്? മണി ഒന്നായിരിക്കും.

ഉണ്ണി-അയാളും കൊല്ലപ്പെടേണ്ടവനാണ്

തട-പാവം! ഉറക്കമില്ലാത്ത കടുങ്ങിയ രക്ഷിക്കുന്നു. വീട്ടിൽ പരാതീനമുണ്ട് അയാൾ ജീവിയോടെ.

ഉണ്ണി- പാടില്ല. ഈ ജയിലിന്റെ കാവൽക്കാരനല്ലേ! ഈ ജയിൽ ബുർഷപാവ്യവസ്ഥിതിയുടെ അവശേഷമാണ് അതുകൊണ്ടയാളും.....

തട - അയാൾ കേൾക്കണ്ട! ആ ബാററൻവടിക്കു നല്ല ഇടമാണ് ഇരുമ്പഴിയിലൂടെ അതു് അകത്തു കയറിയാൽ ആറാംവാരിയിൽതന്നെ കൊള്ളും. അടങ്ങിയൊതുങ്ങിക്കഴിയാം.

വാർഡർ-(വാതിലിനു മുമ്പിൽ വന്നു നില്ക്കുന്നു) എന്താ! പഴയ കഥം പറഞ്ഞിരിക്കുവാനോ? ഉറങ്ങാൻനോക്കൂ

തട-അങ്ങനെ ഇരുന്നു വർത്തമാനം പറഞ്ഞു.

വാർ - ഒരുമണിയായി. അങ്ങനെയൊന്നും വിചാരിച്ചാലവസാനമില്ല. തെക്കട്ടി തെക്കട്ടി വിചാരിച്ചുപോവും. ചെയ്തുപോയില്ലേ? ദൈവത്തെ ഓത്തു് ഉറങ്ങാൻനോക്കണം. ഞാനങ്ങനെ ചുറ്റിവരികയാണ്

ഉണ്ണി-നിങ്ങൾക്കുറങ്ങിക്കൂടെ?

വാർ-ഉറങ്ങരുതെന്നാണ് നിയമം. ഉറങ്ങുന്നവരെത്രയെന്നു ഞാൻ ചുറ്റിനടന്നു നോക്കുകയാണ് എത്രവഴിയായി ഞാനിതു കാണുന്നു. ഇപ്പോ രണ്ടുപേരെ സമാധാനിപ്പിച്ചാണു വരുന്നതു്

തട-ആരാണു് ആ രണ്ടുപേർ?

വാർ-എതു പറയാനാണു് ഇന്നുവയ്യിട്ടു കൊണ്ടു വന്നവരാണു് മൂന്നുകൊല്ലം വീതം ശിക്ഷിച്ചു. ചേട്ടനും അനിയനും. അനിയൻ വിഷദിവിങ്ങി കരയുവാ. ആദ്യമാ ഇവിടം കാണുന്നതു്

ഉണ്ണി-ഭക്ഷണം കൊടുത്തില്ലായിരിക്കും.

വാർ - കൊള്ളാം. ഇതുപോലെ കണിശത്തിനു ണു കിട്ടുന്നതെവിടെയുണ്ടു് അനിയൻ വന്നവഴി... പ്രസംഗത്തിനോ മറ്റോ ശിക്ഷിച്ചതാ. കൊലപാതകക്കുസല്യ. വരുന്നവഴി നൂറുനൂറു സുഖക്കൂട്ട കൂടുതലാണെന്നുകേട്ടു. അമ്മ വാതംവന്നു കിടപ്പിലാണു് വല്ലചേട്ടൻ ഒളിയിലാ ഒരനിയൻ ഇവിടൊണു്

തട-എവിടെ?

വാർ - ഇവിടെ. ഈ ജയിലിൽ. ഞാൻ നാളെ പറയാം. രണ്ടു പെങ്ങളുമാരുണ്ടു് ഒരാൾ, ഇവിടെനിന്നു് ഈയിടെ പോയെന്നാ പറഞ്ഞു. അതുരണ്ടും പെഴുച്ചുകൂട്ടത്തിലാ.

ഉണ്ണി-നിങ്ങളോടാരപറഞ്ഞു?

വാർ-അവർ പറഞ്ഞു. എന്നോടു കയ്ക്കുണ്ട. അവരും ഉണ്ണിത്താനുമാരാണു് നിങ്ങളും ഒരു ഉണ്ണിത്താനല്ലേ! അറിയുമോ?

ഉണ്ണി-അറിയുമെന്നിരുന്നാൽ.....

വാർ- ഇല്ല, ലോഭിച്ചെന്നേയുള്ളു. ആ കുടുംബം നശിച്ചല്ലോ, എന്നുവിചാരിച്ചു. എന്റെ അമ്മയ്ക്കു വാതംവന്ന കാഴ്ചം ഓർത്തു, ആ കൊച്ചൻ അതു പറഞ്ഞുകേട്ടപ്പോൾ!

തട - ഈ ആണുങ്ങളൊക്കെ നശിക്കാനൊന്നി യതു മനസ്സിലാക്കാം. പെണ്ണുങ്ങൾക്കെന്തു കാര്യം. രാ ജ്യമങ്ങു പൊക്കിയെടുക്കാൻ.....കഷ്ടം, തേവീ.....

ഉണ്ണി - ഹേ! മിണ്ടരുത്

തട - ഉണ്ണിത്താന്റെ പെങ്ങളന്മാരാണോ? എ ന്നാൽ ക്ഷമിക്കൂ

ഉണ്ണി - ഞങ്ങളുടെ പ്രയത്നത്തിന്റെ മഹത്വം ഇന്നു നിങ്ങളുറികയില്ല.

തട—എന്നാലും, ആ തന്ത്രവും തള്ളയും എന്തു തീ തിന്നുന്നുണ്ടു്, എന്റെ കൂട്ടുകാരാ.

വാർ—വീട്ടിൽ അവരെ ശുശ്രൂഷിപ്പാൻ ആരു മില്ലേ?

ഉണ്ണി—എന്നാ ഞെ പോയിവരാമോ? ആരുമില്ല എന്തൊരു സ്നേഹം!

വാർ—ഞങ്ങൾ ആരെ സ്നേഹിക്കും? പാവങ്ങൾ; നിങ്ങളെപ്പോലെ പഠിപ്പിച്ചാത്തവർ.

തട—അച്ഛൻ വളരെ വയസ്സായോ?

ഉണ്ണി—വയസ്സായില്ലേലും മരിക്കും. അവർ രണ്ടു പേരും മരിക്കും. അതിനു് ഇവിടെ ഇരുന്ന് കരഞ്ഞാൽ നാളെ ഇതൊക്കെ മറക്കത്തക്കവിധം, മധുരമായിരിക്കും.

വാർ—പോകുന്നവഴിതന്നെ പറയാം, അന്തിയനെ കണ്ടുവിവരം.

ഉണ്ണി—ചോദിക്കണം സഖാവേ! വാർഡർസാറിന്റെ കയ്യിൽ ബീഡിയുണ്ടോ എന്നു്

വാർ—ഇല്ലകഞ്ഞെ! എല്ലാം തീർന്നു.

തട-നമ്മുടെ കൈവശം ഉണ്ടല്ലോ. ഇതാ, ഓരോന്നെടുക്കണം. (പൊതിയിൽനിന്ന് എടുക്കുന്നു. ഓരോന്നുകൊടുക്കുന്നു.) അവരോടു പറയണേ കൊച്ചുണ്ണിത്താൻ ഈ കെട്ടിലുണ്ടെന്ന്

വാർ-(വാങ്ങി വലിക്കുന്നു) പറയാം. ഇനി നിങ്ങളും ഒന്നറങ്ങിൻ.

തട-അപ്പോൾ അപ്പൂർ സുഖക്കേടു കൂടുതലാണെന്നാണോ പറഞ്ഞത്?

വാർ-അതെ-എന്നാൽ നാളെക്കാണാം.(പോകുന്നു)

ഉണ്ണി - (ബീഡിവലിച്ചു ചുവടിടുന്നു) തരക്കേടില്ല.

തട - എന്തു സുഖക്കേട്?

ഉണ്ണി-എന്തുവേണം, ഇപ്പോ അറിഞ്ഞിട്ട്. മരിച്ചു. എന്തുവേണം.

തട-എനിക്കറക്കം വരുന്നില്ല.

ഉണ്ണി - ഒരു ബീഡിവലിക്കണം.

[കർട്ടൻ]

രംഗം 3

[പട്ടണത്തിലെ ഏറാവും പരിഷ്കൃതമായ ഒരു ഹോട്ടൽ. അതിലെ മുറുപ്പിലത്തെ നിലയിലുള്ള ഒരു മുറി. വൈദ്യുതദീപപ്രകാശിതം. ഒരു യുവാവും യുവതിയും അവിടെ ഇരിക്കുന്നു. മേശമേൽ രക്തഹാരങ്ങൾ കൂട്ടിയിട്ടിരിക്കുന്നു]

യുവതി - ഇനിയെങ്കിലും ഒന്നറങ്ങേണ്ട. പാർട്ടി

യോഗം; സ്വീകരണയോഗം; സിനിമാ. ഒരുനിമിഷം
ഒന്നു വിശ്രമിക്കാൻ സാധിച്ചോ?

യുവാവ് - രാഗിണീ! ഇതുപോലെ വിശ്രമരഹി
തമായ പ്രവർത്തനംകൊണ്ടേ നമ്മുടെ ലക്ഷ്യത്തിൽ
നാം എത്തുകയുള്ളൂ; ആ ഫിലിം ഏതായാലും ഏ ക്ലാ
സ്സുതന്നെ. സമ്മതിച്ചോ?

രാഗിണി-എങ്കിലും, ആ ലൗവ് സീൻ അത്രയ്ക്കു
വേണ്ടായിരുന്നു. കുറച്ചു വർഗ്ഗമായിപ്പോയി.

യുവാ - ആ വാക്കുതന്നെ നമ്മുടെ നിഘണ്ടുവിലു
ള്ളതല്ല. കുറച്ചുകൂടി പ്രോഗ്രസിവാകണമെന്നാണ്
എന്റെ പക്ഷം.

രാഗി-എന്റെ തൊലി ഉരിഞ്ഞുപോയി. ആ
ഡാൻസ് കണ്ടപ്പോൾ.

യവാ-എന്നാൽ നാളെക്കൂടി ഒന്നു ചോകണം
ആട്ടെ, വലിയ ക്ഷീണം തോന്നുന്നുണ്ടോ?

രാഗി-ഞാൻ എന്റെ മുറിയിലേയ്ക്കു പോവുക
യാണു്. ആരോഗ്യസ്ഥിതിയൊന്നുമനേപക്ഷിക്കണ്ട.

യുവ-തനിയെ പോകാൻ പേടിയില്ലേ?

രാഗി - അടുത്ത മുറിയിലേക്കുപോകാനോ? സഖാ
വേ! ഞാനും അണ്ടർഗ്രൗണ്ടിൽ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. യു.
ജി പുരുഷന്മാരുടെ കൺകയൊന്നുമല്ല.

യുവാ - നാം വിഭാവനം ചെയ്യുന്ന സമത്വസുന്ദ
രമായ നാളയിലേക്കുള്ള പ്രയാണമല്ലേ നാം നടത്തുന്ന
തു് ഞങ്ങളുടെ കൺകയാണെന്നു പറഞ്ഞുവെങ്കിൽ
ക്ഷമിക്കൂ. എങ്കിലും, അവിടെയെത്തുന്നതുവരെ, തനി
യെ നടന്നുകൂടാ! തനിയെ താമസിച്ചുകൂടാ.

രാഗി - പിന്നെ (വിരൽകൊണ്ടു കവിളിനുകത്തിയിട്ട്) പന്നെ, തനിയെ.....അടുത്തമുറിയിൽ മനുഷ്യരണ്ടു്.

യുവാ - മൃഗങ്ങളാണെന്നു്, ഞാൻ വിചാരിച്ചില്ല. എന്താ ബായിയെ വിളിക്കട്ടെ. ബായി!

രാഗി - എനിക്കു് ഒന്നു വേണ്ട. എനിക്കൊന്നുണ്ടെന്നു. രാവിലെയുള്ള ട്രെയിനിനു പോകണം. നാളെയും പാതിരാവരെയല്ലേ പ്രോഗ്രാം വച്ചിരിക്കുന്നതു് (ബായി പ്രവേശിക്കുന്നു)

യുവാ - ഒരു കുപ്പി കൊണ്ടുവരൂ. ബിയറ... കുറച്ചു്...സോഡാ ഇവിടെ ഉണ്ടു്

(ബായി പോകുന്നു)

രാഗി - ഞാനിതൊന്നും കഴിക്കുന്നില്ല.

യുവാ - ക്ഷീണം ഒന്നു തീരണ്ടെ. പാർട്ടിക്കു് ഇത്ര ആരോഗ്യമുള്ള ജീവിതം ആവശ്യമാണു്

രാഗി - സെക്രട്ടറിയുടെ ശാസനമാണോ? ഇന്നലെയാണു് എന്നെക്കൊണ്ടു് ഇതുപയോഗിച്ചിട്ടു. ഞാൻ ഒരു സ്രീയല്ലേ?

യുവാ—സ്രീകൾ ഇതുപയോഗിച്ചുകൂടാ എന്ന് ഉപനിഷത്തിലാണു് പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതു്.

രാഗി—വല്ലപ്പോഴുമാകാം. എങ്കിലും ശീലമാക്കരുതു്.

യുവാ—ആ ശാസനമെല്ലാം, നാം ഒന്നായിട്ടു ജീവിക്കാൻ തുടങ്ങിയിട്ടുമാതി.

രാഗി—ഇതുപോലെ കറേക്കാലംകൂടി നമുക്കു കഴിയണം. നമ്മുടെ പാർട്ടി ശക്തിയുളവാക്കുവാൻ

മായി വളരുന്നതുവരെ, നാം, മുഴുവൻ സമയവും പാർട്ടിപ്രവർത്തനത്തിനായി ചെലവാക്കണം. സ്രീസഹജമായ പരാധീനതകൾ, അതിനു തടസ്സമായിക്കൂടാ.

യുവാ—വേണ്ടാ.

(ബായി കുപ്പികൾ മേശപ്പുറത്തു വയ്ക്കുന്നു)

യുവാ - എല്ലാം ഭദ്രം. മനസ്സിലായോ? രാവിലെ രാഗിണിയുടെ മുറിയിലും ബഡ് കാഫി വേണം. ആരും മണിക്കൂറു മുട്ടുവെള്ളവും ബാത്ത്റൂമിൽ റഡിയായിരിക്കണം.

ബായി-യെസ് സാർ! കാച്ചിയ എണ്ണ അലമാരിയിൽ വച്ചിട്ടുണ്ട് ബാക്കി രൂപാ!

യുവാ - ഇപ്പോ വേണ്ടാ. നിനക്കു പോകാം.

ബായി - അലമാരിയിൽത്തന്നെ ഇന്നു വന്ന ഒരു ടെലിഗ്രാഫി വച്ചിട്ടുണ്ട്

യുവാ - എന്നാൽ പൊയ്ക്കൊള്ള. കതകടച്ചുക്കൂ. (ബായി കതകടച്ചു പോകുന്നു)

[യുവാവ് കുപ്പി പൊട്ടിച്ചു സോഡയുംചേർത്ത് രണ്ടു ഗ്ലാസിലായി പകരുന്നു.]

യുവാ-ഉം. ചീയർ അപ്പ്. (ഗ്ലാസ് എടുക്കുന്നു.)

രാഗി - (ഗ്ലാസ് എടുത്തു മണപ്പിച്ചു) വലിയ ഗ്യാസാണല്ലോ. ഇന്നലത്തേതല്ല.

യുവാ - എന്നും ഒരുപോലെയിരുന്നാൽ മതിയോ. ഉം. (കുടിക്കുന്നു)

രാഗി - (കുടിക്കുന്നു) അധികം പാടില്ല. ആട്ടെത്തിന്നാനൊന്നുമില്ല!

യുവാ - അലമാരി ഒന്നു തുറക്കൂ. (കുടിക്കുന്നു) ആ

നട്സ് ഇങ്ങങ്ങക്കണം. ടെലിഗ്രാംകൂടി എടുത്തോളൂ. പാർട്ടിയാഫീസിൽനിന്നായിരിക്കും. പൊട്ടിച്ചു വായിക്കൂ.

(രാഗിണി നട്സ് എടുത്തു മേശയിൽ വയ്ക്കുന്നു. ടെലിഗ്രാം എടുത്തു പൊട്ടിക്കുന്നു.)

യുവാ - വായിക്കണം. ഉറക്കെ. എന്റെ പ്രൈവറ്റ് റെസെക്ടറിയല്ലെ.

രാഗി-(വായിക്കുന്നു) “മിസ് രാഗിണിയെ ഉടനെ വീട്ടിലേയ്ക്കയയ്ക്കണം. അവരുടെ അമരണ സുഖക്കേടു കൂടുതലാണ് പ്രോഗ്രാം ക്യാൻസലച്ചെയ്യാലും തരക്കേടില്ല. ഉടൻ തിരിക്കണം” ഓ. പാർട്ടി ആഫീസിൽനിന്നാണല്ലോ.

യുവാ-(കടിക്കുന്നു) ആ ഗ്ലാസുങ്ങളിനെ തുറന്നുവയ്ക്കാതെ.....അമരണ സുഖക്കേടാണോ?

രാഗി—സുഖമില്ല; വയസ്സു വളരെയായി. ഞാൻ ഉടനെ ചെന്നാലും വിശേഷമൊന്നുമില്ല. മരിച്ചാൽ എന്നെക്കൊണ്ട് എന്തു നടക്കാനാണ്.

യുവാ-എന്തായാലും നാളത്തെ പ്രോഗ്രാം ക്യാൻസലച്ചെയ്യുകൂടാ. ആളുകളുടെ ഉത്സാഹം നശിപ്പിച്ചുകൂടാ. മിസ്സ് രാഗിണിയെ കാണാനും കേൾക്കാനുമാണ് ആളുകൾ കൂടുന്നത്

രാഗി - ഞാനും അതുതന്നെ വിചാരിക്കുന്നു. സ്വന്തസുഖത്തിനുവേണ്ടി പാർട്ടിക്കാര്യം മാറ്റിവെച്ചുകൂടാ.

യുവാ - അല്ലാ അതെടുത്തു കടിക്കണം. ആവശ്യമെങ്കിൽ നാളത്തെ സ്വീകരണം കഴിഞ്ഞു കാരെടുത്ത് നമുക്ക് ഒരുമിച്ചു പോകാം.

രാഗി-ശരി. (ടെലിഗ്രാം താഴെ വീഴുന്നു) നാളെ എന്തു പ്രസംഗിക്കും? (കുടിക്കുന്നു)

യുവാ-ഇന്നത്തെ പ്രസംഗം കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ...

രാഗി - ഞാൻ വിചാരിച്ച 'ഹൈററി'ൽ എത്തിയില്ല.

യുവാ - എങ്കിലും ഗവണ്മെന്റിനെ ഇതുപോലെ അററായ്ക്കുകയെന്നുവെന്ന്. ഞങ്ങളാൽ സാജുമല്ല. രാഗിണീ! സമതപസുന്ദരമായ ഒരു റ്റുവസ്ഥിതിയെപ്പറ്റി ഇനി സംശയമുണ്ടോ?

രാഗി - അതു നാളെ കേട്ടുകൊള്ളണം.

യുവാ - ഇന്നത്തെ പ്രസംഗം അവിടെവെച്ചല്ലായിരുന്നുവെങ്കിൽ, ഞാൻ ഇതുപോലെ (കഴുത്തിൽ കയ്യിടുന്നു)

രാഗി-അല്ല, ഈ ഗ്ലോസു പൊട്ടിക്കുമെന്നാണല്ലോ തോന്നുന്നത് (ഗ്ലോസ് താഴെ വയ്ക്കുന്നു)

യുവാ - ആ സിഗററ്റ്

രാഗി - (സിഗററ്റ് കത്തിച്ചുകൊടുക്കുന്നു) നല്ല ഫ്ലേവർ.

യുവാ - ഈ സമ്മാനം ഇരിക്കട്ടെ (മുഖത്തേയ്ക്കു പുകവിടുന്നു)

രാഗി-ഞാനും പ്രതികാരംചെയ്യുമേ.

യുവാ - മിടുമിടുക്കി (സാവധാനം നടന്ന് സ്വീച് ഇടുന്നു)

[മുറിയാകെ ഇരുട്ട്]

[കർട്ടൻ]

[എട്ടുകെട്ടിൽബംഗ്ലാവിന്റെ ഒരു വശത്തെ ഒഴിഞ്ഞ മുറി. വാല്യക്കാൻ നാണ കൈയിൽ ഒരു ചങ്ങലവിളക്കുമാ യി നീല്ക്കുന്നു. സമീപത്തു് എട്ടുകെട്ടിലുണ്ണിത്താന്റെ മൂത്തമ കൻ. തലയിൽ ഒരു വട്ടക്കെട്ടു് ഒരു ബനിയൻ. ഒരു കയി ലി ഉടുത്തിരിക്കുന്നു. ഒരു കൈയിൽ ഒരു ടോർച്ചുലൈറ്റ്.]

നാണ—ഒരു നാഴികയ്ക്കുമുമ്പ കൊച്ചേമാൻ വ ന്നിരുന്നെങ്കിൽ.

ഉണ്ണി—എന്നാലെന്തു പ്രയോജനം?

നാണ—അവസാനമായി ഒരുതുളളി തീർത്ഥം കൊച്ചേമാനേക്കൊണ്ടു കൊടുപ്പിക്കാമായിരുന്നു. ഇ പ്പോൾ വെള്ളം കീഴോട്ടിറങ്ങുന്നില്ല. ശ്വാസം നിർത്തി നിർത്തിയാണു വലിക്കുന്നതു്

ഉണ്ണി—മൂന്നുദിവസമായില്ലേ, അപ്പുറ ബോധമി ല്ലാതായിട്ടു് അമ്മ ഏതു മുറിയിൽ?

നാണ—ഇടയ്ക്കിടെ ആ മുറിയിൽ പിടിച്ചുകൊ ണ്ടുപോയിക്കാണിക്കൂ. പിന്നെ പഴേ കട്ടിലിൽത്തന്നെ കിടക്കും.

ഉണ്ണി— ഞാൻ എല്ലാമറിഞ്ഞു. മൂന്നുദിവസത്തെ ശ്രമമാണു്, ഇവിടെ എത്തിച്ചതു് ആ കഴുകന്മാർ ഈ രാത്രിയിലും എന്റെ പുറകേ ഉണ്ടു് ആരുകൊല്ല ത്തെ എന്റെ ശ്രമം ഇവിടെ പരാജയപ്പെട്ടുകൂടാ, ഈ ഘട്ടത്തിൽ ഇവിടെ വന്നുകൂടാ, പിടി കൊടുത്തുകൂടാ, എന്നാണു പാർട്ടിയുടെ നിർദ്ദേശം. എങ്കിലും, ഞാ നെങ്ങിനെയാ ഇവിടെ വന്നുചേർന്നു. വഴിക്കു് അമ്മാ വനെ ഞാൻ കണ്ടു.

നാണു—അദ്ദേഹം ഇവിടെ വരുന്നതു കണ്ടതമ്മയ്ക്കു് ഇഷ്ടമല്ല. എങ്കിലും, ആപത്തിൽ...

ഉണ്ണി—എന്റെ പാർട്ടിയുടെ, എന്റെ പരമ ശത്രുവാണദ്ദേഹം സർക്കാരിന്റെ ഏജൻ്റ്. ഒന്നും വിശ്വസിച്ചുകൂടാ. അമ്മയെ ഞാൻ കാണുന്നില്ല. നാണു ശാർ എല്ലാം ചെയ്യണം.

നാണു— എന്തായാലും, ആ കാശീതീർത്ഥത്തിൽ ഒരുതുള്ളി കൊടുത്തിട്ടു പോവണം, കൊച്ചുമാനെ.

ഉണ്ണി— എന്തു തീർത്ഥം! അതു കൊടുത്ത പുണ്യം എനിക്കു വേണ്ടാ. രാഗിണിക്കു ഞാൻ ഒരു കവിയെ ടിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അവൾ ഇന്നു വൈകിട്ടത്തെ ട്രെയിനിൽ തിരിച്ചേക്കും. അവൾ മാത്രംമതി അച്ഛന്റെ അടുത്തു് (ചെവിയോത്തു്) ആരോ വരുന്നല്ലോ. അവർ വരികയായിരിക്കും.

നാണു— ഇവിടെ ഒളിച്ചി.....

ഉണ്ണി—ഞാൻ (ചങ്ങലവിളക്കു് തട്ടി താഴെ ഇട്ടിട്ടു് ഒരു വശത്തേയ്ക്കു നീങ്ങുന്നു.)

നാണു—ആരാ അതു്?

[ആഗതൻ അവിടെ പ്രവേശിക്കുന്നു. ടോർച്ചു ലൈറ്റ് അടിക്കുന്നു.]

ആഗതൻ - ഞാൻതന്നെ. ആരായിരുന്നു ഇവിടെ നിന്നതു്?

നാണു—ആരുമില്ല അങ്ങനെ.

ആഗ—താനും പാർട്ടിയിലെ അംഗമായോ. ഉണ്ണി! ഇങ്ങോട്ടു പോരൂ. ഭയപ്പെടണ്ടാ. നിന്റെ അമ്മാവൻതന്നെ. നീ അകത്തേയ്ക്കു പോവുകയില്ലേ. നി

ന്റെ അപ്പനെ അവസാനമായി കാണുകയില്ലേ? എ-
ടോ! ഇതാ തീപ്പെട്ടി. ആ വിളക്കു കത്തിക്കൂ (തീപ്പെ-
ട്ടി കൊടുക്കുന്നു. നാണശാർ ചങ്ങലവിളക്കു കത്തിക്കു
ന്നു) ഉണ്ണി! ഭയപ്പെടണ്ടോ.

ഉണ്ണി—(പ്രവേശിച്ചു) എന്തിനു ഭയപ്പെടണം.
അങ്ങയുടെ പോലീസിനും എന്നെ ഭയപ്പെടുത്താൻ ക
ഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. എന്തിനങ്ങ്, ഇവിടെ വന്നു? ഈ ഞങ്ങള
ളെ ഒന്നൊന്നായി ഒറ്റിക്കൊടുത്തിട്ട്...ഇതു കുടുംബം
ഇങ്ങനെ.....

ആഗ—കണക്കുകൾ പിന്നെ പറയാം. അക്ക-
നെയെങ്കിലും നീ കാണുകയില്ലേ?

ഉണ്ണി—എന്തിനാലേയും കാണണ്ടോ അങ്ങിനെ
എന്നെക്കുടുകൊടുത്തു - ട്രോഫി! (രാടിമറയുന്നു)

ആഗ- നാണമുവേ നടക്കൂ.

[കർട്ടൻ വീണ്ടും ഉയരുന്നു. അകത്തെമറ്റൊരു മുറി ഉദ്യ
മാകുന്നു. വൃദ്ധയെ താങ്ങിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ട് കുഞ്ഞിപ്പെണ്ണ
പ്രവേശിക്കുന്നു. വലിയ ഉണ്ണിത്താന്റെ ജഡം ഒരു വസ്ത്രംകൊ
ണ്ടു മൂടിയിട്ടിരിക്കുന്നു....]

വൃദ്ധ- (പുറകോട്ടു നോക്കി സഹോദരനോടായി)
ഈ സമയത്തു നീ എന്തിനവിടെ വന്നു? എന്റെ ക
രുണയെ ഒന്നൊന്നായി...ഇവിടെക്കയറണ്ടോ.

ആഗ- ഇന്നും ഞാനാണു കുറ്റക്കാരൻ അല്ലേ?
മൃതമകൻ...

വൃദ്ധ- വേണ്ടോ. ഞാൻ അനുഭവിക്കാനുള്ളതെ-
ല്ലാം അനുഭവിച്ചു. കാണാനുള്ളതെല്ലാം കണ്ടു.

ആഗ- ഞാനും...(ഭീർഘശ്ചാസംവിടുന്നു)

[ഭക്താവിന്റെ മരണശയ്യയിൽ പൂലുഇരിക്കുന്നു. ശരീരം ആകെ വിറയ്ക്കുന്നു. കുഞ്ഞിപ്പെണ്ണു താങ്ങിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്നു.]

ആഗ- (മുന്നോട്ടുനീങ്ങി ഉണ്ണിത്താന്റെ നെറ്റിയിൽതൊട്ടു വന്ദിക്കുന്നു) എന്റെ ഇഴശപരാ!..... ഇയ് വീട്.....ഞാൻ അനന്തരവളുടെ വീട്ടിൽ കാണാം. രാവിലെ സംസ്കാരം നടക്കണം. എല്ലാം ഒരു കിഴക്കുള്ളാം. (പെട്ടെന്നു മറയുന്നു.)

[നാണവും കുഞ്ഞിപ്പെണ്ണു പൂലായെ താങ്ങിപ്പിടിക്കുന്നു. പൂലു നിശ്ചലയായി മുന്നോട്ടുനോക്കി ഇരിക്കുന്നു]

[കർട്ടൻ]

ഹരിശ്ചന്ദ്രന്മാർ

(പുസ്തകം.)

[കർട്ടൻ ഉയരുമ്പോൾ നാടകവേദിയാകെ ഇരുട്ട് തുടൻ്റുണ്ടാവുന്ന വെളിച്ചത്തിലൂടെ ചിന്താമഗ്നനായി വിശ്വാമി ത്രമഹർഷി പ്രവേശിക്കുന്നു. ദൂരെ നിന്നു കേൾക്കുന്ന തന്ദ്യുത നിനാദം ക്രമേണ അടുത്തടുത്തു വരുന്നു. വിശ്വാമിതൻ്റെ ചെവിയോത്തു് നില്ക്കുന്നു. നാരദമഹർഷി പ്രവേശിക്കുന്നു. രണ്ടുപേരും പരസ്പരം അഭിവാദനം ചെയ്യുന്നു.]

നാരദൻ—ചിന്താമഗ്നനായ വിശ്വാമിതനെത്തല്ല ഞാൻ പ്രതീക്ഷിച്ചതു്.

വിശ്വാമിതൻ—ഗുരോ! ഞാൻ പരാജയപ്പെടു കയാണോ? ഹരിശ്ചന്ദ്രന്െറ പേരിൽ അവർ നടത്തുന്ന കപടനാടകങ്ങൾ എന്നെ നിശ്ശേഷം പരാജയപ്പെടുത്തുമോ? വീടും, നാടും, രാഷ്ട്രവും അവർ ഹരിശ്ചന്ദ്രന്െറ വേഷമിട്ടു ചൂഷണം ചെയ്യുകയാണു് എന്െറ മനസ്സു് ഇതുപോലെ തളന്നു വേളകളിലു.

നാര—മഹർഷിമാരുടെ മനസ്സു തളന്നുകൂടാ.

വിശ്വാ—എന്െറ തപഃശക്തിയും നിശ്ചയദാർഢ്യവുംകൂടി ഒരു ആയുസ്സു മുഴുവൻ അന്വേഷിച്ചതിന്െറ ഫലമായിട്ടാണു്, ഒരു ഹരിശ്ചന്ദ്രനെ കണ്ടെത്തിയതു്. ധനം, പ്രതാപം, പ്രതികാരം, ജീവന്െറ ജീവൻ എന്നിവ ഒന്നൊന്നായി ഹോമിപ്പിച്ചു്, കദനത്തിന്െറ ഹോമകണ്ഡത്തിൽനിന്നും കൂന്നിജപലിപ്പി

ച്ചു അനശ്ചര ഭീവജപാലയാണു്, തന്റെ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ. ഹരിശ്ചന്ദ്രനെ, ഞാൻ ഓരോ ആഗ്നികപരീക്ഷണത്തിനും വിധേയനാക്കിയപ്പോഴും, എന്റെ ഹൃദയരക്തം വാണൊഴുകുകയായിരുന്നു. എങ്കിലും മാനവസമുദായത്തിൽനിന്നും ഒരു ഹരിശ്ചന്ദ്രനെ വാർത്തകൃത്തിന്റെ എന്റെ പരീക്ഷണം അവസാനിപ്പിക്കുവാനുള്ള എന്ന ദുഃഖനിയമത്തിൽനിന്നും ഞാൻ വ്യതിചലിച്ചില്ല. ഗുരോ! അതിൽ അന്നു ഞാൻ ജയിച്ചു.

നാര—അതൊരു വിജയമായിരുന്നു.

വിശ്വാ—എന്റെ ഹൃദയകാഠിന്യത്തെ ചരിത്രവും, അനന്തരതലമുറകളും ആവർത്തിച്ചുവർത്തിച്ചു ശപിക്കുമ്പോഴും, ആ കാഠിന്യത്തിന്റെ കരാളതയിൽനിന്നു് ഉദിച്ചുയന്നുവന്ന തേജഃപുഞ്ജത്തിന്റെ കനകശ്ലീകണ്ടു്, ഞാൻ കണ്കളിക്ക് സന്തോഷിച്ചു. എന്നെ പഴിക്കുന്ന ലോകം, എന്റെ ഹരിശ്ചന്ദ്രനെ പുകഴ്ത്തുന്നതുകേട്ടു് ഞാൻ പുകയുകൊണ്ടിരുന്നു. അപശ്ചന്നായ വിശ്വാമിത്രൻ അനുഗ്രഹീതനായ ഹരിശ്ചന്ദ്രനെ ആർഷഭാരതത്തിനു് ഒരു അനശ്ചരസമ്പത്തായി ദാനംചെയ്തു. ഗുരോ! അന്നു ഞാൻ വിജയിച്ചു എന്നഭിമാനിച്ചു.

നാര—വിജയങ്ങൾ താല്ക്കാലികങ്ങളല്ല വർഷശതങ്ങൾക്കുശേഷം, സത്യത്തിന്റെ ഒരു പ്രതിഭാസം, ആർഷഭാരതവും, അതുവഴി ലോകവും ദർശിച്ചില്ലേ വിശ്വാമിത്രാ!

വിശ്വാ—സമ്മതിച്ചു. വർഷശതങ്ങൾക്കുശേഷം മൂർത്തിയായ സത്യം, മുപ്പത്തിമുക്കാടി ജനങ്ങൾ

ഒരു പരാധീനതയിൽനിന്നു വിമോചിപ്പിച്ചതു കണ്ടപ്പോൾ, എന്റെ ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ഒരു ഐതിഹാസിക കഥാപാത്രമല്ലേന്ന് ഇന്നത്തെ ലോകത്തിനു പഠിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞു എന്നു ഞാൻ വിശ്വസിച്ചു.

നാര—അതുകൊണ്ടു്, വിശ്വപാമിത്രൻ ചരിതാർത്ഥനാകകയല്ലേ വേണ്ടതു്

വിശ്വപാ—അല്ല ഗുരോ! ഇന്നത്തെപ്പോലെ മനസ്സു ചകിതമായ ഒരു കാലഘട്ടം വിശ്വപാമിത്രൻ ഓർമ്മ വരുന്നില്ല. സംഘട്ടനങ്ങളുടെ ഇടയിൽനിന്നു് ഉയർന്നു അഗ്നിയിൽ കിടന്നു് ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ വെള്ളനീറിയപ്പോഴും ഒരു മഹായജ്ഞം നടത്തുന്ന മനുശാന്തി എനിക്കുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ, സത്യത്തിന്റെ അജയ്യശക്തിനിമിത്തം സ്വാതന്ത്ര്യം കരഗതമായതിനുശേഷം ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ ഉടയാട അണിഞ്ഞുകൊണ്ടു് അവർ നടത്തുന്ന ഈ പാതകങ്ങൾ, സഹിക്കുവാൻ എനിക്കു ശക്തിയില്ല. ആ പേരുകൊണ്ടു മുടി ചൂടിയ പ്രതിരൂപങ്ങൾ, എന്റെ മാതൃഭൂമിയിലെവിടെയും കാണപ്പെടുന്നു. ഹരിശ്ചന്ദ്രൻ വിജയിച്ചു എന്റെ രാജ്യം; സത്യംകൊണ്ടു വീണ്ടെടുത്ത എന്റെ മാതൃഭൂമി...! ഗുരോ!

നാര—ആർഷസംസ്കാരത്തിന്റെ ആധാരശിലകളെ അവർ സ്പർശിക്കുന്നില്ല. അസ്വസ്ഥനാകാതെ ഇരിക്ക.

വിശ്വപാ—വീട്ടുഹരിശ്ചന്ദ്രന്മാർ, നാട്ടുഹരിശ്ചന്ദ്രന്മാർ, രാട്ടുഹരിശ്ചന്ദ്രന്മാർ... അവരുടെ കരിനിഴൽ എവിടെയും കാണപ്പെടുന്നില്ലേ. കൃരണനും പ്രതി

കാരേമുഖ്യം, ലോകാവസാനംവരെ വിശ്വാമി
 ത്രനെ മുദ്രയടിച്ചുകൊള്ളട്ടെ എന്നാലും എനിക്കു പ
 ശ്യാന്താപമില്ല. പക്ഷെ, എന്റെ പരീക്ഷണത്തി
 ന്റെ വിജയവൈജയന്തിയായ ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ പ്ര
 തിലാസംസാരം; എന്റെ ജന്മഭൂമിയിൽ അവശേഷി
 ച്ചിരുന്നാൽ മതിയായിരുന്നു. ഗുരോ! എനിക്കു ജയി
 ക്കണം. എന്റെ പരിശ്രമത്തിന്റെ പരിണിതഫ
 ലം പരാജയമാവരുത്. കപടനാടകനായകന്മാരിൽ
 നിന്നും, ഗൃഹങ്ങളെ മോചിപ്പിക്കണം. നാടിനെ മോ
 ചിപ്പിക്കണം. എന്റെ രാജ്യം എന്റെ രാജ്യമാവ
 ണം. (മുകളിതപാണിയായി) ഹേ! കൈലാസവാ
 സിൻ! സംഹാരകാരകാ! വിശ്വത്തിന്റെ ഈ മിത്ര
 ണെ അങ്ങും കൈവെടിഞ്ഞോ?

(അശരീരി കേൾക്കുന്നു. നാരദനും വിശ്വാമിത്ര
 നും ഭക്തിപരവശരായി നിലകൊള്ളുന്നു.)

അശരീരി—“ഹേ! ഭക്തോത്തമസമേ! അസ്യ
 സ്ഥനാവാനൈ സമചിത്തനായിരിക്ക. ഞാൻ അവി
 ടേക്കു പോവുകയാണ്. ചാട്ടുവാനായി ജനിച്ച് ഞാൻ
 അവരെ ശിക്ഷിക്കും. അങ്ങിനെ ഹരിശ്ചന്ദ്രന്റെ യശ
 ശ്വസ്തികയും വിശ്വാമിത്രന്റെ തപഃഫലവും ഞാൻ ഓ
 രേസമയത്തു സംരക്ഷിക്കും. നീ സമാധാനമായിരിക്ക.”

വിശ്വാ—ഗുരോ! എന്താണീ കേട്ടത്

നാര—സംഹാരകാരകനായ ശിവൻ ചാട്ടുവാറാ
 യി അവതരിക്കുന്നു. ഹരിശ്ചന്ദ്രന്മാരെ ശിക്ഷിക്കു
 വാൻ. ഹാ! വിശ്വാമിത്രൻ വീണ്ടും വിജയിക്കുന്നു.

(പൂർവ്വംഗം കഴിഞ്ഞു.)

(കർട്ടൻ)

രംഗം 1

[രംഗം—വീട്ടുഹരിശ്വരന്റെ വീട്. സമയം—സായം സന്ധ്യ. കർട്ടൻ ഉയർന്നപ്പോൾ, വീട്ടുഹരിശ്വരന്റെ ഭാര്യയും വാല്യക്കാരനും പ്രത്യക്ഷമാകുന്നു. ക്ഷേത്രത്തിലേക്കു പോകുന്ന വേഷം ഇരുവർക്കും.]

വാല്യക്കാരൻ- കൊച്ചമ്മേ! ബസ്സിനു വല്ല കേടും പററിയിരിക്കും. ഏമാനൻ വരാൻ താമസിക്കും. നമുക്കു ദീപാരാധനയ്ക്കു മുമ്പ് അമ്പലത്തിൽ ചെല്ലണ്ട.

ഭാര്യ- അമ്മിനെ താമസിക്കാറില്ലല്ലോ. ആഫീസുവരെയാണല്ലോ ഉള്ള എല്ലാ ശനിയാഴ്ചയും, ഞാൻ അമ്പലത്തിൽ പോകുന്നതിനു വന്നുകൊണ്ടിരുന്നതല്ലേ. വണ്ടിക്കു വല്ല അപകടം പററിയിരിക്കുമോ, എന്റെ ഇശ്ശപരാ! കുറച്ചുകൂടെ നോക്കാം.

വാല്യ- സത്യമൊള്ള ഏമാനലോ ഒന്നും പറകയില്ല. എങ്ങും കേറി താമസിക്കേമില്ല. ഏതുനാട്ടിൽ പോയാലും, ഉദ്യോഗത്തിൽ നല്ല പേരാ. ഒരു ചീത്തത്തം വേണമല്ലോ. എന്റെ കൊച്ചമ്മേ പൊറത്തുപോയി അന്വേഷിക്കണം. കൊച്ചമ്മ ഭാഗ്യമൊള്ള സ്രീയാ.

ഭാര്യ- എന്തുചെയ്യും, വേലു. മറ്റൊരാളോടു നല്ലതു പറയുന്നതു കേൾക്കാൻ എനിക്കു യോഗമില്ല. പ്രായമായ പെൺകുട്ടികളല്ലേ രണ്ടുപേരുള്ളതു് അ

വരെ ഇവിടെ ഇട്ടേച്ചു, പുറകേപോകാൻ സാധിക്കുമോ. ഇപ്പോ കടുംബത്തിലേക്കു പോയതുകൊണ്ടല്ലേ ഒരു മനുസമാധാനം. വരുമ്പോൾ ചോദിക്കും, എന്തിനാ അവരെ അങ്ങോട്ടയച്ച് അവിടെ താമസിപ്പിക്കുന്നതെന്ന് വല്ല അഭിമാനിയല്ലേ അദ്ദേഹം.

വാല്യ- ശരിയാ, ഇപ്പോത്തന്നെ താമസിപ്പിക്കുന്നതിനടുത്തു് ഒരു മിസ്രിപ്പുണ്ടു്. ഒന്നു തിരിഞ്ഞുനോക്കണമല്ലോ. വേറെ വല്ലോരുമായിരുന്നേൽ, എന്തു ചീത്തപ്പേരു കേട്ടേനെ.

ഭായ്യ- അതിലെനിക്കു വിശ്വാസമാ. എന്റെ വേല, ഏതുവശിയായാലും, ഏങ്ങു്വേ! അതെന്റെ ഭാഗ്യമാ. സമ്മതിച്ചു. അവരും ഒരു നല്ല സ്ത്രീയാ, എനോടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്

വാല്യ- നല്ല സൗന്ദര്യമാ! ചീത്തത്തമൊന്നുമില്ല. ഏമാൻ എപ്പോഴും പറയും. അവരവിടെങ്ങും ചെല്ലുകേം മറുമില്ല. വേല കഴിഞ്ഞയാഴ്ചേം പോയതല്ലിയോ. എന്നാലും പുരപണിതീർന്നാലതു വാടകയ്ക്കു കൊടുത്തിട്ടു കൊച്ചമ്മേംകൂടെപ്പോയി താമസിക്കണം. ഏമാനു് അല്ലേൽ ഒരു സമാധാനോം സുഖോം കാണുവേല.

ഭായ്യ- അതു ഞാൻ സമ്മതിക്കുവേലാ. കനകം തരാമെന്നു പറഞ്ഞാലും അതു വാടകയ്ക്കു കൊടുക്കുകയില്ല. എന്തു പ്രയാസപ്പെട്ടാണു്, ഈ പണമൊക്കെയുണ്ടാക്കുന്നതു്. ചിലപ്പോൾ ഞാൻതന്നെ അതിശയിക്കും. ഈ രൂപായൊക്കെ എവിടാ വച്ചിരിക്കുന്നതെന്ന്. നല്ല നോട്ടമുള്ളയാളാ!

വാല്യ-അല്ലേൽ കൊച്ചമ്മേടെ പേരിൽതന്നെ ആധാരം നടത്തുമോ. പിന്നെപ്പണം. ഇച്ചിരിയൊക്കെ ബിസിനസ്സും ഉദ്യോഗത്തിനിലേലോണ്ടേ. ആ മിസ്രൂസ്സിനോടു കടം വാങ്ങിച്ചോ എന്നറിഞ്ഞുകൂട. നല്ല സമ്പാദ്യക്കാരീയാ. ഭർത്താവില്ലേലെന്നോ. കുഞ്ഞുങ്ങളിലേല്ലേലെന്നോ. നല്ല ഉജാറാണു കായ്ക്കങ്ങൾ. ഏമാനെ വല്യ ബഹുമാനമാ. വേലു പോയിട്ടൊണ്ടു്.

ഭായ്യ-അവരോടൊന്നും അങ്ങനെ മേടിക്കുന്ന ആളല്ല. അങ്ങനെയായിരുന്നോൽ എന്നോടു പറഞ്ഞേതനെ.

വാല്യ-അതു ശരിയാ. (മുന്നോട്ടുനോക്കി) അല്ലേ, ഏമാനൻ വന്നല്ലോ.

ഭായ്യ-ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലയോ. ശനിയായ്കയുണ്ടോ; അവലത്തിൽ പോകുന്നതിനുമുമ്പ് കാണാതെ പോവാൻ സമ്മതിക്കുകയില്ല.

(വീട്ടുഹരിശ്വരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)
(പുറകെ ഒരു വ്യാപാരിയും.)

വീട്ടുഹരിശ്വരൻ-വണ്ടി അല്പം താമസിച്ചു. വഴിപാടിനുള്ളതെല്ലാം എടുത്തോ. അത്താഴപ്പൂജവരെ അവിടെ നിന്നുകളയരുതെ. എന്നെ ഇങ്ങനെ തനിയെ ഇരുന്നതിക്കളയരുതെ.

ഭായ്യ-അതെന്താ അങ്ങനെ പറയുന്നത്. വേലു, പോകാം. കാപ്പി എടുത്തതിരുപ്പണ്ട. (അവർ രണ്ടുപേരും പോകുന്നു)

വീട്ടുഹരി-മുതലാളീ ഇരുന്നാട്ടെ. വല്യ ഭക്തയാ

പതിവായിട്ടു പോയി തൊഴും. ഞാൻതന്നെ കാപ്പി എടുത്തുകൊണ്ടുവരാം. ഇരിക്കൂ.

മുതലാളി-സാരെ! ഒരു ഐശ്വര്യമാ. അവരേതു വീട്ടിനും ഒരു വിളക്കാ. സൗഭാഗ്യമൊള്ളുവരാ.

(വീട്ടുഹരിശ്ചന്ദ്രൻ അകത്തേക്കു പോകുന്നു. മുതലാളി ഒരു കസേരയിലിരിക്കുന്നു)

ഇതും മോശമല്ല വിട്ട്. (ചുറ്റും നോക്കിയിട്ട്)

(കച്ചിൽക്കരോകപ്പു കാപ്പിയുമായി വീട്ടുഹരിശ്ചന്ദ്രൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

വീട്ടുഹരി-(കസേരയിലിരുന്നു കാപ്പികുടിക്കുന്നു) മുതലാളി! കുടിക്കണം. ചൂടൊണ്ട്. കാപ്പി മോശമായിരിക്കയില്ല.

മുത- (കുടിക്കുന്നു) മൊഖസ്തുതിയൊന്നുമല്ല പറഞ്ഞത് അവരൊരു കെടാവിളക്കാ.

വീട്ടുഹരി-ചിന്നെ, ബിസിനസ്സെല്ലാം നടന്നോ?

മുത-പറഞ്ഞ ദിവസംതന്നെ നടന്നു. ഒരു പിശകുപററി. പറഞ്ഞതിൽ ടണ്ണിന് 20 രൂപാ കുറഞ്ഞു. പക്ഷെ, കടം പറഞ്ഞില്ല. പെർമിറ്റു കാണിച്ചേ ഉള്ളൂ.

വീട്ടുഹരി-അതു നഷ്ടമായിപ്പോയി. പെർമിറ്റുകണ്ടിട്ടു സംശയം വല്ലതും തോന്നിയൊ.

മുത-കഷ്ടം! അതൊക്കെ കണ്ണടച്ചുതുറക്കുന്നതിനുമുമ്പു കാളും നടത്തും. ഭാഗ്യത്തിനു, വല്ലമൊതലാളി ഇല്ലായിരുന്നു. മകൻ ആളു പുതിയതാ. 3 എന്നുള്ളത് 8 ആക്കാൻ വല്ല പ്രയാസമോ? തിരുത്തിയാലുണ്ടോ കണ്ടുപിടിക്കുന്നു. ഒരു ടണ്ണിൽ 20 രൂപാ കുറ

ച്ചപ്പോൾ 5 ടണ്ണിന്റെ വില ഒന്നായി ഇങ്ങുതന്നെ, അതാണു് മൊതലാളിടെ കച്ചവടം.

വീട്ടുഹരി-മൊതലാളിയായതുകൊണ്ടു് എനിക്കു വിശ്വാസമാ. ആഫീസിലെ ക്ലാർക്ക് സ്വന്തം കൊച്ചുനാ. അവനു കൊടുക്കാനുള്ളതു മേശയിലിട്ടപ്പോൾ 3 തിരുത്തി 8 ആയി. നമ്മുടെ കുറ്റമാണോ?

മുത-അപ്പോ 'പുരയ്ക്കുള്ള ഇരുമ്പിനു പണി.

വീട്ടുഹരി-ഇരുമ്പുകമ്പിതന്നെ ഇടാമെന്നു ഞാൻ ഏറ്റിട്ടുണ്ടോ. പുരപണിയാണു് .ഇത്ര ടൺ ഇരുമ്പുവേണം. അപേക്ഷിച്ചു! ചെർമിറുകിട്ടി. അതിനു്

മുത-പഞ്ചായം പ്രസിഡണ്ടല്ലയൊവാങ്ങിച്ചുതന്നതു്. വലു ഉപകാരിയാ. അല്ലിയോ സാരോ!

വീട്ടുഹരി-പത്തുപ്രാവശ്യം പറഞ്ഞാൽ മതിയാകുമോ ആകാതും. ഇത്ര സത്യസന്ധനായ ആ പ്രമാണി ഉണ്ടോ. ഒരു കാൽ പൈസയുടെ പ്രതിഫലം. സമ്മതിക്കണം. പിന്നെ, മറേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തയാളു് ഏതുദ്യോഗസ്ഥനാ ഭയപ്പെടാത്തതു്. അവർക്കൊക്കെ എന്തു കാര്യമാണെന്നോ.

മുത-ഹരിശ്വരനെന്നല്ലിയോ ആളുകൾ പറയുന്നെ. അങ്ങേരെങ്ങു നിന്നാമതി അടുത്ത വോട്ടിനു്. അതൊരു ജയമായിരിക്കും.

വീട്ടുഹരി-അടുത്ത തെരഞ്ഞെടുപ്പിനു നമുക്കു് അദ്ദേഹത്തെ നിറുത്തണം. അപ്പോൾ ഉള്ളതു കൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടല്ലോ.

മുത-കൊള്ളാം, ഇന്നു വരുമല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ചല്ലിയോ അങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുവരാതിരുന്നതു്. തൊ

ഉളായിരം രൂപാ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഒരു നൂറുരൂപാ ഒരു അനാമത്തുചെലവിനു് എടുത്തു. വരുന്നയാഴ്ച കൊണ്ടു വരാം, നോക്കിയാട്ടു് ഇതു് എണ്ണുറുണ്ടോന്നു്. (കൊടുക്കുന്നു)

വീട്ടുഹരി-(എണ്ണി നോക്കുന്നു) ഏഴു നൂറിന്റെ അല്ലേ, പത്തിന്റെ അഞ്ചേ ഉള്ളല്ലോ.

മുത-എന്നാ നമ്മുടെ മോൻചെറുക്കൻ പററിച്ചുതാ, ഒന്നുതെ നോക്കിയാട്ടെ.

വീട്ടുഹരി-ഏഴുനൂറിഅൻപതേ ഉള്ള

മുത-കൈവായ്പയായിട്ടു 50 രൂപാ വേണമെന്നു് അവൻ നിർബന്ധിച്ചു. സാറിന്റെ രൂപയാ തൊടരുതെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞു. കോളിനു കുറച്ചു തൊണ്ടു കിട്ടിയെന്നാ അവൻ പറഞ്ഞതു് ആട്ടെ സാരമില്ല, ഇതിന്റെ കൂടെ അരൂം ചെറുക്കൻ സത്യവാന്മാ.

വീട്ടുഹരി-(അല്പം കണ്ണിതസ്ഥരത്തിൽ) പുരപണി പകുതിയേ ആയുജേ. ചതിക്കരുതെന്നു പറയണേ.

മുത-അങ്ങനെ വിചാരിക്കരുതു സാരെ! നാമെല്ലാം ദൈവത്തെ മുൻനിറുത്തിയല്ലിയോ ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്. പണമൊന്നും ഇല്ലാതെ വരികയില്ല. ഇതല്ല ഇതുപോലഞ്ചു മാളിക തീരുമല്ലോ.

വീട്ടുഹരി-ദൈവംതന്നെ സഹായം. മുതലാളി വേദത്തെ ബുദ്ധിമുട്ടി എന്നു വിചാരിക്കരുതു് ബാക്കി കൊണ്ടുവരുമ്പോൾ വീതമുള്ളതു മുഴുവൻ തന്നേക്കാം.

മുത-എന്നാലും ഒരു പത്തുരൂപാ എന്റെ കയ്യിലിരിക്കട്ടെ. ഒരുവഴിക്കു് ഒന്നു പോയാലെന്താണു്

എന്നു വിചാരിക്കുവാ. ചെലവാക്കുകയില്ല, തിരിയെ വരുമ്പോൾ.

വീട്ടുഹരി—ഉം, ഇരിക്കട്ടെ. (പത്തുരൂപാ കൊടുക്കുന്നു)

മുത- ഒരു പക്ഷെയാണേൽ രാവിലെതന്നെ മുതലാളിവരും. എവിടെവെച്ചു കാണാം. പറയാൻ മറന്നു. നമ്മുടെ മുക്കവലയിൽവെച്ചു മൂന്നുപേരെ മുക്കാലിക്കുക കെടുമെന്നു പറകൊട്ടിപ്പറയുന്നതുകേട്ടു.

വീ.ഹരി—കൊള്ളാമത്രേ, ഒന്നുപോയി കണ്ടുകളയാം. പഠിക്കട്ടെ അവനൊക്കെ.

മുത—നമുക്കൊരുമിച്ചുപോകാം. മൊതലാളി ഇറങ്ങട്ടെ. (ഇറങ്ങുന്നു)

വീ.ഹരി - (നോട്ടുകൾ വീണ്ടും എണ്ണുന്നു. ലീർഫ്ലി നീശ്വാസം വിടുന്നു) 740 രൂ. ഇത്രയുംകൂടി എന്നെ കളിപ്പിച്ചതാണ് ഈശ്വരാ!

(ഒരു സ്ത്രീ പ്രവേശിക്കുന്നു. നാല്പതിനോടടുത്ത പ്രായം. വിലാസലോല.)

വീട്ടുഹരി—ഗുരുതപമായി വിലാസിനി. ഒന്നിച്ചു് ഇങ്ങോട്ടു കയറിവരാതിരുന്നതു് അവർ അവലത്തിലേയ്ക്കു പോവാൻ ഒരുങ്ങിനില്ക്കുകയായിരുന്നു. ചെറുതെ ഒരു സംശയത്തിനു് ഇടകൊടുക്കാതിരുന്നതു് ഗുരുതപമായി. ആദ്യമായിക്കാണുമ്പോൾ സൂക്ഷിക്കണമല്ലോ.

വിലാ—ഇനി തിരിയെ വരുമ്പോഴോ. കാണാതെ കട്ടകിൽ ഒതുക്കിവയ്ക്കുമോ?

വീ.ഹരി—ഇതുവരെ മനസ്സിലൊളിച്ചുവെച്ചതു

പോലെ എവിടെയെങ്കിലും ഒളിക്കും. ഡിവിഷൻ ഇൻസ്പെക്ടറെ കാണാൻ വന്നതാണ്; താമസിച്ചു, വണ്ടിവിട്ടുപോയി, രാവിലെ പോകണമെന്നു പറഞ്ഞാൽ മതി, കാത്ത്ത് വിശ്വസിച്ചുപോകും. നിങ്ങളെ കൈപ്പോലെ പഠിച്ചു മിടുക്കിയായവളല്ല.

വിലാ—ഇതല്ല, ഇതിലും ഭംഗിയായി പറഞ്ഞു ഞാൻ വിശ്വസിച്ചുകൊള്ളാം. പക്ഷെ എത്രനാളുണ്ടേക്കൂ. ഈ വയറ്റിൽ കിടക്കുന്ന വിദ്വാൻ പുറത്തു വരുമ്പോഴോ?

വീ. ഹരി—(മന്ദസ്തിതംഭുവി) അല്ല, ആൺകുട്ടിയാണെന്നും നിശ്ചയിച്ചോ? ചെൺകുട്ടിയാകണമെന്നാണ് എന്റെ ആശ. ഈ സൗന്ദര്യം നഷ്ടപ്പെടാതെ കിട്ടുമല്ലോ.

വിലാ—ഇവിടെ നാലുപെണ്ണുള്ളതു പോരെ! എന്തിനെന്നും ഈ മുഖം കണ്ടുകൊണ്ടിരുന്നാൽ മതി.

വീ.ഹരി—ഒന്നു ചോദിച്ചുകൊള്ളട്ടെ; പിണങ്ങരുതു

വിലാ—പലപ്പോഴും ചോദിച്ചതു് ചോദിക്കരുതു്. പുതിയ ചോദ്യമായിരിക്കണം.

വീ.ഹരി— ശരി, ഞാൻ വിലാസിനിയെ രജിസ്റ്റർവിവാഹം കഴിക്കയില്ലെന്നു സംശയിച്ചില്ലെ. സത്യം പറയണം.

വിലാ- ഓ, ഒരായിരംതവണ സംശയിച്ചു; എന്തുവേണം. ഈ ചണിയുന്ന പുരയും, പുരയില്ലുന്ന പുറമ്പും, നിയമാനുസൃതഭാർത്യ്യുടെപേക്കാണ്യാമമെഴുതിയിരിക്കുന്നതെന്നും വിശ്വസിച്ചു. എന്താ! ശിക്ഷി

ക്കാൻ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ടോ? ഒരു ചോദ്യം. ആദ്യമായിട്ടു തോതിന്റെ വീട്ടിൽ വന്നപ്പോഴത്തെ മർദ്ദം. (കവിളത്തു വിരലുകൊണ്ടു കുത്തുന്നു) കഷ്ടം, ഇതിങ്ങനെയായിപ്പോയല്ലോ.

വീ.ഹരി—ശരി, ശരി. ഈ മട്ടൊന്നും കാത്തിയെക്കാണുമ്പോൾ കാണിക്കരുതെ. വിദ്യാഭ്യാസമില്ലാത്ത കഴുതയാണെന്നു വിചാരിച്ചുകളയരുത്. ഇരിക്കണം; പരിഭവിക്കാതെ. ഇരിക്കൂ, നവാതിമിയല്ലേ.

വിലാ—ഹോ! നവാതിമി! മനുഷ്യനായാൽ സ്നേഹം വേണം.

വീ.ഹരി- എന്നാൽ നവവധു. ആരും അറിയാത്തതു ഭാഗ്യം. ഞാൻ വരുന്നു.

വിലാ- എന്താ, പുറത്തിട്ടു കതകടയ്ക്കുവാൻ പോവുകയാണോ? ഞാൻ വന്നതുപോലെ പൊയ്ക്കൊള്ളാം.

വീ. ഹരി—അപ്പോൾ, ഞാൻകൂടെ വരാതെ പോകാനൊക്കുമോ? (അകത്തുപോകുന്നു)

വിലാ- പാവം!

വീ.ഹരി—(പുറത്തുവരുന്നു) ഇതാ നോക്കി സൗശര്യംതീർത്തുകൊള്ളണം. എനിക്കറിയാം, ഇപ്പോഴെന്തോന്നാണു മനസ്സിലുള്ളതെന്ന്. വായിച്ചുനോക്കണം, ഈ ആധാരത്തിലെ നാലാമത്തെ വരി. (കുതിലുള്ള ആധാരം കൊടുക്കുന്നു)

വിലാ- എനിക്കിതൊന്നും കാണണ്ട. ഇതുമോ ഹിച്ചല്ല ഞാൻ സ്നേഹിച്ചതും, ഞാൻ അവരുടെ മുഖത്തെങ്ങിനെ നോക്കുമെന്നു വിചാരിച്ചു വിഷമിക്ക

കയാണു് (വായിക്കുന്നു) എനിക്കു കാണണ്ട. ഇതു തലേലേഴുത്തൊന്നും വായിച്ചു ഞാൻ പഠിച്ചിട്ടില്ല.

വീ.ഹരി- വലു മിസ്രസ്യായിട്ടു്, അക്ഷരമറിഞ്ഞുകൂടാ. കഷ്ടം! എന്നാൽ ഇനി റവന്യൂ സൂപ്രവൈസർ വായിക്കാൻ പഠിപ്പിക്കാം.

വിലാ—(വായിക്കുന്നതിനിടയിൽ) എന്റെ അമ്മയുടെ പേരു് ഇത്ര കൃത്യമായിട്ടെങ്ങിനെ മനസ്സിലാക്കി. കാത്ര്യായനിത്തമ്മ വിലാസിനിത്തമ്മ. കൊള്ളാം. ഒരിക്കൽപോലും എന്നോടു് ആ വിവരം ചോദിച്ചിട്ടില്ലല്ലോ.

വീ.ഹരി- കാത്ര്യായനിത്തമ്മ വിലാസിനിത്തമ്മയ്ക്കുഴുതിക്കൊടുത്ത തീരാധാരം എന്നുതന്നെയാണോ?

വിലാ- അല്ലെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞില്ലല്ലോ.

വീ.ഹരി- ഇനിയെങ്കിലും എന്നെ വിശ്വസിക്കുമോ?

വിലാ- ഹരിശ്ചന്ദ്രനല്ലെന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞോ?

വീ.ഹരി- ഇനി കാത്തുവിനെ കൈവശപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളണം. ആദ്യരാത്രിയല്ലേ, പോകാം. അകത്തുപോയി കുറച്ചു കാപ്പി ഉണ്ടാക്കൂ. കാത്തു വെച്ചിരുന്ന കാപ്പി കാശിനു കൊള്ളുകില്ല. ഞാൻ മുററഞ്ഞുടുത്തു് ഒഴിച്ചുകളഞ്ഞു. നല്ലകാപ്പി അല്പം വേണം, ഞാൻ എന്നിടു പ്രസിഡൻറിന്റെ വീടുവരെ പോകട്ടെ.

വിലാ- എന്നെത്തന്നെയാക്കിയിട്ടോ?

വീ.ഹരി- കാത്തുവന്നിട്ടു് (രണ്ടുപേരും അകത്തുപോകുന്നു.)

[കർട്ടൻ]

രംഗം 2

(രംഗം—നാട്ടുഹരിശ്വരന്റെ ആഫീസ്.

സമയം രാത്രി ഏഴുമണി.

നാട്ടുഹരിശ്വരൻ പ്രസന്നനായി ആരെയോ പ്രതീക്ഷിച്ചുനില്ക്കുന്നു. മാനേജർ വിനയാനപിതനായി സമീപം)

നാട്ടുഹരിശ്വരൻ—മാനേജർ! അപ്പോൾ പോലീസ് ഇൻസ്പെക്ടർ വിചാരിച്ചുപോല സഹായിച്ചില്ല, അല്ലേ.

മാനേജർ - ഉത്തരവില്ലാതെ കുടിയിറക്കുവാൻ പോലീസുകാരെ അയയ്ക്കുകയില്ലെന്ന് അദ്ദേഹം വ്യക്തമായി പറഞ്ഞു.

നാ-ഹരി—ഈ ധിക്കാരം ഞാൻ സമീകരിക്കുകയില്ല. 24 മണിക്കൂറിനകം അയാളെ ഞാൻ ട്രാൻസ്ഫർ ചെയ്യിക്കും. അദ്ദേഹന്റെ ഇങ്കിലാബുകാർ അവനെ സഹായിക്കുമോ എന്നറിയട്ടെ.

മാനേ—പോലീസുകാരെ ഭേദമാണെന്ന്. അവരെത്രപേർ വേണമെങ്കിലും വരാൻ തയ്യാറാണ്. കുടികിടപ്പുകാരും അവരുടെ സഹായികളും മറ്റും ധിക്കാരികളാണ്. അവന്റെ കൈ വാചകമടിച്ചാണ് സഹായികളാത്തത്. ഈ രാജ്യത്തെ ഇതൊക്കെ നടക്കട്ടെ.

നാ-ഹരി—എന്തായാലും ശരി ഇന്നദ്ദേഹം ഇവിടെ വിശ്രമിക്കുന്ന ദിവസമാണ് ഞാൻ ഒന്നു ഫോണിൽ വിളിച്ചു പറയുകയോ എന്ന് നോക്കട്ടെ. മാനേജർ ഉടനെ പോകണം. ഇന്നുരാത്രി ആ മൂന്നു കുടിലും പൊളിച്ചു അവിടം നിലംപരിശാക്കണം. നേരം വെളുക്കുമ്പോൾ വാഴയും തെങ്ങിൻതൈയും, പുര

യിരുന്നിടത്തു നില്ക്കണം. അയൽപക്കക്കാർ നമ്മുടെ പക്ഷത്താണ് കേസെടുക്കുന്നതൊന്നു കാണണം. റവന്യൂസൂപ്രവൈസരെക്കൂടി വിളിച്ചുകൊള്ളൂ. ശനിയായ്കയല്ലെ; വന്നിട്ടുണ്ട്

മാനേ—അതൊക്കെ റഡി. ഒരു ലോറിയിൽ കയറി അവൻമാരെ താലൂക്കു കടത്തിക്കളയാം. പിന്നെ മാസമടിയന്തിരത്തിനു ഒരു ആഴ്ചയേ ഉള്ളൂ എന്തെല്ലാം ഒരുക്കണം.

നാ-ഹരി—അതൊക്കെ നടക്കും. നൂറു സാധുക്കൾക്കു മൂപ്പാനമായി ചോറു കൊടുക്കണം.

മാനേ—തേച്ചുകുളിക്കാനുള്ള എണ്ണയും കൊടുത്താലോ.

നാ-ഹരി—എന്തു വേണമെങ്കിലും ആയിക്കൊള്ളൂ. കുടിയിറക്കിന്റെ പ്രതിഷേധവും പ്രസ്താവനയും ഘോഷയാത്രയും നടക്കുമ്പോൾ ഇവിടെ പാവങ്ങൾക്കു സദ്യ. എന്താ! ലോകം ആരെ വിശ്വസിക്കുമെന്നറിയണം.

മാനേ—കഴിഞ്ഞ അനുഭവവും മംഗളപത്രസമർപ്പണവും കഴിഞ്ഞപ്പോൾ തീർന്നല്ലോ, അവന്റെ കൈ അഹങ്കാരം. ആരെല്ലാം പ്രസിഡൻറായി. ആർക്കു കിട്ടിയിട്ടുണ്ട് ഇതുപോലൊരു സപീകരണം.

നാ-ഹരി—അതെല്ലാം കൊള്ളാം. രൂപാ എത്ര ചെന്നു തള്ളി. ആർക്കും സംശയമില്ലല്ലോ.

മാനേ—പൊതുജനങ്ങളുടെ പണമെന്നല്ലെ കേൾവി. ആർക്കു സംശയം, ദൈവം നമ്മുടെ കൂടെയില്ലിയോ.

നാ-ഹരി—ആട്ടെ. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിലം തിരിയെ പേരുമാറി എഴുതിക്കൊടുക്കണ്ടെ.

മാനേ—അങ്ങ് ശുദ്ധഗതിക്കാരനാ. അധികാരത്തിലിരുന്നപ്പോൾ നേരേ ചെയ്യാൻ മേലാത്തതിന് അങ്ങനെയൊന്നിന്റെ പേരിൽ പതിച്ചുവാങ്ങി. അങ്ങനും പത്രക്കാരുടെ കറെ ചീത്ത കേട്ടില്ലെ. ഒരു പത്രം കൊല്ലമെങ്കിലും ആദായമെടുക്കാതെ അങ്ങ് വിട്ടുകൊടുത്താലോ. കേസുംമറ്റും കൊടുക്കാൻ ചെയ്യപ്പെടുമോ. അതിനൊന്നും ചെയ്യും കാണുകില്ല. പിന്നെ വരുമ്പോഴേല്ലാം ഇന്നത്തെപ്പോലെ അങ്ങ് ഒരുക്കണം. അത്രതന്നെ.

നാ-ഹരി—അതും ശരിയാ. കൂടെ നടന്നതിന്റെ കൊറച്ചിലു തീരാൻ ഒരു ഇരുപതു കൊല്ലം ആദായം എടുത്താലും തരക്കേടില്ല. മാനേജർ ഒരു ബുദ്ധിയാണു പറഞ്ഞുതന്നത്.

മാനേ—പിന്നെ അങ്ങേരും ഇപ്പറയുന്നതുപോലെ ഹരിശ്വരനൊന്നുമല്ലേ. ഒരു ഇരുനൂറ്റിചിലപാനം രൂപ കൊടുക്കാനുള്ള ആളിനോടു പേരുമാറിയത് ഈ മാനേജർക്കറിയാം.

നാ-ഹരി—അങ്ങനെയല്ലല്ലോ കേട്ടിട്ടുള്ളതുപോതുജീവിതത്തിൽ ഇത്ര സത്യസന്ധനായ ഒരാളില്ല എന്നാണ് പ്രസിദ്ധി.

മാനേ—അതെല്ലാം ഒരു മായാവലയം. പതിനൊന്നുപേരുടെ മുഖിൽവെച്ചു ഏറ്റതാ. ഈ ചെറിയ ഓച്ചുത തീർത്തുകൊള്ളാമെന്നു പറഞ്ഞു അതിന്റെ നല്ലതിരുട്ടി വിലയുള്ള ഒരു സാധനം വെറു

തെ അങ്ങു വാങ്ങിയതാ. അക്കാലത്തെ സേവനത്തിൻറെ പാരിതോഷികം. പിന്നെ അയാളെ കാണുമ്പോഴേക്കു കടക്കാതെന്നാണെന്ന മുഖവുര പറയും. ഒരു ത്യാഗശ്രം വന്നപ്പോൾ ആ പണത്തിനെഴുതി. നല്ല ആനച്ചുരുകടലാസിൽ ഒരെഴുത്തു് അങ്ങനെ ഒരു ബാല്യതയേ ഇല്ലെന്നു് എന്റെ അങ്ങനേതെ ആ എഴുത്തുതൊന്നും കണ്ടതാണു് ഞാൻ മലച്ചുപോയി. ഈ രാജ്യം ഭണ്ഡാരോം ഏല്പിച്ച ഹരിശ്ചന്ദ്രന്മാരുടെ പെരുമാറ്റമിതാ. ഇശപരാ!

നാ-ഹരി - സത്യമാണോ ഈ പറയുന്നെ. എനിക്കു വിശ്വസിക്കാൻമേല.

മാനേ—എന്നാലാളിനെ കൊണ്ടുവന്നു കാണിക്കാം. ആ എഴുത്തുംകൊണ്ടു വരീക്കാം. സംസ്കാരമുള്ളവനായതുകൊണ്ടു് കേസിനു പോയില്ല. പിന്നെ ഈ മലയെല്ലാം തിരിച്ചെഴുതിയില്ലേൽ...

നാ-ഹരി—ഒന്നുമുണ്ടാവാനില്ല. ഇപ്പോഴേനിന്നും ഒരു സംശയമെല്ലാമുണ്ടു് ആ റേഡിയോയുടെ വില ഞാൻ ചോദിച്ചു.

മാനേ—ഒരു സ്റ്റേഫിതൻ കൊടുത്ത പ്രസൻറാ എന്നാ പറയുന്നെ.

നാ-ഹരി - ഇത്ര വലിയ സ്ഥാനത്തിരുന്നു് ഈ സമ്രാജ്യമൊക്കെ വാങ്ങാമോ?

മാനേ - വാങ്ങിയാൽ! ആ റേഡിയോവിലൂടെ പാട്ടു കേൾക്കുന്നില്ലെ. അങ്ങനെ ഈ ഹരിശ്ചന്ദ്രന്മാരെ അടുത്തറിയുമ്പോൾ എന്തെല്ലാം. ഇപ്പോ ഒന്നും തിരിച്ചെഴുതണ്ടാ.

നാ-ഹരി- കച്ചവടം ആകപ്പോടെ നഷ്ടമല്ലായി
രുന്ന. കൊള്ളാം കൊള്ളാം.

മാനേ - ഓരോരുത്തരും ഒന്നു ഓർത്തുനോക്കിയേ.
ഒരാൾ കൊല്ലം മുമ്പത്തേ നിലയും, ഇപ്പോഴത്തേതും
ഇവക്കെല്ലാവർക്കും അങ്ങിനെ നിധി കിട്ടിയതായി
അങ്ങനാറിഞ്ഞിട്ടില്ലല്ലോ. അല്ലാ എല്ലാരുമായി അ
ടുത്തു ജീവിക്കുന്നതൊക്കെട്ട് ചോദിച്ചെന്നേയുള്ളൂ

നാ-ഹരി - ഈ അലപാനിക്കുന്ന വസ്ത്രത്തിന്റെ
പ്രവാചകന്മാരല്ലെ.

മാനേ - ഇക്കാരണത്തൊക്കെയും അവരുടെ ഏണി
കളാണു് സർവ്വചരാചരവും അവരുടെ ഏണികളാ
ണു് കയറും, ചവുട്ടിക്കയറും. മുകളിലത്തേ പടി
യിൽ ചെല്ലുമ്പോൾ...

നാ-ഹരി - ചവുട്ടിത്തള്ളി താഴോട്ടു് എറിയും
ഇതശപഥ! നമ്മളൊക്കെ എത്ര ഭേദം.

മാനേ - ഇന്നു കാറ്, മാളിക, മറെറല്ലാം. എ
ന്റെ എജമാനനെ എന്നിട്ടെന്താ പൂമാല, സപീകരണം
പിന്നെത്തൊല്ലാം.

നാ-ഹരി - ഇതൊക്കെ കാണുമ്പോൾ ദുഃഖമില്ലെ
ക്കാൾ സഹനശക്തിയുള്ളവരാണു് പൊതുജനങ്ങളെ
ന്നു തോന്നിപ്പോകും. അല്ല മേലശങ്ങളൊക്കെ വരുന്നെ.

മാനേ - വരട്ടെ. ഇൻസ്പെക്ടർദ്വേമത്തിന്റെ
കായ്കൊന്നെ ഒന്നു ചോദിച്ചേ.

(മേഡ് പ്രവേശിക്കുന്നു.)

നാ-ഹരി - വരണം അങ്ങനെയൊന്നു ഇരുന്നാട്ടെ.

മേഡ് - ഒരുമാസത്തെ സാവകാശം കിട്ടിയാൽ

സ്നേഹവഴിയിൽ ആ മൂന്നു കുടികളേം ഏറക്കാം. വല്ലോം ആ പാവങ്ങൾക്കു കൊടുക്കണം.

നാ-ഹരി—അങ്ങു ഇൻസ്പെക്ടറോടു് ഒരു കാര്യം പറഞ്ഞേക്കാം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഹായംകൂടാതെ അവർ ഇന്നു മാറിയെന്ന് ഞാൻ അവർക്കു് മലയിൽ ആവശ്യമുള്ള സ്ഥലം കൊടുത്തു. ഓരോ ചെറിയ പുരയും വച്ചുകൊടുത്തു. അവരങ്ങോടു പോയി കഴിഞ്ഞു. പിന്നെ ഒഴിവു കിട്ടിയ പറമ്പിൽ 75 സെൻറു ഭൂദാനയജ്ഞത്തിനു കൊടുത്തു. രണ്ടു പറമ്പിൽ എന്റെ മക്കൾക്കു് ഓരോ പുര പണിയിക്കുവാൻ പോകുന്നു. നാളെ അടിസ്ഥാനക്കല്ലിടും. ചെയ്തതന്നു സഹായത്തിനു നന്ദി.

ഹേഡ്—വല്ലു കാര്യമായിപ്പോയി. അങ്ങു് മഹാ മനസ്സുനല്ലിയോ. പിന്നെ ഞങ്ങൾക്കൊന്നെങ്കിൽ, അനങ്ങാൻ സ്വതന്ത്ര്യമുണ്ടോ. പണ്ടായിരുന്നേൽ കുടിയിറക്കംമറ്റും അത്ര കാര്യമൊന്നുമല്ല. ഞാൻ പറഞ്ഞേക്കാം. ചുമ്മാ ഒന്നു കേറിയെന്നോ ഉള്ളു്.

മാനേ—വരുന്ന ആഴ്ച മാസമടിയന്തിരത്തിന്റെ സല്ലയാണേ. എല്ലാക്കും ക്ഷണമുണ്ടു്. പാവങ്ങൾക്കു കഞ്ഞി വീഴു്ത്തും.

നാ-ഹരി—എണ്ണയും വസ്തുവും കൊടുക്കുന്ന കാര്യമെന്താ പറയാത്തതു്.

ഹേഡ് - ഇക്കണക്കിൻ അങ്ങനെയിന്റെ ഒരു പ്രതിമതന്നെ ഈ നാട്ടുകാർ സ്ഥാപിക്കുമെന്നാ തോന്നുന്നതു്

നാ-ഹരി - കഴിവതു് നല്ല കാര്യം ചെയ്യണം.

കണ്ടവരുടെ മുതൽ തൊടാതെ കഴിയണം. സമാധാനമായി അങ്ങമരിക്കണം. പിന്നെ ലോകം ഓർത്താലേന്തു്, മരണാലേന്തു്.

ഹേഡ് - അങ്ങിനെ ഒന്നുമല്ല. സൂപ്രവൈസരദ്ദേഹമല്ലേ വരുന്നതു് ഡ്യൂട്ടിക്കു സമയമായി. രാത്രി യാത്രയില്ല.

(റവന്യൂ സൂപ്രവൈസർ പ്രവേശിക്കുന്നു)

റ-സൂപ്ര - കണ്ട ഉടനെ അങ്ങ പോയാലോ.

ഹേഡ് - നേരംപോയി. നാളെ അങ്ങോടു വന്നു കണ്ടുകൊള്ളാം.

(പോകുന്നു)

നാ-ഹരി - സൂപ്രവൈസരദ്ദേഹം, ഇപ്പോഴേങ്ങും മരിക്കുകയില്ല. ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞു് നാക്കു വായിലിട്ടതേയുള്ളു.

റ:സൂ - ഒരു ലിവസം മുമ്പേ മരിച്ചാൽ മതി.

നാ-ഹരി—പുതിയബന്ധവും അത്ര ഭാരമായിത്തീർന്നോ.

റ: സൂ - അങ്ങും എന്നെ തെറ്റിലുരിച്ചോ. വെറും അസൂയകൊണ്ടു് ആളുകൾ പറയുന്നതല്ലേ.

നാ-ഹരി - രജിസ്റ്റർവിവാഹം കഴിച്ചെന്നോ. വസ്തു വാങ്ങിക്കൊടുത്തെന്നോ എന്തൊക്കെയോ!...

റ. സൂ - അങ്ങനീനു എന്നെ അറിഞ്ഞുകൂടെ. ഇനി പെൻഷൻ എത്ര കാലംകൂടിയുണ്ടു് ഞാൻ അവിടെ ജോലിക്കു ചെന്ന മൂന്നാംദിവസം ആ മിസ്രസ്സിനു സ്ഥലംമാറ്റമായി. അവരുടെ നിറം കറുപ്പോ വെളുപ്പോ എന്നു കണ്ടിട്ടില്ല.

മാനേ - അവർ വലിയ പ്രായമാണമില്ലെന്നു തോന്നുന്നു. പക്ഷേ എന്തൊക്കെപ്പറഞ്ഞാലും പൃഥ്വീ വൈസരദ്രോഹത്തെപ്പറ്റി ശത്രുക്കൾപോലും ഇങ്ങനെ ഒരു കാര്യം പറയുകയില്ല. മക്കൾക്കു കല്യാണപ്രായമായില്ലേ? പിന്നെ എന്തും പറയുന്ന ലോകം.

റ: സു - ഇനി എന്റെ പുരയ്ക്കു കണ്ടുറോളിൽ വാങ്ങിയ ഇരുമ്പും കരിമ്പുതരിയിൽ വിറ്റൊന്നു പറഞ്ഞാൽ അങ്ങു വിശ്വസിക്കുമല്ലോ.

നാ-ഹരി - ഇതെന്റെ വിശ്വാസമാണോ? ദൈവത്തിനെ മറന്നു എന്തോന്നു നാം പ്രവർത്തിച്ചിട്ടുണ്ട്. മാനേജരങ്ങളോടു വരാൻ തുടങ്ങുകയായിരുന്നു. ഇന്നുരാത്രിയിൽ ഒരു സഹായം ചെയ്യണം. എല്ലാം ഭദ്രമായിരിക്കണം. മാനേജരു പറയും.

റ: സു - അതല്ലിയോ ഇങ്ങോട്ടു വന്നാൽ. മാനേജരെ എറങ്ങാമോ.

ന-ഹരി - കാര്യം ശരിയാക്കിയേക്കണം.

മാനേ - ഉറണം കഴിച്ചിട്ടു്. (രണ്ടുപേരും യാത്രയാകുന്നു)

നാ-ഹരി - അതുകൂടി ഒന്നു കഴിഞ്ഞിരുന്നേൽ.

(രാട്ടുഹരിശ്ചന്ദ്രൻ പ്രവേശിക്കുന്നു. നാട്ടുഹരിശ്ചന്ദ്രൻ ആദരസമനവിതം സ്വീകരിക്കുന്നു)

രാട്ടുഹരിശ്ചന്ദ്രൻ - ഞാൻ അല്പം താമസിച്ചുപോയി. എന്തുചെയ്യും മനുഷ്യരോടു സമാധാനം പറഞ്ഞു തോറ്റു. ഓരോരുത്തരുടേയും ചോദ്യം കേട്ടാൽ ഞാൻ ഇന്നും അധികാരത്തിലിരിക്കുന്നുവെന്നു തോന്നും. ഇരിക്ക.

നാ-ഹരി—ഇരിക്കാം. അന്നും ഇന്നും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസമറിയാവുന്നവർ ചോദിച്ചുപോകുന്നതിലതിശയമുണ്ടോ.

രാ-ഹരി—ഈ കെട്ടുപൊട്ടിച്ചു പുറത്തുചാടിയാലേന്തെന്ന്, ഞാൻ പലവുരു വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഈ ഭ്രഷ്ടിച്ച വ്യവസ്ഥിതിക്കെതിരായി ഒരു പ്രക്ഷോഭം തന്നെ ഇളക്കിവിട്ടാലേന്തെന്ന് ഞാൻ ചിന്തിക്കുകയാണ്.

നാ-ഹരി—ഇതുപോലെ സ്വജനപക്ഷപാതയും സ്വാർത്ഥതയും അഴിമതിയും എന്നുണ്ടായിട്ടുണ്ട്?

രാ-ഹരി—കഴിവുകേടിന്റെ ഒരു നെട്ടോട്ടമല്ലേ, ഈ കാണുന്നത്. പ്രക്ഷോഭം തിരഞ്ഞെടുത്തു നേതൃത്വം കൊടുക്കുവാൻ തയ്യാറാണ്. ജനങ്ങൾ അറിയില്ലെന്നു വരട്ടെ. ഞാൻ നയിക്കാം.

നാ-ഹരി—സമയമായോ, എന്നു ഞാൻ സംശയിക്കാറുണ്ട്. സ്വാർത്ഥതകൊണ്ടാണ്?

രാ-ഹരി—എനിക്ക് ഇതെപ്പറ്റി വ്യക്തമായ അഭിപ്രായങ്ങളുണ്ട് പക്ഷെ ഞാൻ പറയാതിരിക്കുന്നതു ഭീരുത്വംകൊണ്ടല്ല.

നാ-ഹരി—ആരായാലും പറഞ്ഞുപോകും. എത്രനാൾ സഹിക്കും; ഇതുപോലൊരു വഴിയേ നടമാടിയ കാലമുണ്ടോ. അതു കത്തിക്കാളിക്കുന്നത് ഇവരല്ല. എന്തിനാണിങ്ങനെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചിരിക്കുന്നു. യുവാക്കന്മാർക്കായി സ്ഥാനം ഒഴിഞ്ഞുകൊടുക്കരുതോ. പക്ഷെ ഇതൊക്കെപ്പറ്റിയോ? പിന്നെ അങ്ങു വിഴുങ്ങുകയാണ്.

രാ-ഹരി—അല്ലാതെത്തുടച്ചും. മററവരാണെ

ങ്കിൽ ഒച്ചയല്ലാതെ വല്ലതുമുണ്ടോ. മണ്ണിനും ചുണ്ണാമ്പിനും കൊള്ളുകില്ല.

നാ-ഹരി—അയ്യോ! വേണ്ടോ. പിന്നെ നമ്മളുവല്ലോം ബാക്കികാണുമോ. അതുകൊണ്ടു സഹിക്കാം.

രാ-ഹരി—സത്യത്തിന്റെപേരിൽ എല്ലാം സഹിക്കുകയാണ് വെള്ളം ഒഴിച്ചു വളമിട്ടു വളർത്തിയ ഒരു മഹാവൃക്ഷമല്ലേ. ഞാൻതന്നെ വേരുതോണ്ടരുതല്ലോ.

നാ-ഹരി—അന്നു സപർഗ്ഗമായിരുന്നു.

രാ-ഹരി—എല്ലാം ഞാൻ സഹിച്ചേനെ. പുരോഗമനപരമായി ഒരു കാര്യം ചെയ്യാൽ മതിയായിരുന്നു. ഭാവനയുണ്ടോ, സത്യമുണ്ടോ.

നാ-ഹരി—ക്ഷമിക്കാം. പിന്നെ അള മുട്ടുമ്പോൾ തിരിഞ്ഞുകടിക്കും.

രാ-ഹരി—ജനങ്ങളെ കുററുപറഞ്ഞുകൂടാ. ശരിയായ നേതൃത്വംകൊടുക്കാതെത്തുടച്ചെയ്യും.

നാ-ഹരി—പിന്നെ എനിക്കൊരു സമാധാനമേ ഉള്ളൂ. ദൈവമൊരാളുണ്ടല്ലോ, അദ്ദേഹത്തിനു കണ്ണും ബുദ്ധിയുമുണ്ടല്ലോ.

രാ-ഹരി—അതു ശരിയാ.....അപ്പോഴെ, രാവി ലെതന്നെ പോകണ്ടേ? നിലമെല്ലാം ഒന്നു കാണണം. കൃഷി കൊള്ളാമായിരുന്നു.

നാ-ഹരി—കൊയ്ത്തു കഴിഞ്ഞ വിവരത്തിനു കാർഡിട്ടിരുന്നതു കിട്ടിയില്ലേ? എടോ, ഈ പോസ്റ്റാഫീസുകാരെക്കൊണ്ടു തോറു. ഒരുലോറി നെല്ലു നാ

ഒരു അങ്ങു വരും. മഴ നേരത്തെയായിരുന്നതുകൊണ്ടു് ഉടനെ വിത്തിടാനും പറഞ്ഞു.

രാ-ഹരി-ഹേ! ഇക്കൊല്ലം മുതൽ എന്റെ കൃഷി യാകട്ടെ എന്നല്ലേ നാം.

നാ-ഹരി—അതിനെന്താ! അവിടത്തേതെന്നായല്ലേ. വിത്തിട്ടതു് അവിടുന്നുതന്നെയെന്നു വിശ്വസിച്ചുകൊള്ള. ഈ പുരപണികൂടെ ഒന്നു കഴിഞ്ഞാൽ സ്വൈരമായി. പിന്നെ ആധാരം തിരിയെ എഴുതാം.

രാ-ഹരി—അതിനിന്നി താമസിക്കണോ?

നാ-ഹരി—അതൊന്നും പാടില്ല. നാളെ ഉദിച്ചു മൂന്നുനാഴിക ചെല്ലുമ്പോൾ നല്ല ചുറ്റുത്തമാ. അടിസ്ഥാനക്കല്ലുവിടുന്നുതന്നെ ഇടണം. ചെട്ടെന്നങ്ങു നിശ്ചയിച്ചു.

രാ-ഹരി—അതുകൊള്ളാം. പണ്ടത്തെപ്പോലെ പ്രസംഗമൊന്നും മേലാ. എന്നാലിതൊരു കുറച്ചു മുമ്പെ ആകരുതായിരുന്നോ? നല്ലതുപോൽ നടത്തമായിരുന്നല്ലോ. പോട്ടെ, പ്രമാണികളെല്ലാം വരുമോ?

നാ-ഹരി—അങ്ങു് ഇന്നേ വരുമെന്ന് ഇവിടെ പാട്ടല്ലിയോ. എല്ലാവരും വരും. രണ്ടുവാക്കെങ്കിലും പറയണം. അല്ലേൽ, ആളുകൾക്കു വലിയ നിരാശയായിരിക്കും. പ്രസിഡൻറായിപ്പോയില്ലേ. ആരും ഉപേക്ഷിക്കാൻ വയ്യല്ലോ. സ്വൈരക്കേടായിപ്പോയി.

രാ-ഹരി—സഹിക്കാതൊക്കുമോ. ചൊതുജനസേവനം ചെയ്ത കാര്യമാണോ. അതിലല്ലേ ഞാൻ നശിച്ചതു്.

രാ-ഹരി - ബലേ ഭദ്രേഷ്ഠ! (എഴുന്നേറ്റു കൈ കൊടുക്കുന്നു) ഭാഗ്യവാൻ.

നാ-ഹരി—ഇന്നു ഞാൻ ഭാഗ്യവാനാണ് (മംഗളപത്രം യഥാസ്ഥാനത്തു വയ്ക്കുന്നു.)

രാ-ഹരി—നാളെ കല്പിടാൽകർമ്മം കഴിഞ്ഞുപിന്നെ.

നാ-ഹരി—അതൊക്കെ രാവിലെ നിശ്ചയിക്കാം ഇനി കാപ്പി കുടിച്ചിട്ട്.

[രണ്ടുപേരും പോകുന്നു]

(കർട്ടൻ)

രംഗം 3

രംഗം—മൂന്നു നിരത്തുകൾ കൂടുന്ന മുക്കവല.

സമയം—അടുത്ത പ്രഭാതം.

ആളുകൾ കൂട്ടംകൂട്ടമായി നില്ക്കുന്നു. അന്തരീക്ഷം ഹർഷാരവംകൊണ്ടു മുഖരിതമാകുന്നു.

“ഹരിശ്ചന്ദ്രന്മാരെ—മുക്കാലിയിൽ വയ്ക്കിൻ”

“ഹരിശ്ചന്ദ്രന്മാരെ — ചാട്ടവാറുകൊണ്ടടിക്കുവിൻ” എന്നു മുദ്രാവാക്യം മുഴങ്ങുന്നു. തുടൻ ബാൻറുമേളം മുഴങ്ങുന്നു. മൂന്നു മുക്കാലികൾ മൂന്നു സ്ഥാനത്തു വയ്ക്കുന്നു. വീട്ടുഹരിശ്ചന്ദ്രനേയും നാട്ടുഹരിശ്ചന്ദ്രനേയും രാട്ടുഹരിശ്ചന്ദ്രനേയും ഒന്നിനു പുറകേ ഒന്നായി കൊണ്ടുവരുന്നു. ആജ്ഞാബാഹുക്കളായ മൂന്നു ശിപായിമാർ

ചാട്ടവാദമായി രംഗത്തു പ്രവേശിക്കുന്നു. മൂന്നുപേരെയും മുക്കാലിയിൽ കെട്ടുന്നു.

“ഹരിശ്ചന്ദ്രന്മാരെ മുക്കാലിക്കുവയ്ക്കുവിൻ” എന്നു ശബ്ദം വീണ്ടും മുഴങ്ങുന്നു. ഓരോരുത്തർക്കും മൂന്നടി വീതം ശിപായിമാർ കൊടുക്കുന്നു. അവർ അടികൊണ്ടു പുളയുന്നു. ആളുകൾ ഹസ്തഘോഷം മുഴക്കുന്നു. മൂന്നുപേരെയും അഴിച്ചു മൂന്നുവഴിക്കും അഭിമുഖമായി നിർത്തുന്നു. “ഹരിശ്ചന്ദ്രന്മാർ” എന്നു വ്യക്തമായി വെള്ളച്ചായത്തിൽ എഴുതിയ ഓരോ മുറും, മൂന്നു ഹരിശ്ചന്ദ്രന്മാരുടെയും നെഞ്ചത്തു കെട്ടിത്തൂക്കുന്നു.

“അങ്ങിനെ അവിടെ നില്ക്കട്ടെ” എന്നു ആളുകൾ വിളിച്ചുപറയുന്നു. ശിപായിമാരും ബാൻദകാരും പിൻവാങ്ങുന്നു.

മൂന്നുപേരും നിന്നനിലയിൽ നില്ക്കുന്നു. ഒരു നിമിഷം അങ്ങിനെ കഴിയുന്നു.

[കർട്ടൻ]

കരിന്തിരി

[രംഗം—മംഗലശ്ശേരി ബംഗ്ലാവ്. കർട്ടൻ ഉയർത്തുമ്പോൾ, അകത്തെ തളം ദൃശ്യമാകുന്നു]

നടുക്കു് ഒരു നിലവിളക്കു കത്തുന്നു. ഭിത്തിയോടു ചേർന്നു് നടുവാതിലിനരികെ പലകയിൽ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ അലങ്കരിച്ച പടം. താഴെ പലകയ്ക്കു പുറാനും പൂജാപാത്രങ്ങൾ. വിളക്കിന്റെ മങ്ങിയ പ്രകാശം, ഭിത്തിയിൽ അടുക്കും ഭംഗിയായി മില്ലാതെ തൂക്കിയിട്ടുള്ള ഫോട്ടോകൾ. നടുവിലായി ഗൃഹനാമന്റെ അഭിഭാഷകവേഷത്തിലുള്ള എൻലാർജ്ജ്മെന്റു ഫോട്ടോ. മറ്റൊരു ഭാഗത്തു നവദമ്പതികളായിരുന്ന ഗൃഹനാമന്റെയും നാമയുടെയും പടം. കൊച്ചുകുഞ്ഞുങ്ങളുടെ വിവിധ പ്രായത്തിലുള്ള പടം. എലക്ട്രിക്കലൈറന്റുള്ളതിൽ ചിലതിൽ ബരബുപോലുമില്ല. ഉള്ളതു കത്തുന്നുമില്ല.

നിലവിളക്കിനു തൊട്ടരികിലായി പത്തൊൻപതുവയസ്സു പ്രായം വരുന്ന കാമാക്ഷി എന്ന പെൺകുട്ടി “കൃഷ്ണഗാഥ” യുചായിരിക്കുന്നു.

അഷ്ടമീരോഹണിനന്നാൾ രാത്രിയാണു് കാമാക്ഷിയുടെ മൂത്ത സഹോദരിമാരായ ഉമ, ഊർമ്മിള എന്നിവർ അധികം അകലെയല്ലാതെ ഇരിക്കുന്നു. അവർക്കു് യഥാക്രമം 21, 23 എന്നീ പ്രായം വരും. തളത്തിലെ തുണിനു സമീപം, 25 വയസ്സുകാരിയായ ഊശപരിയും, 27 വയസ്സുകാരിയായ ഇന്ദിരയും സ്ഥാനം പിടിച്ചിട്ടുണ്ടു് തളത്തിലേക്കിറങ്ങുന്ന വാതലിൽ മാറി ആനന്ദം എന്ന മൂത്തസഹോദരി നില്ക്കുന്നു.

പക്ഷി തൂണുകിടക്കുന്ന മുറിയുടെ വാതലിനകത്തുനിന്നു് ഒരു മങ്ങിയ വിളക്കുകത്തുന്നതു കാണാം. അകത്തു് ഒരു

കട്ടിൽ; ആ കട്ടിലിൽ ഒട്ടു ശ്രദ്ധപതിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് ആനന്ദം
നിൽക്കുകയാണു് കട്ടിലിൽ നിശ്ചലവിഗ്രഹംപോലെ ഇ
രിക്കുന്ന അവരുടെ അമ്മയുടെ അവ്യക്തരൂപവും കാണാകുന്ന
ണ്ടു് കട്ടിലിൽ പുതപ്പിച്ചുകിടത്തിയിരിക്കുന്ന കൊച്ചുമക
നിൽ അവർ ദത്തശ്രദ്ധയായിരിക്കുന്നു.

യുവതികളുടെ മുഖപ്രസന്നതപോലെതന്നെ വേഷവും,
അപ്രസന്നമാണു്

കർട്ടൻ ഉയരുന്നതോടുകൂടി, ലോലമോഹനമായ സ്വര
ത്തിലുള്ള ആലാപം കൂടുതൽ വ്യക്തമായി കേൾക്കാം.

കാമാക്ഷി (വായന തുടരുന്നു)

“ബാലികമാർഷ്ക കവിൾത്തടംതന്നിലെ
ചാലൈപ്പൊടിഞ്ഞ വിയർപ്പുകളെ
പല്ലവംപോലെ പതുത്തൊരക്കൈകൊണ്ടു
മെല്ലെത്തലോടിക്കളഞ്ഞാൻകണ്ണൻ
കണ്ണൻതൻപാട്ടിന്നു പിന്നാലെ പാടുവാൻ
തിണ്ണമൊരുത്തി തുനിഞ്ഞനേരം
ചുംബനത്തിന്നു മുഖത്തെയണച്ചിട്ടു
ചെമ്മല്ലായാതയങ്ങാക്കിനാൻ താൻ...”

ഉഗർമ്മിള—ഒന്നു നിർത്തിവായിക്കുക കാമാക്ഷി.

ഉമ—(ആ വിളക്കു് ഒന്നു തെളിച്ചുകൊടുത്തിട്ടു്)
.....ഒന്നുകൂടി വായിച്ചോ.

കാമാക്ഷി— “ചുംബനത്തിന്നുമുഖത്തെയണച്ചിട്ടു
ചെമ്മല്ലായാതയങ്ങാക്കിനാൻ താൻ
തിണ്ണംതെളിഞ്ഞുള്ള കണ്ണൻമുഖംതന്നെ
ചെണ്ണങ്ങൾ നോക്കി മയങ്ങുംനേരം
താളംപിഴപ്പിച്ചുനിന്നു വിളങ്ങിതെ

താരവൻപാരം വെറുപ്പിച്ചപ്പോൾ
മാരൻതൻ വങ്കണമാറിൽ തറയ്ക്കയാൽ
മാധവൻമാറിൽ മയങ്ങിവിണാർ.

ഇന്ദിര—കറച്ചുവേഗം വായിച്ചുതീർക്കരുതോ?
ഉൾമമിള—ഇപ്പോൾ പതുക്കയേ വായിക്കുന്നു
ള്ള. എന്തുവേണം?

കാമാക്ഷി—(വികാരഭരിതയാൽ)
“മാരൻതൻ വങ്കണമാറിൽ തറയ്ക്കയാൽ
മാധവൻമാറിൽ മയങ്ങിവിണാർ.
ആയാസംപോക്കിനാർ ചോരിവാതകളെ
പീയൂഷംകൊണ്ടു കളിർപ്പിച്ചുള്ളം.”

ഉമ—(ദീർഘനിശ്വാസത്തിനിടയിൽ) ഭാഗ്യവ
തികൾ.

ഇശഗപരി- വ്യാഖ്യാനം ഒന്നു കറച്ചുവയ്ക്കരുതോ?
ഉൾമമിള- എന്നാൽ മനസ്സിൽ തോന്നുന്നതു പ
റയണ്ടോ; എന്താ ചേച്ചി! ഇതു്.

കാമാക്ഷി-“പിന്നെയും മെല്ലെന്നൊഴുനോറന്നാരിമാർ
മുനമേപ്പോലെ കളിച്ചുനിന്നാർ.
കാഞ്ചിയയഞ്ഞു കണക്കത്തുതാനതു
കാചനപൊഴുപ്പാൻ നിന്നനേരം.
കയ്യുംമുറുക്കി പിടിച്ചുടൻ കണ്ണന്താൻ
കൈതവംപൂണ്ടു കളിച്ചുകൊണ്ടാൻ.

ഇശഗപരി- എന്റെ ഉമേ! വിളക്കിനടുത്തിരുന്നതലമു
ടി അഴിച്ചുകെട്ടാതെ കഷ്ടം!

കാമാക്ഷി-ചിന്നിവിരിഞ്ഞൊരു കാർകഴൽബന്ധി-
പിന്നെയൊരുത്തി തുടങ്ങുന്നേരം” [പ്പാൻ

ഉഴർമ്മിള-ഉമച്ചേച്ചി! ഗോപിമാക്കാകാം; നമുക്കു പാടില്ല.

കാമാക്ഷി-“ചിന്നിവിരിഞ്ഞൊരു വാർകഴൽ ബന്ധി-
പിന്നെയൊരുത്തി തുടങ്ങുന്നേരം [പ്പാൻ
കയ്യും വിരിഞ്ഞങ്ങയച്ചുകളഞ്ഞവൾ
മെയിലെ മെല്ലവെ നോക്കിനിന്നാൻ”

ഇഴശ്ചരി-വിളക്കിലെണ്ണ തീരാനായി.
ഇന്ദിര - ഞാൻ അകത്തുചെന്നു എണ്ണക്കുപ്പി എടുത്തു
കൊണ്ടുവരാം. (അകത്തേക്കുപോകുന്നു)

(അകത്തു ദീർഘമായ ഒരു ചുമ കേൾക്കുന്നു.)

ഇഴശ്ചരി-പതുക്കെ വായിക്കൂ. അനിയൻ മയക്കത്തിൽനിന്നുണർന്നു.

ആനന്ദം-അമ്മ രാമുവിന്റെ അടുത്തു് ഇരിപ്പുണ്ടു്. നിങ്ങൾ പതുക്കെ വർത്തമാനം പറയൂ. കാമാക്ഷി, ഇനി വേറൊരുഭാഗം വായിക്കൂ.

ഉഴർമ്മിള-അപ്പോൾ രാസക്രീഡ മുഴുവനാക്കേണ്ട.

ഇഴശ്ചരി-വേണ്ട.

ഇന്ദിര - (എണ്ണകൊണ്ടുവന്നു് ഒഴിച്ചുകൊണ്ടു്) അനിയത്തി ഇനി അധികനേരം വായിക്കാനൊക്കുകയില്ല എണ്ണ ഇത്രയേയുള്ളൂ.

ഉമ-നശിച്ചു ദിവസമാണു്. ലൈറു് ഡിസു്കണക്ടു് ചെയ്യുവാൻ, ഇന്നല്ലേ അവർക്കു തോന്നിയുള്ളു; അഷ്ടമിരോഹിണിയായിട്ടു്, ഉറക്കമില്ലേക്കണ്ട രാത്രി.

ഇഴശ്ചരി - ഇന്നു ലൈറു്...നാളെപൈപ്പു്! കുടിശ്ശിഖ അത്രയ്ക്കായി.

ആനന്ദം—അർദ്ധൻ തിരിച്ചുവരുന്ന സമയമാവുന്നു. മരണ വാങ്ങിക്കൊണ്ടു്. എന്റെ ഈശ്വരീ, പണമില്ലാത്തവിഷമം, ഈ പാതിരായ്ക്കു് അപ്പുനെ ഓർമ്മിപ്പിക്കണമോ?

ഉഴർമ്മിള - ഇതുകേട്ടാൽ ഈ വിഷമമെല്ലാം മറന്നുകൊണ്ടാണു് അർദ്ധൻ ജീവിക്കുന്നതെന്നുതോന്നും.

കാമാക്ഷി-ഇങ്ങനെ വർത്തമാനം പറഞ്ഞോണ്ടു് ഇരുന്നാൽ എണ്ണവരുന്നതരികയില്ല; വിളക്കുണ്ടു് കെട്ടം: ഞാൻ വായനയും നിറുത്തും.

ഉമ-ഞങ്ങളുടെ പായിൽപോയി ഞങ്ങളുണ്ടു് കിടക്കുകയും ചെയ്യും.

ഉഴർമ്മിള-ഉറക്കത്തിനെവിടെപ്പോകും ചേച്ചി? ഇന്ദിര - കാമാക്ഷി പിണങ്ങണ്ട. ഭംഗിയായി; നീട്ടി, താളം തെറ്റിക്കാതെ മുഴുവൻ വായിച്ചുകൊള്ളു. ഞങ്ങൾ അഞ്ചുപേരും, പഞ്ചശിലകളെപ്പോലെ ഇവിടെ ഇങ്ങനെ ഇരുന്നുകൊള്ളാം; ചേച്ചി! അനങ്ങരുതു്! ഉഴമ്മിളേ! ഏതുഭാഗമാണു് വായിച്ചതെന്നറിയാമോ? അതുപോലെതന്നെ ഇരിക്കണം. ഉമേ! മറെറാര ചിന്തയും പാടില്ല, കേട്ടോ? കൊച്ചേച്ചി, ചാരിനിന്നു് പാട്ടുകേട്ടു് ഉറങ്ങിക്കളയരുതു്.

അമ്മ-(അകത്തുനിന്നും) കാമാക്ഷി! ഇനി അവിടം വായിക്കണ്ട; അഷ്ടമീരോഹിണിയുമായി 'വായിക്കാൻകണ്ടഭാഗം!

ഉഴർമ്മിള-ഇന്നലെ വായിച്ചുനിറുത്തിയതിന്റെ ശേഷമല്ലേ, അമ്മേ!

ഇരുശ്ചരി-ഇരു ഘട്ടം വീട്ടിട്ട് വായിച്ചാൽ എന്തു ഭോഷം.

ഉമ - പുസ്തകത്തിലെഴുതിപ്പോയതും വായിച്ച കൂടെ!

ആനന്ദം - എല്ലാത്തിനും ഓരോ-സുഖമുണ്ടാകണമെന്നു നർദ്ദവുമാണ്.

ഉഗർമ്മിള-കാമാക്ഷി! നീ, ഇന്നലെ വായിച്ചതു തന്നെ വായിക്ക്! ഗോപികാദഃഖം: ഗോപികാദഃഖം- കാമാക്ഷി-ഞാനൊന്നും വായിക്കുന്നില്ല. (പുസ്തകം മടക്കുന്നു.)

അമ്മ-കുഞ്ഞേ! നല്ല ഇഴണത്തിൽ ആ ഒടുവിലത്തെ ഭാഗം ഒന്നു വായിച്ചേ. “കമലാകരപരിലാളിത...” എന്നുള്ള ഭാഗം.

ഉമ-കൃഷ്ണൻ ജനിച്ചദിവസം സ്വർഗ്ഗാരോഹണം തന്നെ വായിക്കണം?

ആനന്ദം - അമ്മയുടെ മന:സുഖത്തിനുവേണ്ടി അതൊന്നു വായിച്ചുകൂടെ?

ഉഗർമ്മിള-അതു വായിക്കേണ്ടതല്ല, ഇരുശ്ചരിച്ചേച്ചിയാണ് കാമാക്ഷി വായന നിറുത്തിയല്ലോ.

ഉമ - വായിച്ചുകൊണ്ടുവന്നു, ആ അന്തരീക്ഷമേ കൂടാത്തു.

ഇന്ദിര - ഇനി ഇരുട്ടത്തു വായിച്ചാൽമതി.

ആനന്ദം - നിങ്ങളുടെ ഈ വായനയും വർത്തമാനവും, ആ വിളക്കിനുപോലും ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ല.

കാമാക്ഷി - ശ്രീകൃഷ്ണൻ ഇഷ്ടമാകുമല്ലോ, അതു മതി.

അമ്മ—ഇശഗപരി! ഇങ്ങോട്ടൊന്നുവരൂ. കുഞ്ഞിന്റെ അടുത്തു് ഒന്നിരിക്കൂ; അനിയനെ പുതപ്പിച്ചിരുന്ന മുണ്ടു് ചീത്തയായി; ഞാൻ അതൊന്നു കഴുകിക്കൊണ്ടുവരാം. കുഞ്ഞിനു നല്ല ചൂടുണ്ടു്.

ഇശഗപരി—ഞാൻ വരുന്നമ്മേ! (അകത്തേയ്ക്കു പോകുന്നു)

ആനന്ദം- അനിയതീ, ഇനി വായിച്ചതു മതി.

ഇന്ദിര—അമ്മേ! ഈ പാതിരായ്ക്കു് അതൊന്നും നന്നയ്ക്കുണ്ടോ. രാവിലെ ഞാൻ നന്നച്ചിടാം.

അമ്മ- (പുറത്തിറങ്ങിവന്നു-കയ്യിൽ തുണി) അച്ഛന്റെ നേയ്ക്കു് എടുത്തു പുതപ്പിച്ചിട്ടല്ലേ, പുറത്തേക്കു പോയതു് രാവിലെ വീണ്ടും, പോകണമെങ്കിൽ, തോളത്തിടാൻ വേറെ വല്ലതുമുണ്ടോ? ഇപ്പോ, പിഴിഞ്ഞിട്ടാൽ രാവിലത്തേയ്ക്കു് ഉണങ്ങും.

ആനന്ദം- എന്റെ നേയ്ക്കുതെടുത്തു് അനിയനെ പുതപ്പിക്കാം; അമ്മ കളിമുറിയിൽ പോയിട്ടു വരൂ.

ഉഗർമ്മിള- ചേച്ചി അതുകൂടി എടുത്തു മുഷിച്ചാൽ; നാളെയല്ലേ, എന്റെ ഇൻറർവ്യൂ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നതു്. ആ ബാങ്കുഡയറക്ടറുടെ മുമ്പിൽ പോകേണ്ടതല്ലേ.

അമ്മ- കുഞ്ഞേ! അതെടുത്തു മുഷിക്കുണ്ടോ. ഇനി അതല്ലേ, ഉള്ളു; എല്ലാവർക്കുംകൂടി. അവളെങ്കിലും പോയി പിഴിയ്ക്കട്ടെ. (മറയുന്നു)

ആനന്ദം—അനിയനെ പിന്നെങ്ങിന്റെ പുതപ്പിക്കും! ഈ തോത്തുമതി.

[അകത്തുനിന്നും]

ഹമ്മേ! പാലു്...ഹയ്യോ? (വീണ്ടും ചുമ)

ഇന്ദിര- ഇപ്പോ പാലു കൊടുക്കാമോ?

ആനന്ദം—പാലില്ല, തീൻ. (നെടുവീർപ്പിടുന്നു)

അന്ധിയാ! അച്ഛൻവന്ന്, മരണക്രൂരി കഴിച്ചിട്ടു്...

ഉഗർമ്മിള- ബാർലിവെള്ളത്തിന്റെ ചുടുപോയോ ?

ഉമ—രാമുവിനു് അതിഷ്ടമില്ല.

ആനന്ദം- ഈ രാത്രികൂടി കഴിഞ്ഞുകിട്ടിയെങ്കിൽ!

ഉഗർമ്മിള- ഇന്നു ചീത്തദിവസമാണോ ചേച്ചി!

ഉമ- ഇന്നു കഴിഞ്ഞാൽ, ഇറക്കം കിട്ടുമെന്നല്ലേ, പ്രശ്നക്കാരീ പറഞ്ഞതു്.

ഉഗർമ്മിള- രാജനു സുഖക്കേടു വന്നപ്പോഴും, ആ കഴുത ഇങ്ങനെ കവിടിവച്ചു പറഞ്ഞതാ.

[അകത്തുനിന്നും]

വല്ലേച്ചി വന്നോ? പാടിയതു...വല്ലേച്ചി...

ഇഗുശപരി—പാടും; ചേച്ചി കൃഷ്ണഗാഥപാടും.

ഉഗർമ്മിള- അനുജൻ ഓർമ്മയോടുകൂടിയല്ല, ഇതൊന്നും പറയുന്നതു്!

ആനന്ദം- അല്ല, കുഞ്ഞേ!

ഉമ- വല്ലേച്ചി! വല്ലേച്ചി! അന്ധിയനു മയക്കത്തിലും, ആ വിചാരമേയുള്ളു

ആനന്ദം- നമ്മളല്ലേ, അതു മറക്കാറുള്ളു.

ഉഗർമ്മിള- നാം എപ്പോൾ മരണം? ചേച്ചിക്കതു പറയാൻ തോന്നിയല്ലോ. ഇഗുശപരി! ആ കിടപ്പു്

എങ്ങിനെ സഹിക്കും? കയറിൽ തൂങ്ങി! എന്റെ അങ്ങനെ!

ഉമ- വല്ലെച്ചിടുക നമ്മോടു സ്നേഹമില്ലായിരുന്നു.

കാമാക്ഷി- ഞാനതുതന്നെ ഓർമ്മിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും വല്ലെച്ചിടുക സ്നേഹമുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ, ഇങ്ങനെ മരിക്കുകയില്ലായിരുന്നു.

ഉമ- അമ്മയോടും അച്ഛനോടും സ്നേഹമില്ലായിരുന്നു.

ആനന്ദം- മരിച്ചുപോയ ആ പാവത്തിനെപ്പറ്റി അങ്ങിനെ പറയരുത്!

ഉഗർമ്മിള- അല്ലെങ്കിൽ, ഇത്ര വീട്ടിൽവെച്ച് അങ്ങിനെ ചെയ്യുമോ? പെറ്റമ്മ, ഇതു കാണുമെന്നറിഞ്ഞുകൂടായിരുന്നോ?

ആനന്ദം- ഇനിയും അമ്മയേയും അച്ഛനേയും, അതുപോലെ വേദനിപ്പിക്കരുതെന്നു നിശ്ചയിച്ചു, ആ സാഹസം അങ്ങനെയല്ല.

ഉമ- അതിന് അമ്മ എന്തുചെയ്യും; അയാളുമാ യുള്ള ബന്ധം, വിവാഹത്തിനുമുമ്പു പാടില്ലെന്ന് അമ്മ പറഞ്ഞതാണോ, ചേച്ചി! അമ്മയുടെ കുറ്റം; അവരെ ഒരുമിച്ചു കണ്ടപ്പോൾ, അമ്മൻ ദേഷ്യപ്പെട്ടതാണോ തെറ്റു്?

ഉഗർമ്മിള- സ്നേഹമുള്ളവർ ഇതു ചെയ്യുകയില്ല. കാമാക്ഷി- എങ്കിലും, അമ്മൻ അതു ചോദിക്കുകയായിരുന്നു. അമ്മ ചേച്ചിയെ അടിച്ചുകൂടായിരുന്നു.

ഉമ - നീ അമ്മയായിട്ടില്ല! ഒരമ്മയുടെ അപമാനബോധത്തെപ്പറ്റി നിനക്കു് അറിഞ്ഞുകൂടാതാനും?

ആനന്ദം- കഞ്ഞേ! വല്ലെച്ചി, ഒരു ദുർബ്ബലരൂ
ഭയമായിരുന്നു. ഈ കാര്യങ്ങൾ ചുറ്റുപാടുമുള്ളവർ
അറിഞ്ഞുകിലോ എന്നു ഭയപ്പെട്ടു. അനുജത്തിമാരാ
യ നമ്മളറിഞ്ഞല്ലോ, എന്നു വിചാരിച്ചു. പിന്നെന്തി
നു ജീവിക്കുന്നുവെന്നു തോന്നി!

ഉമ- മരിക്കാൻ ഈ മാർഗ്ഗമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു
വോ?

ഉഗർമ്മിള- അനുജനെ ആ രംഗം ഞെടുക്കുക
യാണു്

ഉമ- പറഞ്ഞു പറഞ്ഞു്, ഇന്നും കിടക്കാൻ സമ
യമായപ്പോൾ, ഈ വിഷയംതന്നെ കൊണ്ടുവന്നു.

ആനന്ദം- അനിയത്തി, ഈ വീടുതന്നെ ശാപ
ഗ്രസ്തമായിപ്പോയി.

കാമാക്ഷി- ഈ അപമാനം നാം എങ്ങിനെ സ
ഹിക്കും.

ആനന്ദം- ഈ അപമാനം, ഈ വേദന, അമ്മ
യും അച്ഛനും സഹിക്കുക; നാമിതെല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ടി
രിക്കുക.

കാമാക്ഷി- ഈ വീടുവിറു നമുക്കു വല്ല നാട്ടി
ലും പോയെങ്കിൽ!

ആനന്ദം- ഈ വീടു വില്ക്കുവാൻ അമ്മ സമ്മതി
ക്കുമോ?

അമ്മ- (കയറിവന്നിട്ടു്) കുഞ്ഞുങ്ങളേ! അതു
ഞാനിരിക്കുമ്പോൾ നടക്കുകയില്ല. ഞാൻകൂടി മരിച്ചി
ട്ടു്, അച്ഛനും ഞാനും അത്രയ്ക്കു കഷ്ടപ്പെടുണ്ടാക്കിയ
താണ് ഇതു് നിങ്ങളാരും ജനിച്ചിട്ടില്ല. കച്ചേരിയിൽ

നിന്നു വന്നാൽ! രാത്രി അദ്ദേഹം മണ്ണുവെട്ടും. ഞാൻ ചുമക്കും. ആനന്ദത്തിനെ വയററിലിട്ടുകൊണ്ടാണ്, ചുടുകട്ട ചുമന്നത്! എന്നിട്ടും, പണി പൂർത്തിയാകാതെ... ഇഴശപരാ! രണ്ടര ഏക്കർ സ്ഥലം, കടംവാങ്ങിയ പണം. വിഷമിച്ചു കൊടുത്തുതീർത്തു.....ഇതു വിററ് എങ്ങോട്ടുപോവും? എങ്ങോട്ടു പോവും! അമ്മന്റെ കയ്യിൽ എന്തുണ്ട് ഇനി ഒരുകാശു സമ്പാദിക്കാൻ ശക്തിയുണ്ടോ? വാടകവീട്ടിൽ നാം എത്രപേരുകൂടി താമസിക്കും. ഇവിടെ നിങ്ങൾ ചുരുങ്ങുകിടന്നാലും, ഒരു സമാധാനമല്ല! അന്വേഷിച്ചുവരുന്നവരോടു കിടപ്പാടമുണ്ടെന്നെങ്കിലും പറയാമല്ലോ.

ഇന്ദിര—നല്ല വില പറഞ്ഞതല്ലേ; അന്നു കൊടുത്തിരുന്നവെങ്കിൽ?...

ആനന്ദം—ഉണ്ണാനും ഉടുക്കാനുമില്ലാത്തവർക്ക് എന്തുവില കിട്ടിയാലെന്തു? വിററുകിട്ടുന്ന പണം, ഒരു മാസംകൊണ്ടു ചെലവഴിക്കുമായിരുന്നു.

ഉമ—ചേച്ചി പറഞ്ഞതു ശരിയാണ്; പണം കയ്യിൽവെച്ചുകൊണ്ടു, ആരും പട്ടിണി കിടക്കുകയില്ല.

ഉഗർമ്മിള—വേണ്ടമ്മേ! ഇവിടെത്തന്നെ കഴിയാം. നമ്മുടെ ദാരിദ്ര്യം നമ്മളല്ലേ അറികയുള്ളൂ.

അമ്മ—എന്റെ കുഞ്ഞുങ്ങൾക്കു! നിങ്ങൾക്കെല്ലാം, ഇതുപോലെ വളന്നുനില്ക്കുകയല്ലേ. കല്യാണം കഴിച്ചു കൊടുത്ത കുമുദിനിക്കു വല്ല സുഖവുമുണ്ടോ? ആ നശിച്ചവൻ, അവളുടെ എല്ലു ബാക്കി വെച്ചിട്ടുണ്ടോ? അവൾക്കിനി ഉടുതുണി അല്ലാതെ എന്തു ശേഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. അവളുടെ മൂത്ത കുഞ്ഞിനു ചികിത്സയ്ക്കുവേണ്ടി ഒരുചക്രം, ആ ദ്രോഹി ചെലവാക്കിയിട്ടുണ്ടോ? ഇന്നും

അവൾ ഗർഭിണിയല്ലേ? അവളുടെ എഴുത്തു വായിച്ചിട്ടു്, എനിക്കു സഹിക്കുന്നില്ല.

കാമാക്ഷി—അനിയത്തിയെ ഇങ്ങു കൊണ്ടുപോരാൻ അമ്മനോടു പറയണം. ഈ കഷ്ടതയിൽക്കിടന്നു ഒരുമിച്ചു കഴിയാമല്ലോ; അടിയും ഇടിയും കൊള്ളാതെ കിലുമിരിക്കാമല്ലോ.

ആനന്ദം—ആ വിവാഹം വേണ്ടെന്നു് എനിക്കു് അന്നേ തോന്നിയതാണു്

അമ്മ— വരട്ടെ! എങ്കിലും എല്ലാരുമകൂടെ.

ഉമ— ഒരു കഞ്ഞിനെയെങ്കിലും, കളിപ്പിച്ചു സമയംകളയാമല്ലോ.

(അകത്തുനിന്നും, വീണ്ടും ചുമ)

അനിയൻ വീണ്ടും ചുമയ്ക്കുകയാണു് അമ്മൻ ഇതേവരെ മരണു കൊണ്ടുവന്നുമില്ല.

അമ്മ— കടംകൊടുക്കാമെന്നു പറഞ്ഞ ആൾ അവിടെ ചെല്ലുമ്പോൾ, വീട്ടിലില്ലെങ്കിൽ...

ഉമ— അനിയത്തി, നമുക്കു കിടക്കാൻ പോകാം.

ഉൾമ്മിള--അമ്മേ, അമ്മൻ വരുമ്പോൾ ഞങ്ങളെ വിളിക്കണേ. കാമാക്ഷി, പുസ്തകം അവിടെത്തന്നെയിരിക്കട്ടെ, വരൂ.

(അവർ മൂവരും പോകുന്നു)

ആനന്ദം - ചേട്ടനും ഇരമാസം പണം അയയ്ക്കാൻ താമസിക്കുന്നു--എന്റെ അമ്മേ, അമ്മൻ ഈ ദൂരമെല്ലാം നടന്നല്ലേ പോയതു്.

അമ്മ— എന്തുചെയ്യും! ബസ്സിനു കൊടുക്കാൻ

ചക്രം വേണ്ടെ. ഈ നടപ്പും, അലച്ചിലുംകൊണ്ടു്, ഒന്നും വരുത്തിവയ്ക്കാതിരുന്നാൽ മതി.

ആനന്ദം-- ചേട്ടന്റെ പണം നാളെ കിട്ടിയെങ്കിൽ!

അമ്മ- ആനന്ദം! ആ കട്ടിലിൽ കഞ്ഞിന്റെ കയ്യു് തടവുകൊണ്ടു്, ഇരുന്നതിനിടയിൽ ഞാൻ ഒന്നു മയങ്ങിപ്പോയി.

ആനന്ദം - അമ്മ എന്തുമാത്രം ക്ഷീണിച്ചെന്ന് അമ്മ അറിയുന്നില്ല.

അമ്മ - മയക്കത്തിൽ ഞാനൊരു സ്വപ്നം കണ്ടു. ആനന്ദം - എന്തുസ്വപ്നം.

അമ്മ - എന്റെ മകൻ ചെട്ടെന്ന് ഇവിടെ വന്നുവെന്ന്!

ആനന്ദം - ഹാ! കട്ടേട്ടൻ, ഇവിടെ വന്നു താമസിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ...കറച്ചുഭിവസത്തേക്കെങ്കിലും...

അമ്മ- എങ്ങിനെ വരും. ഭായ്യ സുഖക്കേടുകാരി. അവൾക്കു ഗർഭകാലവും. എന്റെ കഞ്ഞി! ഞാനോക്കും എങ്ങിനെ, ഈ ചെറിയ ശമ്പളംകൊണ്ടു് കുട്ടനും രാജമ്മയും, മൂന്നു കുഞ്ഞുക്കളുംകൂടി കഴിയുമെന്ന് നിന്റെ അടുക്കലോലേ, കുഞ്ഞുക്കളുടെ കായ്ത്തിൽ കുട്ടനു കുറവൊന്നുമില്ല. ഒക്കെ ദൈവമിതം!

ആനന്ദം- ഇഴയിടെ പ്രമോഷൻ കിട്ടുമെന്നു സൂചിപ്പിച്ചിരുന്നല്ലോ--അമ്മേ! ഇത്തവണ അമ്മയ്ക്കു വലിയ ക്ഷീണമാണു്; കറച്ചു സൂക്ഷിക്കണം. ഇതു

പോലെ ഉറക്കിച്ചപ്പോ, മനോദഃഖവും, ഒരിക്കലും ഗർഭകാലത്തു് അമ്മയ്ക്കുണ്ടായിട്ടില്ല.

അമ്മ- എന്റെ കുഞ്ഞേ, എനിക്കും അതു തോന്നാറുണ്ടു് മൂന്നുമാസമേ ആയുളളുവെങ്കിലും, എനിക്ക് വലിയ ക്ഷീണമാണു് പതിമൂന്നാമത്തേതല്ലോ, ചെറുചെറു് ഒഴിയുകയല്ലേ. നാണക്കേടുതന്നെ; പിന്നെ, ദൈവം തരുന്നതല്ലേ, എന്തുചെയ്യും. നിങ്ങൾ സുഖമായി കഴിഞ്ഞിരുന്നോൽ ഈ വേദന എത്രപ്രാപശ്യം വേണേലും ഞാൻ സഹിച്ചേപ്പേ!

ഇരുശ്ചരി- (അകത്തുനിന്നു ചെന്നു്) രാമു ഉറങ്ങുകയാണമ്മേ. ചൂടു് അല്പം കുറഞ്ഞെന്നാണു തോന്നുന്നതു്.

അമ്മ- അതു നിന്റെ തോന്നലാണു് ഞാൻ ഒന്നു നോക്കട്ടെ. എന്റെ ഇരുശ്ചര! (അകത്തേയ്ക്കു പോകുന്നു)

ഇരുശ്ചരി- ലേച്ചി, എല്ലാറും ഉറങ്ങാൻപോയോ?

ആനന്ദം- ഈ പ്രായത്തിന്റെ ദഃഖം, അവർ ഓർമ്മിക്കാതിരിക്കട്ടെ.

ഇരുശ്ചരി- എന്നാലും ഈ തകർപ്പും കളിയും ഒന്നും എനിക്ക് പിടിക്കുകയില്ല.

അമ്മ- (വീണ്ടും പ്രവേശിച്ചു്) ഇരുശ്ചരി, നീ പറഞ്ഞതു ശരിയാണു്. ഇനി സുഖപ്പെടുമായിരിക്കും.

ഇരുശ്ചരി- അമ്മൻ വരുന്നതുവരെ ഞാൻതന്നെ അന്നജന്റെ അടുത്തിരുന്നുകൊള്ളാം. (പോകുന്നു)

ആനന്ദം-ഇത്രവളരെ അച്ഛൻ താമസിക്കുന്നത്?
അമ്മ-ഒരുപക്ഷേ മറ്റൊരു ആളിനേക്കാടി കാണു
മായിരിക്കും.

ആനന്ദം-ആശാനെയോ? എങ്ങിനെയെങ്കിലും,
കമലാക്ഷിയെ കല്യാണം കഴിച്ചു കൊടുത്തിരുന്നുവെ
ങ്കിൽ.

അമ്മ - നിന്നെപ്പറ്റി നിന്റെ ചേച്ചിയും ഇതു
പോലെ വിചാരിച്ചു. ഒരുകാലത്ത് ഇന്ദിരയെപ്പറ്റി
യും നീ ഇതുപോലെ വിചാരിച്ചില്ലേ. വയസ്സു ഇരുപ
ത്തിരണ്ടു കഴിഞ്ഞില്ലേ. ഉമയെപ്പറ്റിയും നീ ഇതു
പോലെവിചാരിച്ചു. ഉമർമ്മിയെക്കുറിച്ചും പക്ഷേ...

ആനന്ദം - ഇശ്വരിയെപ്പറ്റിയേ ഞാൻ അതു
വിചാരിക്കാതുള്ളൂ. എന്നാൽ ഞങ്ങളെ ആരെയും
പോലെ അല്ല, കാമാക്ഷി. പ്രയാസപ്പെട്ടാണെങ്കിലും,
അവൾ കാളേജ് ക്ലാസ്സിൽ പഠിച്ചു. നല്ല സംഗീതവാ
സനയും. മറ്റുകുട്ടികളുടെ പുറകിൽ അവൾ സൗന്ദര്യ
ത്തിലും നില്ക്കേണ്ടിവരികയില്ല.

അമ്മ - ബ്രശാൻ പറഞ്ഞത്, കൊച്ചുനു കാമാ
ക്ഷിയെ ഇഷ്ടമായെന്നാണ്

ആനന്ദം-ആളുകളിട്ടു സ്നേഹമുള്ളവനാണെന്നു
തോന്നുന്നു.

അമ്മ-രൂപം കൊടുക്കേണ്ടിവരുമോ, എന്നൊരു
സംശയമേ ആശാനുള്ളൂ. ഇന്നതറിയും. അച്ഛനു വലിയ
മനോഭംഗമാണ് എന്നെങ്കിലും നടത്തിയിട്ട്.....ഇട
യ്ക്കിടെ പറയാ, കച്ചിനിയുടെ അനുഭവമാണെങ്കിൽ,
എന്തിന്, ഇതിനെല്ലാം ബുദ്ധിമുട്ടുന്നുവെന്ന്.

ആനന്ദം-ആദ്യം അവളെ കല്യാണം കഴിച്ചു
പ്പോൾ ഞാനും വിചാരിച്ചു അവളാണ് ഭാഗ്യവതി
യെന്ന് അനുഭവം.....എല്ലാം ഒരുപോലാകണമെ
ന്നില്ലല്ലോ. രൂപം ആവശ്യപ്പെട്ടാൽ ഏതുവിധത്തിലും
കൊടുക്കണം.

അമ്മ - ഈ നിലയിൽ എവിടെനിന്നുണ്ടാവും?

ആനന്ദം - ഈ പഠനവും വീടും ഇഴുടുവെച്ചാണെ
ങ്കിലും വേണ്ടില്ല. അയാൾ സമ്മതിച്ച സ്ഥിതിക്ക്
അതു നടത്തണം. കാമാക്ഷിയുടെ ജീവിതമെങ്കിലും
പൂർണ്ണമാവട്ടെ!

അമ്മ-നീങ്ങളും അഞ്ചുപേരും ഇങ്ങനെ നിൽക്കു
കയല്ലേ: മുത്തതിനെ മുത്തതിനെ ഈവിധം നിറത്തി
യിട്ട്.....നിങ്ങളെ എനിക്കു കാണാൻ ശക്തിയില്ല.

ആനന്ദം - അങ്ങനെ വിചാരിച്ചു വിഷമിക്കരു
ത് ഇതുപോലെയാണല്ലോ വിടുകൾ നമ്മുടെയിടയി
ലില്ല.

അമ്മ - ഇതു നമ്മുടെ കുടുംബങ്ങൾക്കു ശാപ
മാണ്, മകളേ! നിങ്ങളുടെ അച്ഛൻ ഒരു സ്വത്തുകാരി
യെ കല്യാണം കഴിച്ചിരുന്നുവെങ്കിൽ, ഈ ദുഃഖം നി
ങ്ങളുറിയുകയില്ലായിരുന്നു. എന്നെക്കണ്ടു: ഭ്രമിച്ചു. അ
ന്നേ ഞാൻ പറഞ്ഞു: നീ ഉണ്ടാകുന്നതുവരെ ദുഃഖമറി
ഞ്ഞ കുടുംബമല്ലാ ഇത് പുറകെവന്നത് ആരും വെ
ണ്ണായിപ്പോയി.

ആനന്ദം-മോൻ ശമ്പളം കൂടുതലുകിട്ടും. അനി
യൻ പറിച്ചു മിടിക്കുനാവും. അമ്മയുടെ ദുഃഖം തീരുമ
മ്മേ! തീരും.

(അകത്തുനിന്നും ചുമ) “വല്ലേച്ചി വന്നു. എൻറ ചേച്ചി വന്നു.”

അമ്മ - ആ വിചാരംതന്നെ! ദൈവം നമുക്കനുഭൂലമല്ല. അല്ലെങ്കിൽ അമ്മു അങ്ങിനെ ദുഷ്ഠപേരോടെ മരിക്കണോ? ഇനി ആരെങ്കിലും നിങ്ങളെ അന്വേഷിച്ചു; ഈ വീട്ടിൽ കാലെടുത്തുകത്തുമോ? വല്ലോനും വരാമെന്നുവെച്ചാൽതന്നെ അയലത്തുകാർ അവരോടെ ഞെല്ലാം പറയും!

ആനന്ദം-എന്നാലിനി അമ്മ പെണ്ണിനെ പ്രസവിക്കണ്ട!

അമ്മ-ഞാനെന്തുചെയ്യും! ഇപ്പോൾതന്നെ എന്തെല്ലാം പറയുന്നു. ഈ പ്രായത്തിലും ഞാൻ പ്രസവിക്കേണ്ടിവന്നില്ലേ.

ആനന്ദം-ഞങ്ങളുടെ സ്നേഹത്തിന്റേ ഒരുവകാശി കൂടി ഉണ്ടാവട്ടെ അമ്മേ! അവൻറ ഭാഗ്യത്തെപ്പറ്റി നാമെങ്ങനെ അറിയും. നാളെ ഉൾമമ്മിള പോയിവരുട്ടെ. ജോലി കിട്ടിയെങ്കിൽ അവൾ ജയിച്ചു. പാവം! അതിൻറ ഉൽസാഹവും ക്രമേണ നശിച്ചുവരികയാണു്

അമ്മ - എല്ലാവരുടെയും ദേഹം വാടിക്കരിഞ്ഞു പോയി, എൻറ കുഞ്ഞുങ്ങളെ! എങ്ങനെ ഇരിക്കേണ്ടതാ ഈ പ്രായത്തിൽ! ഈശ്വര!—ഇന്നും നിറച്ചുവല്ലതും കഴിച്ചുകൊണ്ടാണോ ഉറങ്ങാൻ പോയതു്

ആനന്ദം-ആച്ചമല്ലല്ലോ, അമ്മേ! വിശപ്പുതന്നെ തിന്നുക. തളന്നുറങ്ങട്ടെ.

അമ്മ-ആ തിരി പടനുകത്തുന്നു.

ആനന്ദം-ഉള്ള എണ്ണയെടുത്തു് ഒഴിക്കാം.....

അല്ല; അമരൻ വന്നല്ലോ.

അമ്മ-ഇനി നീ പോയി ഒന്നു തല ചായ്ക്കൂ; ഞാൻ ആ കായ്കും ചോദിക്കാം.

ആനന്ദം-കരിന്തിരിയാണെങ്കിലും കത്തുന്നു അമ്മേ! (വിളക്കു തെളിച്ചു്) ഞാൻ പോയി അനുജൻറടുത്തു് ഇരിക്കാം. (പോവുന്നു)

[അമ്മൻ പ്രവേശിക്കുന്നു. ഇഴയുന്ന ജീവിതദുഃഖമാണം രൂപം].

അമ്മ-എത്രനേരമായി പോയിട്ടു്.

അച്ഛൻ-(ദീർഘശ്വാസത്തോടെ) ഇങ്ങു നടന്നെത്തണ്ടെ. ആനന്ദം അല്ലേ ഇവിടെ നിന്നതു്? പെട്ടെന്നുപോയതു്?... കരിന്തിരിയാണല്ലോ കത്തുന്നതു്! ആ നശിച്ചവന്മാർ ഇന്നുതന്നെ ഈ ലൈറ്റ് ഡിസക്സക്ട് ചെയ്തുകളഞ്ഞല്ലോ.....

അമ്മ--കുട്ടന്റെ പണം നാളെ വരും. ആദ്യം അതു കൊടുക്കാം. മരണം കിട്ടിയോ?

അമരൻ - കിട്ടി; മൂന്നുനേരത്തേക്കു വാങ്ങി. ഇതാ. (കൊടുക്കുന്നു) ഉറങ്ങിയോ? എങ്കിൽ ഉണർത്തണ്ട. പിന്നെ കൊടുക്കാം ഉണരട്ടെ.

അമ്മ - ഇനി നാളെ പോയി വാങ്ങിക്കണ്ടേ. ആ രുനേരത്തേക്കെങ്കിലും ഒന്നായി മേടിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ!

അമരൻ-കടം കിട്ടണ്ടെ! എന്റെ പാറുക്കുട്ടി... ഞാനെന്തുചെയ്യണം?... ഈ മരണംകൊണ്ടും പ്രയോജനമില്ല.

അമ്മ- അങ്ങിനെ പറയാതെ, ദൈവം കൈ വിടുകയില്ല.

അ- ഈ രോഗമായതുകൊണ്ടാണ് രാജൻ ഈ പ്രായത്തിൽ ഇതേ രോഗംകൊണ്ടല്ലേ.....

അമ്മ- എന്റെ രാമുവിന്, അത്രയും കൂടുതലില്ല.

അ- അത്രയും കൊള്ളാം. ബോധമില്ലാതെ വെട്ടാൻമാനം പറയുന്നില്ലേ.

അമ്മ- ഇന്നത്തേക്കു കഴിയട്ടെ, എന്നല്ലേ ആ കണിയാരു പറഞ്ഞത്

അച്ഛൻ- കണിയാരുടെ കാര്യം ഓർമ്മിപ്പിക്കാതെ; ഇതുപോലെ രണ്ടു കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ കാര്യം, ആ മറയൻ പറഞ്ഞതല്ലേ! പാറക്കുട്ടി! എന്റെ മനസ്സിന്റെ മാർദ്ദവതപം മുഴുവൻ നശിച്ചു. പണമുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ, ചികിത്സ നേരത്തെ തുടങ്ങിയിരുന്നുവെങ്കിൽ, -വേണ്ട. ഉമയും ഉൾർമ്മിയും എല്ലാം ഉറങ്ങിയോ?

അമ്മ- ഉറങ്ങാൻപോയി.....കഷ്ടം! ഇനിയും ഞാൻ ഒരമ്മയാകുമെന്ന് അവരും.....

അച്ഛൻ- ശിക്ഷാർഹമായ കുറ്റം; വീണ്ടും വീണ്ടും ചെയ്യുകയാണ്, അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് നമ്മുടെ സന്താനങ്ങൾ ഇതിനി, ക്ഷമിക്കയില്ല. സമുദായം സഹിക്കുകയില്ല. നാം തെണ്ടണം, വഴിനീളെ തെണ്ടണം.

അമ്മ- ഇതൊക്കെ ദൈവം നിശ്ചയിക്കുന്നപോലെ നടക്കുകയുള്ളൂ.

അച്ഛൻ- ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചതുപോലെ നടക്കമാ

യിരുന്നു. ദൈവത്തിന്റെ പേരുപറഞ്ഞു നീ സമ്മതിച്ചില്ല.

അമ്മ- അതു പാപമാണ്. നമ്മുടെ കുഞ്ഞുങ്ങൾ ഈ പാപമനുഭവിക്കേണ്ടിവരും.

അച്ഛൻ- അതാണ്, ഇന്നവർ അനുഭവിക്കുന്നത്. പത്തുപേർ വലിക്കുന്നതുവരെ, നീ എന്നെ തടഞ്ഞു.

അമ്മ- ഇത്തവണ പറഞ്ഞതെല്ലാം പരീക്ഷിച്ചില്ലേ; തീയതി നോക്കി, ദിവസമെണ്ണി, എന്നിടും ദൈവം സമ്മതിച്ചില്ല.

അച്ഛൻ- ഇതു പതിമൂന്നാമത്തേതാണ്. ആ പരീക്ഷണമെല്ലാം വിഫലമാണ്, ഇനി...

അമ്മ- അതുകൊണ്ട്

അച്ഛൻ—ഞാൻ പ്രായമായെങ്കിലും, എന്റെ കുഞ്ഞുങ്ങളുടെ ഭാവി വിധിയിൽ വിട്ടുനില്ക്കില്ല. ഞാൻ ആ ശത്രുക്കളെയെല്ലാം വിധേയനാവാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി. ഇനി എനിക്കു കുഞ്ഞുങ്ങൾ വേണ്ടോ!

അമ്മ-ദൈവദോഷം പറയരുത്. ഒരു കുഞ്ഞു കട്ടിലിൽ കിടക്കുകയാണ്. ഒന്നു വയറിലും. ഈ ശപഥം!

അച്ഛൻ—ആത്മഹത്യ ചെയ്തതിന്റെ പുറകെ പോയില്ല. പുറകെ മരിച്ച മൂന്നിന്റെ പിന്നാലെയും പോയില്ല. ഇനി വേണ്ടോ!

അമ്മ-വല്ലവരും അറിഞ്ഞാൽ...

അച്ഛൻ-എല്ലാ കുടുംബവും ഇതു സ്വീകരിക്കാതെ, ഇനി മാർഗ്ഗമൊന്നുമില്ല. ഇന്നല്ലെങ്കിൽ നാളെ..

നിയമംകൊണ്ടുതന്നെ, ഇതു നിർബന്ധിതമാക്കണം...
കറച്ചിലാണുപോലും, കറച്ചിൽ...

അമ്മ- ഇനി ആരേഴുമാസം കഴിഞ്ഞു മതിയല്ലോ. കഞ്ഞിന്റെ സുഖക്കേടു ഭേദമായിട്ട്

അച്ഛൻ—മനസ്സിനു സുഖമുണ്ടായിരുന്നെങ്കിൽ, ഇന്നു ഞാൻ അതു ചെയ്യുമായിരുന്നു. എന്റെ പാപങ്ങൾ, ഇനി എന്റെ മുമ്പിൽ നടക്കുവാൻ ഞാൻ സമ്മതിക്കുകയില്ല.....

അമ്മ- എന്റെ ഭഗവാനെ!

അച്ഛൻ- ഈ വിളി കേട്ടുകേട്ടു ഞാൻ ദുർബ്ബലനായിപ്പോയി, ഈ വീടു്, ഈ വീട്ടിലെ ഭാരിദ്രം! പ്രായമായി നില്ക്കുന്ന പെൺകുഞ്ഞുങ്ങൾ...ഇതൊന്നും, നിനക്കു് ഒരു പ്രശ്നമല്ല. രാജ്യത്തിന്റെ പ്രശ്നമാണിതു് രാജ്യവ്യാപകമായി കൈകാര്യം ചെയ്യാത്തതാണു പാതകം! നാളെ.....നാളെ!...

അമ്മ- കാമാക്ഷിയുടെ കാര്യമെന്തായി.

അ- അതും കഴിഞ്ഞു. പണംമാത്രം പോരാവേലും, ഇനി അമ്മു ആത്മഹത്യചെയ്തതെന്തെന്നു വിശദപ്പെടുത്തണം.

അമ്മ—ഇതു് ഇടിത്തീയേറെ വിടാണു് ഇടവാട്ടു തട്ടി ഇതെല്ലാം, കരിഞ്ഞുപോകും.

അ—പണം, പണം. അതുണ്ടായിരുന്നുവെങ്കിൽ, ഇതൊരു ദുഷ്ടപേരല്ല. എന്റെ കുഞ്ഞുങ്ങളാലും ഇതുപോലെ നില്ക്കുകയുമില്ലായിരുന്നു.

[അകത്തുനിന്നും]

വല്ലേച്ചിയേ...കൊന്നോ? കൊന്നോ? ഞാനും പോവൂം...

അമ്മ-- ഭഗവാനേ! എന്താണീ കേൾക്കുന്നത് എന്റെ ചെവി പൊട്ടിപ്പോയിരുന്നുവെങ്കിൽ!

ആനന്ദം--(അകത്തുനിന്നും പുറത്തുവന്ന്) അമ്മേ! കേട്ടോ, വീണ്ടും അതുതന്നെ പറയുന്നു.

(അമ്മ പോകുന്നു)

അ-- ഉറങ്ങുകയല്ലേ. ഇനിയും പറയും; ഞാനതു കേൾക്കണം. എന്റെ മകളായതുകൊണ്ടു നീയും അതു കേൾക്കണം. ഞാൻ നിമിത്തം നിന്നുളളല്ലാം ഇതു സഹിക്കണം.

ആനന്ദം- വരൂ, അച്ഛാ! ചക്കരക്കാപ്പിയാണ് അതു തണുത്തു.

അ- വേദന എന്തൊത്തെന്നു തിന്നുകയല്ലേ? എനിക്കെന്തു വിശപ്പ് എനിക്കെന്തു ദാഹം?.....ഉണരുന്നവോ ഞാൻ വന്നു മരുന്നുകൊടുക്കാം. ഉണർത്തി ഉപദ്രവിക്കേണ്ട...

ആനന്ദം- ആരാണച്ഛാ! കുതിരവണ്ടിയിൽ വരുന്നതു് ഡാക്ടർ വരാൻ ഏർപ്പാടുചെയ്തിരുന്നോ?

അ- ഡാക്ടറോ! ഞാൻ കണ്ടതേയില്ലല്ലോ? ഒരു പക്ഷെ, ആശാനായിരിക്കും.

ആനന്ദം- അഭിപ്രായവ്യത്യാസം തീർന്നോ? ആ കൊച്ചനു കാമാക്ഷി ഒരു സമ്പത്തായിരിക്കും.

അ- ആ വിളക്ക് എങ്ങിനെയാണിപ്പോൾ നെളിഞ്ഞു.

ആനന്ദം- തിരി കെടാനായില്ല അല്ല, വണ്ടിയിൽ നിന്നും രൊളല്ലല്ലോ ഇറങ്ങിവരുന്നതു്

അ- ഇങ്ങോട്ടു വരികയല്ലേ, വരട്ടെ.

[വണ്ടിക്കാരൻ മുഖെ ഒരു കെട്ടുമായി വരുന്നു. കെട്ടു തിണ്ണയിൽ വയ്ക്കുന്നു. പുറകെ മകൻ കുട്ടനും, ഭായ്യയും, കുഞ്ഞുങ്ങളും, കുമാരിനിയും കുഞ്ഞും പ്രവേശിക്കുന്നു]

അ- (മുന്നോട്ടു നീങ്ങി) അല്ല, കുട്ടനോ? ഇത്രപെട്ടെന്ന്

കുട്ടൻ- രാത്രിവണ്ടിക്കു പോന്നു.

ആനന്ദം- ചേട്ടത്തി, കുഞ്ഞിനെ ഇങ്ങു തന്നെക്കൂ. കുമാരിനി! കുഞ്ഞിനെ, അകത്തെ മുറിയിൽ കൊണ്ടു കിടത്തൂ.

കുട്ടൻ- അനിയനെങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു. (അകത്തേയ്ക്കു പോവുന്നു.)

അമ്മ- കുറവിലൂ...

ആനന്ദം- അമ്മേ കുട്ടേട്ടൻ വന്നു, കുഞ്ഞുങ്ങളും. കുമാരിനി, എല്ലാവരും അങ്ങനെ നല്ല ക്രൂർക്കംവലിച്ചുറങ്ങുകയാണ്.

അ- കുഞ്ഞെ, കുമാരിനി! നിങ്ങൾ ഏങ്ങനെ ഒരു മിച്ചുകൂടി.

കുമാരിനി- ഒരു വണ്ടിയിലാണു വന്നതും. സ്നേഹനിൽവെച്ചു തമ്മിൽ കണ്ടുള്ളു. ഞങ്ങൾ ഉള്ള വിവരം ചേട്ടനറിഞ്ഞില്ല.

അമ്മ-(പുറത്തുവന്നു) ഇനി എന്റെ കുഞ്ഞിനു സുഖക്കേടു കുറയും. രാജമ്മേ, അവരെ ചെന്നു വിളിച്ചു ന്നത്തു. വടക്കേമുറിയിലുണ്ടു് എല്ലാവരും.

ആനന്ദം- തട്ടിവിഴുരുതെ; ഞാൻ തിരിയെടുത്തു കൊണ്ടുവരാം.

കുട്ടൻ- (പുറത്തുവന്നു്) അച്ഛാ! കുഞ്ഞിനു കുറവിലല്ലോ.

അമ്മ- നിങ്ങളു കത്തേക്കു വരിൻ.

(അച്ഛനും മകനും ഒഴികെ മറ്റുള്ളവർ അകത്തേയ്ക്കു പോകുന്നു)

അ- കുട്ടാ! കുഞ്ഞുങ്ങൾ വല്ലതും കഴിച്ചുതാനോ? ഞാൻ ഒന്നും അറിയാതെ അങ്ങു പോയിക്കുകയാണ്.

കുട്ടൻ- കഴിച്ചു. ഉടനെ ഉറങ്ങിക്കൊള്ളും.

അ- കുമാരിനിയേയും കളഞ്ഞുകിട്ടി.

കുട്ടൻ- രണ്ടു കുഞ്ഞുങ്ങളോടുകൂടി ..അവൻ ക്രൂരനാണ്. സംസ്കാരമില്ലാത്ത മഹാപാതകി...

അ- എത്രനാളത്തെ അവധിയുണ്ട്.

കുട്ടൻ- ഇനി എന്നും അവധിതന്നെ- നോട്ടീസ് പേ പോലും കൂടാതെ മിനിയന്നു പിരിച്ചുവിട്ടു. ഈ മൂന്നു കുഞ്ഞുങ്ങളും ഞങ്ങളും അവിടെ എങ്ങിനെ കഴിയും; ഇങ്ങു പോന്നു.

അ- രാജമ്മ ഗർഭിണിയുമാണ്

കുട്ടൻ- ഇനി അവൾ ഗർഭിണിയാവുകയില്ല. ഇന്നു ഞാൻ ചെയ്യുവാനാണ് മനുഷ്യനാണ് അമ്മൻ അനുഭവിച്ച ദുഃഖം എന്റെ സന്താനങ്ങൾക്കു ഞാൻ സമ്പാദ്യമായി കൊടുക്കുകയില്ല. സന്താനനിയന്ത്രണത്തിനുവേണ്ടി ഞാൻ, ആ ശസ്ത്രക്രിയയ്ക്കു വിധേയനായി. രാജമ്മയുടെ പൂർണ്ണ സമ്മതത്തോടെ.. ..ഇനി. ഇനി ഞാൻ ഒരു കുട്ടിക്കുകൂടി പിതാവായുകയില്ല

അ- ഞാൻ താമസിച്ചുപോയി. ഞാൻ ശിക്ഷാർഹനാണ്. പക്ഷെ, നിന്റെ തലയാൽ ലേക്കു ഞാനും നീക്കുന്നു.....നാമെല്ലാകൂടി എങ്ങിനെ?

കുട്ടൻ- രണ്ടര ഏക്കറല്ലേ, നമ്മുടെ പറമ്പു; ഇനി ഞാൻ ഉദ്യോഗത്തിനില്ല. ഈ ദാമ്പ്യം വയ്യ! വയ്യ!

[അകത്തുനിന്നും ഒരു ദയനീയമായ നിലവിലിട്ടി]

കുട്ടൻ- അഹഹ, ആ വിളക്ക് കെട്ടുകയാണോ? ഇതാ ടോർച്ച്. [ടോർച്ച് പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു. പ്രകാശത്തിലൂടെ അകത്തെ മുറി, ഭീനശയ്യ. രാമുവിന്റെ ശരീരത്തിലേക്ക് അമ്മ ചാഞ്ഞു കിടക്കുന്നു. ആനന്ദം, ഇന്ദിര, ഇഴശപരി, ഉമ, ഉഴർമ്മിള, കാമാക്ഷി, കുമുദിനി, രാജമ്മ എന്നിവർ വിങ്ങിപ്പൊട്ടിക്കരയുവാൻ തുടങ്ങുന്നു. രാജമ്മയുടെയും കുമുദിനിയുടെയും കയ്യിൽ അവരുടെ കുഞ്ഞുങ്ങൾ.]

അ- കുട്ടാ! അമ്മയെ.....

[കർട്ടൻ]

“കള്ളനാണയങ്ങൾ”

രംഗം 1

സമയം: സന്ധ്യയ്ക്കുമുമ്പ്

രംഗം: പെൻഷൻഡ് പേജ്ക്കാരുടെ ഗൃഹം

[സ്വീകരണമുറി. രാജസമായി അലങ്കരിച്ചിരിക്കുന്നു. മുറിയുടെ ഒരു കോണിൽ ഫോൺ. നടുവാരലിന മുകളിൽ ശ്രീകൃഷ്ണന്റെ ഒരു വലിയ പടം.

മുറിയുടെ വലത്തുവശത്തുള്ള വാരലിനരികിൽ അകത്തു വേലക്കാരൻ: പുറത്തു് ഒട്ടൊക്കെ ഉടുത്തു് ഒരുങ്ങിനില്ക്കുന്ന യുവതിയായ വേലക്കാരി.]

വേലക്കാരൻ—ഇതെല്ലാം കള്ളക്കളിയാ; നീ പോകണ്ട.

വേലക്കാരി - ഞാൻ പോകും. കൊച്ചമ്മ എ എന്ന കൊണ്ടുപോകും. ഞാൻ പോകും. എനിക്കു ഭജന കാണണം. എന്താളാ പോകുന്നു.

വേലക്കാരൻ—പാറ ഞാനാ പറയുന്നു; നിന്റെ ഭർത്താവ...അതു മൈതാനമാ. ആളു കൂടുന്ന മാ. പൂജേം തേവാരോമാ. വെറും തുണികൊണ്ടാ പന്തലും മണ്ഡപോം. ആരെങ്കിലും ഒരു ബീഡിക്കുറിക്കത്തിച്ചെറിഞ്ഞാമതി എല്ലാം കത്തി നശിക്കും. എന്റെ പാറ പോകെണ്ടായേ!

വേലക്കാരി—കൊച്ചമ്മ കേക്കണ്ട. നിങ്ങളുടെ നാ

ക്കേൾ ഗുളികനൊള്ളതാ. ദൈവദൂഷ്യം പറയല്ലെ. തിരുസന്ധ്യസമയമാ. കൊച്ചമ്മ ഇങ്ങോട്ടു വരട്ടെ.

വേലക്കാരൻ—എന്റെ വല്യമാനൻ വരട്ടെ ഞാനും പറയുമല്ലോ കൊച്ചമ്മെ അയക്കണ്ടാ എന്ന് എടീ! കഴുതെ, ലൈററിന്റെ വയറു കത്തിപ്പോയാ ലെത്തുചെയ്യുമെടീ! ഇന്നാളൊന്നു കണ്ടതല്ലിയോ?

വേലക്കാരി—നാടകമായ്താ അതുപററിയെ! ഇതു ദൈവകാശ്മാ. പടിഞ്ഞാറേതിലെ കല്യാണീം പോണുണ്ടെ അവിടത്തെ കൊച്ചമ്മെടുകൂടെ. സ്റ്റേവ മയിദേവിയ! പൂജയാ! ഞാൻ പോകും. കൊച്ചമ്മ എന്ന കൊണ്ടുപോകും.

വേലക്കാരൻ—കൊച്ചമ്മ കാരോലാ പോണു ലോ? നീ ചോയിച്ചോ? മയ്യാദയ്ക്ക് ഇവിടെ ഇരുന്നോ. നിന്റെ ജോലിം എല്ലാം കഴിഞ്ഞിലോ. കളിച്ചു മിടക്കിയായി അല്ലിയോ, ഇരിക്കുന്നേ. ഏമാനു കാപ്പി കൊടുത്താപ്പിന്നെ എനിക്കും ജോലിഒന്നുമില്ല. മനസ്സിലായോ?

വേലക്കാരി—ഇന്നു വിശേഷമൊന്നും പറയണ്ട. എനിക്കു വ്രതമാ ഇന്ന് എന്തു വടക്കുന്നുവന്ന ദേവിയ. ചാറു പോകും.

വേലക്കാരൻ—ചാറു പോകവേല. അതിന്റെ കണിയാൻ ഞാനാ.

വേലക്കാരി—എന്താ, എനിക്കു സൗന്ദര്യമില്ലിയോ? ഞാൻ കറുത്തുപോയി! ദൈവത്തിന്റെ ഇഷ്ടമതാ: അതിന്?

വേലക്കാരൻ—നീ ഒന്ന് ഓത്തുനോക്കിയേ, ഈ റോഡേ എത്രപെണ്ണുങ്ങളോട് കല്പേംവിറേറച്ചു പോകുന്നുണ്ടു്? നിന്റെ ദേവീടെ പൂജ വഴിലല്ലേ? അവരു അങ്ങോട്ടു തിരിഞ്ഞുകേറിയോ? വേണ്ടാ! ഒന്നു തിരിഞ്ഞുനോക്കുന്നുണ്ടോ അങ്ങോട്ടു്? നിന്റെ അമ്മേടെ ദേവി.

വേലക്കാരി—ദേ! എന്റെ അമ്മേപ്പറഞ്ഞാ ലൊണ്ടല്ലൊ. അല്ലേൽ അവളുമാരെല്ലാം അങ്ങോട്ടു ചെന്നുചുറ്റാമതി. നനയ്ക്കാതേം കളിക്കാതേം നടക്കുന്നു.....

വേലക്കാരൻ—എടീ! അതാ ഞാൻ പറഞ്ഞത്! വേലയെടുക്കുന്നോർക്കു ദൈവോം ഭേവരും അവരുടെ കൂടെയാടീ. തിന്നുവീത്തു് പൊള്ളച്ചുമറിയുന്നോരു പോകട്ടുടീ! അവരടെയാടീ ദൈവം! അവരൊണ്ടാക്കിയതാടീ!

വേലക്കാരി—ദേ! ആ നാക്കൊണ്ടല്ലൊ? അതു പിഴുതുകളയാൻ പെണ്ണുങ്ങളില്ലാഞ്ഞിട്ടാ, ഈ പറച്ചിലുപറയുന്നോ! ഇതു് ഏതുനേരത്തു ജനിച്ചതാ ദൈവമെ!

വേലക്കാരൻ—ആംഹാ! ആ കസവുനേയ്തുതു് എടുത്തിട്ടു്. മയിദേവീടെ കല്യാണമല്ലിയൊ?

(അകത്തുനിന്നു്)

എടീ പാറ! എടീ!

വേലക്കാരി—എന്തോ?

(അകത്തുനിന്നു്)

എന്താടീ ഇത്ര കിണ്ണാണം! അവനോടു പറഞ്ഞു
ആ കാറു വന്നോ എന്നുനോക്കാൻ.

വേലക്കാരൻ—അപ്പോ! (ശബ്ദം കുറച്ചു പരിഹാ
സസുപരത്തിൽ) എന്റെ പാറുകൂട്ടിയോടൊപ്പം എന്റെ
കാൽകൂട്ടി.....ഉം! കേട്ടോ.

[അകത്തുനിന്ന് ഗൃഹനായിക പ്രവേശിക്കുന്നു. മധ്യവ
യസ്ക: ശ്രംഗാരം സ്മരിക്കുന്ന മുഖം; ആ ഭാവം ദ്വിഗു
ണീഭവീകരിക്കുന്ന വേഷം. തലമുടിക്കെട്ടിൽ നിറയെ പൂവ്.]

നായിക—എടീ, എന്താടീ ഇത്ര ശ്രംഗാരം. മ
യ്യഭയ്യുക്ക് അകത്തെവിടെങ്കിലും പോയി അടങ്ങിയി
രുന്നോണം.

വേലക്കാരി—ഉം, പാറുകൂട്ടെ വരുന്നു. ദേവി
യെ.....

നായിക—(തിരിഞ്ഞുനിന്ന് എടീ! എടീ! എ
ങ്ങോട്ടാ? നിന്റെ കല്യാണമാണോടീ അവിടെ? നെന്
ക്കൊന്നും വരാനുള്ള സ്ഥലമല്ലതും നല്ല പണവും പ
രിത്തോം ഒള്ളോരാ അവിടെ വരുന്നത് ചുറ്റോംതു
ത്തും, പാത്രോം കഴുകി കിടക്കുന്നോരങ്ങളല്ലോ? സ്നേ
ഹമായിദേവിക്കുവരെ കാണണ്ട! ദേവി അതിനല്ല ഈ
പട്ടണത്തിൽ എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നത്. ഹമ്പടീ!
നിന്റെയൊക്കെ അഹങ്കാരം!

വേലക്കാരി—അപ്പോ, പാറുനെ!

വേലക്കാരൻ—പാറു!

(വേലക്കാരി ആശയറവളെപ്പോലെ നിൽ
ക്കുന്നു)

നായിക- ഗോപാലാ! ഞാനിന്നു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. നീ അവളെ ശാസിക്കണ്ടോ! അവളെ കൊണ്ടുപോകണോ വേണ്ടയോ എന്നു നിശ്ചയിക്കേണ്ടതു ഞാനാണ്—പാഠ, ഞാൻ കുറച്ചു ഇരുട്ടിയെ വരികയുള്ള ദീപാരാധനേം, പൂജേം കഴിഞ്ഞു ഇന്നു ദേവിതന്നെ അഷ്ടപദി പാടും, ഗൃത്തംചെയ്യും. എടാ, നീ പുരമിച്ചു ചിരിക്കണ്ടോ! ഈ പടം കണ്ടോ? ശ്രീകൃഷ്ണഭഗവാൻറെ. രാധയെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ടോ? അങ്ങിനെ ഇളിച്ചോണ്ടു നില്ക്കൂ. അപ്പോൾ, അദ്ദേഹത്തോടു പറഞ്ഞേക്കണം, ഞാൻ ഡി.എസ്സ്.പി.അദ്ദേഹത്തിൻറെ വീട്ടുകാരമായി തോഴാൻപോയെന്ന്

വേലക്കാരൻ- (മുന്നോട്ടുനോക്കി) വല്ലോമാനും വന്നല്ലോ?

(പാഠ നമ്രശിരസ്സ് കയ്യി അകത്തേക്കു പോകുന്നു. ഗൃഹനായകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു. ഫ്ലാറൻ തലേക്കെടുത്തുപിടിച്ചുവെച്ചു പെൻഷൻകാരൻറെ വേഷം)

നായിക- ഇന്നിത്രവേഗം നടപ്പുകഴിഞ്ഞുവോ?

നായകൻ- എന്നാലും ഞാൻ കല്യാണത്തിനു വരുന്നില്ല.

നായിക—കല്യാണമോ?

നായകൻ- ഈ ഒരുക്കംകണ്ടു ചോദിച്ചതാണ്.

നായിക- എനിക്കറിയാം, ഞാനെന്തുചെയ്താലും പിടിക്കുകയില്ലെന്ന്.

നായകൻ—പൊട്ടു ശരിയായില്ല.

നായിക- കല്യാണം, ഇങ്ങനെയാണോ കല്യാണത്തിന് ഒരുങ്ങുന്നത്?

നായകൻ- മാല ഒന്നുകൂടെ വേണമായിരുന്നു..നേർച്ചിന്റെ കസവിനു വീതിപോരാ.

നായിക- ഞങ്ങളു വഴിയെ നടന്നു, കണ്ട ആളുകളുടെ കുററം പറയുകയില്ല.

നായകൻ—സങ്കീർ്തനമല്ലേ, സങ്കീർ്തനം.

നായിക- ചെവിയൊളേളാർ് അതുകേൾക്കാൻ കഴിയും. കണ്ണുള്ളവർ് അതു കാണുവാനും കഴിയും. ഞാൻ പറയുമ്പോൾ ഇഷ്ടമാവുല്ല അല്ലെങ്കിൽ, എത്ര പ്രാവശ്യം സ്നേഹമയിദേവിയുടെ കടീരത്തിനു മുഖിൽ കൂടെ അവിടുന്ന് നടന്നു. അങ്ങോട്ടൊന്നു കയറണമെന്നു തോന്നിയോ?

നായകൻ- അതൊക്കെ ഞാൻ നിനക്കു വിട്ടിരിക്കുന്നു.

നായിക- എനിക്കു വയസ്സായിപ്പോയില്ലെന്നല്ലേ കുററം.

നായകൻ- നിനക്കു വയസ്സുകമോ?

നായിക- മനുഷ്യർ് പ്രായമായാൽ കുറച്ചു ഭക്തി വിശ്വാസവുമൊക്കെ ഉണ്ടാകേണ്ടതാ, എന്റെ ദേവി.

നായകൻ- ഈ കള്ളക്കമ്മട്ടം, നിങ്ങളുൾക്കൊക്കെ കൊള്ളാം. ഇതല്ലേ പൂജയ്ക്കു പോകണ്ട വേഷം. കണ്ടു. ഞങ്ങൾ ഇങ്ങോട്ടു പോരുമ്പോൾ കണ്ടു. എല്ലായിടത്തും എല്ലാ പേരുമുണ്ട്. അങ്ങു സ്വർ്ഗ്ഗത്തിലേക്കു പൊയ്ക്കുളയരുതു്

നായിക- ഞങ്ങൾർ് ഈശ്വരവിചാരമുണ്ട്.

നായകൻ- ഉടലോടെയാണു പോകുന്നതെങ്കിൽ, അവിടെച്ചെന്നിട്ട്, ആ തലേൽ ചൂടിയിരിക്കുന്ന പൂവ് താഴ്ത്തേക്കു് ഇട്ടേക്കണം. എടാ! ഗോപാലാ, നീ നോക്കിക്കൊള്ളണം. എവിടെനിന്നാ വീഴുന്നതെന്ന് സ്വർഗ്ഗത്തിന്റെ സ്ഥാനം മനസ്സിലായാൽപ്പിന്നെ...

വേലക്കാരൻ—ഗോപാലൻ, ഈ ഭൂമി മതിയെ നായിക—എടാ, നിയ്യം കുറെ അഹങ്കരിക്കുന്നു. ഞെട്ട് ആ കാര്യവരുന്നണ്ടോന്നു നോക്കിയെ.

നായകൻ—നാലു ഫർലോങ്ങില്ലല്ലോ, ഒന്നു നടന്നു ശീലിക്കു്. സ്വർഗ്ഗത്തിൽച്ചെന്നാൽ കാരകിട്ടിയെന്നു വരികയില്ല.

നായിക—അവിടെ കാറില്ലേൽ രഥമൊണ്ടു്, രഥം...കൊറച്ചുനേരമായി ഈ ആക്ഷേപം കേൾക്കുന്നു. (പെട്ടെന്നു കണ്ണുനീരൊലിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് ഇടറിയ സ്വരത്തിൽ) ഞാൻ പോകുന്നില്ലെന്നുവെച്ചുകൊണ്ടു്, എനിക്കാരോ കാണണ്ടാ. ആരോ ഭജിപ്പുവേണം വേണ്ട.

നായകൻ—പരിഭവിക്കാൻ പറഞ്ഞതാനോ? ഈ സന്യാസിനിയേയും ശിഷ്യനേയും സൂക്ഷിച്ചോ? അമേരിക്കൻ ഏജൻ്റ്സാ. സൂക്ഷിച്ചോ?

നായിക- ഞാൻ പറയുമ്പോൾ ഇഷ്ടമാവുകയില്ല ഈ പറച്ചിലു് സ്വബുദ്ധിയുള്ളവരുടേതല്ല.

നായകൻ—ആദ്യം സത്യം പറഞ്ഞവനെ ഭ്രാന്തനെന്നു ലോകം പറഞ്ഞിട്ടുള്ളു.

നായിക—ചൂന്നാൽ ഭ്രാന്തനെന്നു. ആ സായിപ്പ് എല്ലാം ഉപേക്ഷിച്ചു്, സ്വന്തം രാജ്യംവിട്ടു അമ്മയുടെകൂടെ; ഒന്നു ചെന്നു കണ്ടിട്ടു പറയണം. എന്തൊരു

പ്രയോണം, ആ സായിപ്പിന്റെ മുഖത്തു് കാവിവ
സ്രുമായാലെന്താ?

(ഫോണിന്റെ ബെല്ലുകേൾക്കുന്നു)

നായിക—അയ്യോ തങ്കച്ചിയായിരിക്കൂ. (ഫോ
ണിനുസമീപംചെന്നു റസീവർ കയ്യിലെടുത്തു ശ്രദ്ധി
ക്കുന്നു)

നായകൻ—എടേ! ചുട്ടുവെള്ളം എടുത്തുകൊണ്ടു
വരൂ

നായിക—(ഫോണിലൂടെ) ഫല്ലോ, ഗുഡ് ഇവ
നിഗ്.....അതെ, ഞാൻതന്നെ. ....യെസ്, യെസ്.
വരുന്നില്ലേനോ? എന്തു്, അതിലെ വരേണ്ട. മെ
യ്. കള്ളം, അവരു പറഞ്ഞാണ്ടാക്കുന്നതാ. ആ സാ
യിപ്പോ! തങ്കച്ചി. മിണ്ടാതിരിക്കൂ. എന്തു് അവരു ര
ണ്ടുപേരും മദ്യം സേവിക്കുമെന്നോ? നിന്നെ ദൈവം
ശപിക്കും ഛായ്! ഇതു മദ്യനിരോധനമേഖലയല്ലേ.
കഷ്ടം! അപ്പോ പോകണ്ടാ എന്നു പറഞ്ഞോ? എ
ന്റെ അദ്ദേഹം എന്നോടങ്ങനെ ഒരിക്കലും പറയുക
യില്ല. ഹും! അതാവ്യത്യാസം.....എന്തു്, ദേവിയെ
കണ്ടാ കളിക്കണമെന്നോ? ഇതുശപരാ!.....ഞങ്ങൾ
പോകും. പൂജയിൽ പങ്കെടുക്കും. അമേരിക്കൻപണം!
ഹും! വേറൊന്നുമില്ലേ പറയാൻ. ഓ! അഷ്ടപദി പാ
ടാൻ അമേരിക്കക്കാരു് ദേ! കാറവന്നു. ഞങ്ങൾ പോ
കുവാ. താക്സ് (ഫോൺ താഴെവയ്ക്കുന്നു) ഓ, ഇതി
നെയാക്കെ കൂട്ടിനു വിളിച്ചല്ലോ.

നായകൻ—എന്താ! തങ്കച്ചിക്കും ഭ്രാന്താണു്,
അല്ലേ.

നായിക— സഹിക്കാനൊക്കുമോ? ആ ദേവിയെ

പ്പററിയും ആ ശിഷ്യനെപ്പററിയും ഈ ആണങ്ങൾ
പറഞ്ഞൊന്നാക്കിനാ ദുഷ്ടൻ

(കാറിന്റെ ഹോൺ കേൾക്കുന്നു)

നായകൻ- അതാ കാറവന്നു. എന്റെ ഭക്തയാ
യ്ക്കു സ്രീജനം പോയിവരണം.

നായിക- ഞാൻ കുറെ ഇരുട്ടിയെ വരൂ.

നായകൻ- അപ്പോഴവിതന്നെ ഇന്നത്തെ അത്താഴ
മായിക്കോ? എനിക്കു സന്തോഷം.

[നായിക പോകുന്നു. നായകൻ മനഃമസിച്ചുകൊണ്ടു
നിൽക്കുന്നു]

(കർട്ടൻ)

രംഗം 2

[വീണ്ടും കർട്ടൻ ഉയരുമ്പോൾ മൈതാനത്തിനു സമീ
പമുള്ള ഒരു വീഥി. യാത്രക്കാർ ഒന്നിനു പുറകെ ഒന്നായും കൂ
ട്ടായും കടന്നുപോകുന്നു]

ഒന്നാമത്തെ സംഘം.

ഒന്നാമൻ- എന്തൊരു തേജസ്സാണ് ആ മു
ഖത്തു്

രണ്ടാമൻ- കണ്ണടക്കുവാൻ തോന്നുകയില്ല. ഇതു
പോലെ സാത്വികതയും നിറഞ്ഞ ഒരു സ്ത്രീ നമ്മുടെ
രാജ്യത്തുണ്ടോ?

ഒന്നാ- പോക്കുകളല്ലേ, ഇവിടെ ഉള്ളതെല്ലാം.
എന്നാലും ആ യുവസന്യാസിയെക്കണ്ടാൽ സായിപ്പാ
ണെന്നാരുപറയും.

രണ്ടാ- കാവിവസ്ത്രം, എന്തൊരു ചെർച്ചയാണോ ദേഹത്തിന്. മറുജീവരും മോശമല്ല. ഇവിടേം ഉണ്ടല്ലോ ചെറുപ്പക്കാർ.

ഒന്നാ- ദൈവഭക്തിയുണ്ടോ അസേ, ഇവനെല്ലാം. ഒരു മുറിമീശേംവെച്ച്, ഒരു റിസ്സ് വെച്ചുകെട്ടി, ഒരു കെർചീഫുംകെട്ടി, ഒരു സിഗററും കത്തിച്ചു നടന്നാൽ മതിയല്ലോ.

ഒന്നാ- എന്നാലും ആ സായിപ്പ് ഉള്ള സ്വന്തം, സ്നേഹമയിദേവിയുടെ ആശ്രമത്തിനു കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്.

രണ്ടാ- വെറും ചെരിപ്പല്ലാതെത്തുണ്ട്.

ഒന്നാ- ഒ, സമ്മതിക്കണം. സംസ്കൃതം പഠിച്ചു നമ്മുടെ ഭാഷയും പഠിച്ചു.....നമ്മുടെ ചെറുപ്പക്കാരെക്കൊണ്ടു്, ഈ പ്രായത്തിലിതൊക്കെ സാധിക്കുമോ?

രണ്ടാ- അവരെ ഒക്കെ, ദൈവം അറിഞ്ഞു സൃഷ്ടിച്ചതാ.

ഒന്നാ- ഒരു മനസ്സാന്നിദ്ധ്യമാണിതൊക്കെ.

രണ്ടാ- ഇന്നാലത്തെ പൂജേം കേമമായിരുന്നു. എന്തൊരാൾക്കുട്ടമാ.

ഒന്നാ- വേഗം നടക്കു്, പെണ്ണുങ്ങളുടെ വനമാ. ഒരിഞ്ചു സ്ഥലം കിട്ടുവേലാ, പന്തലിനകത്തു്

രണ്ടാ- ഒന്നുമില്ലെങ്കിലും അത്രേംനേരം, എല്ലാം ഒന്നു മറുക്കുമല്ലോ.

[രണ്ടുപേരും നടന്നുമാറുന്നു]

(രണ്ടാംസംഘം പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഒന്ന്- ഈ സായിപ്പ് വെറും സമ്പ്രാസിയല്ലെന്നു, അല്ലെന്നു.

രണ്ടാ- എനിക്കും ഒരു സംശയം.

ഒന്നാ- പിന്നെയാരാ കൊള്ളിക്കാരനാണോ?

രണ്ടാ- സമ്പ്രാസിയല്ലെന്നു കേൾക്കിയിട്ടുണ്ട്, ഇവിടെത്തെ അമേരിക്കൻ ലൈബ്രറിയിൽ പോയതെന്തിന്?

മൂന്നാമൻ- ദൈവകാര്യത്തിനു വന്നവനാണെന്നു കേൾക്കിയിട്ടുണ്ട്, അവിടെ പോകേണ്ട കാര്യം.

രണ്ടാ- ഞാനും അതാ പോയിട്ടുണ്ടല്ലോ.

ഒന്നാ- അമ്പ്രാസിയല്ലെന്നു വന്നപ്പോൾ, സ്വന്തമായി വന്നപ്പോൾ, അല്ലെങ്കിൽ, അല്ലെങ്കിൽ വല്ല പാതകമാ. സ്വന്തമായി വന്നപ്പോൾ, അല്ലെങ്കിൽ, അല്ലെങ്കിൽ വല്ല പാതകമാ.

രണ്ടാ- ഏതായാലും ദൈവകാര്യം മാത്രമല്ല.

മൂന്നാ- കമ്യൂണിറ്റി പ്രോജക്ട് പ്രദേശത്തും പോയില്ല.

ഒന്നാ- അതിനൊക്കെ ഉത്തരം പറയാം. സ്വന്തമായി വന്നപ്പോൾ, അല്ലെങ്കിൽ, അല്ലെങ്കിൽ വല്ല പാതകമാ. സ്വന്തമായി വന്നപ്പോൾ, അല്ലെങ്കിൽ, അല്ലെങ്കിൽ വല്ല പാതകമാ.

രണ്ടാ- അതാ പറഞ്ഞത്; കാവിവസ്ത്രം കണ്ടു മതിമയങ്ങരുതെന്ന്.

മൂന്നാ- സ്വന്തമായി വന്നപ്പോൾ, അല്ലെങ്കിൽ, അല്ലെങ്കിൽ വല്ല പാതകമാ.

രണ്ടാ- അങ്ങിനെ മറ്റൊരു വേഷം മാറ്റാണു.

മൂന്നാ- ഈ സമ്പ്രാസിയല്ലെന്നു, ഈ ശിഷ്യഗണങ്ങളും.

ഇവിടെത്തെ താമസം, യാത്ര, എല്ലാ ചെലവുകളും വഹിക്കുന്നത്....

ഒന്നാ—അമേരിക്കക്കാരെന്ന് പറഞ്ഞുപറഞ്ഞു ഭേദിയും, സായിപ്പിന്റെ...

രണ്ടാ—വായുവാണ ഭക്ഷണം. സൗജന്യമായാണ സഞ്ചാരം. സീതയും സാവിത്രിയുംകൂടെ അവതരിച്ചതാണ്

മൂന്നാ—പല വേഷം കണ്ട രാജ്യമാ ഇതു
രണ്ടാ—ചരിത്രം ആവർത്തിക്കാതിരുന്നാൽ മതി.

[മൃവരം നടന്നുപോകുന്നു]

(മൂന്നാംസംഘം പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഒന്നാ—ഏതായാലും ഒരു ദിവ്യത്വം ഉണ്ട്. ഭേദിയും സന്യാസിയും കുറഞ്ഞ ആളുകളല്ല.

രണ്ടാ—ചുമ്മാതെങ്ങ പറഞ്ഞാൽ മതിയോ?

ഒന്നാ- എന്റെ സഹോദരന്റെ ശരണം കുറഞ്ഞു. ഭേദി തന്ന പ്രസാദം കഴിച്ചു. ആ അമ്മ തൊട്ടനുഗ്രഹിച്ചു.

രണ്ടാ- കേട്ടു; എങ്കിലും വിശ്വാസം വരുന്നില്ല.

ഒന്നാ- ചെറു സന്യാസിമാരായിരുന്നെങ്കിൽ, ഇത്രവളരെ ആളുകളെങ്ങിനെ ഇവിടെ കൂട്ടം. എന്തോ, ഒരാകർഷണം ഉണ്ട്.

രണ്ടാ- അതുകൊണ്ടായില്ല. ചെണ്ടമേളംകേട്ടാലാളുകൾ കൂടുകയില്ലെല്ല,

ഒന്നാ- അതുപോലാണോ?

രണ്ടാ- ഒരാളു ചത്തെനാറിഞ്ഞാലും ആളുകൂടുകയില്ലെല്ല?

ഒന്നാ—ഛായ്! അങ്ങിനെ പറയരുത്

രണ്ടാ- ഒരു യുവതിയായ സന്യാസിനി.

ഒന്നാ- എന്നാൽ വിരൂപകൾ സന്യാസിച്ചാൽ മതി.

രണ്ടാ- അവർ സുന്ദരിയുമാണ്

ഒന്നാ- എന്നാലും വിരൂപകൾ സന്യാസിച്ചാൽ മതി.

രണ്ടാ- അവർ നല്ല സംഗീതവിദുഷിയുമാണ്.

ഒന്നാ- എന്നാൽ കീർത്തനംചൊല്ലാനറിയാവുന്നവർ സന്യാസിക്കരുത്

രണ്ടാ—യുവാക്കന്മാരായ അനുചരന്മാർ.

ഒന്നാ-പല്ലുകൊഴിഞ്ഞവരെ ശിഷ്യന്മാരാകാമെന്നു വയ്ക്കുക.

രണ്ടാ—അവരും സുന്ദരന്മാർ.

ഒന്നാ—നിങ്ങളോടു തോറു.

രണ്ടാ- യൗവനം യൗവനത്തിന്റെ പുറകേ പോകും. സ്നേഹിതാ! സുഗന്ധദ്രവ്യങ്ങൾ; മാദകമായ പരിസരം. അഷ്ടപദിയിലെ രാസലീല, സംഗീതവിഷയം. യൗവനം യൗവനത്തിന്റെ പുറകേ പോകും.

ഒന്നാ—എനിക്കു മാനസികമായ ഒരനുഭൂതിയാണു് ഇതെല്ലാം കാണുമ്പോൾ.

രണ്ടാ- ശ്രംഗാരത്തിന്റെ ഓരോ ഭാവവും ആണു് ഞാൻ...എനിക്കു്

ഒന്നാ- ദീപാരാധന കഴിയാറായി.

രണ്ടാ- എനിക്കു മറ്റേ രംഗമാണു കാണേണ്ടതു്.

[നടന്നു മറയുന്നു]

[നാലാംസംഘം പ്രവേശിക്കുന്നു]

ഒന്നാ—എന്താണെട; ഈ സ്രീകൾ ഇങ്ങനെ ഇരമ്പിക്കയറുന്നത്.

രണ്ടാ- ഉത്സവത്തെക്കാൾ കൂടുതൽ ഏകാഗ്രമായി.

ഒന്നാ-കൂടുതൽ ഏകാഗ്രമായി.

രണ്ടാ—എന്തൊരു സുഖാനുഭൂതി.

ഒന്നാ - അമർത്തപ്പെട്ട വികാരങ്ങളുടെ പ്രകടമായ.....

രണ്ടാ—പ്രകടമായ പ്രകാശനം.....ഓ! അതടിച്ചു. ഒരു രസമാണ് രഹസ്യമായി എന്നാൽ പരസ്യമായി...സമ്മതിച്ചു.

ഒന്നാ—ആ യോഗിനി വേഷധാരി ഒന്നാമതരം.

രണ്ടാ- മനഃശാസ്ത്രവിദഗ്ദ്ധ.

ഒന്നാ- അനേകായിരംപേരെ വിളിച്ചുകൂട്ടി മയക്കി ഇരുത്തി.

രണ്ടാ- അവർ രാധയോ? ഭഗിണിയോ?

ഒന്നാ- എല്ലാമാണ് എല്ലാം ഒന്നായത്.

രണ്ടാ- ആവശ്യത്തിലധികം ഗോപികാരമണനാരു.

ഒന്നാ- ഈ പ്രാർത്ഥനാകടീരം, നമ്മെ ഏകാഗ്രചിത്തരാക്കുകയല്ല.

രണ്ടാ- ഒഴിഞ്ഞുമാറാനുള്ളു സിപ്പിക്കുന്ന ഒരു മാധികവിദ്യാലയം.

ഒന്നാ- അതെ, പരിഹാരം കാണേണ്ട പ്രശ്നങ്ങളിൽനിന്നും.

രണ്ടാ- സ്നേഹിതാ! നാം പരാധീനതയിലേക്കു പായുകയാണോ.

ഒന്നാ- അന്ധവിശ്വാസത്തിലേക്കു വിണ്ടും അടിമതത്തിലേക്കു

രണ്ടാ- ഇതു ഭവിക്കണം. ഇതുപോലുള്ള തെല്ലാം കത്തിയെരിയണം.

ഒന്നാ- എല്ലാം, എല്ലാം. ഇതിന്റെ ചാരംപോലും ഈ ഭാരതത്തിൽ അവശേഷിക്കരുതു്

രണ്ടാ- ഇന്നതു ഭവിക്കും. ആ ഭൗത്യവും അവരും.

ഒന്നാ- ആ നിലം ഒരുങ്ങുമ്പോൾ.

രണ്ടാ- വിത്തുവിതയ്ക്കണം. വെള്ളം ഒഴിക്കണം. കൂട്ടു പഠിക്കണം.

ഒന്നാ- ഭവിക്കണം. മുഴുവൻ ഭവിക്കണം. അതാ മണിയടി കേൾക്കുന്നു. വേഗം നടക്കൂ.

[നടന്നു മറയുന്നു]

(അഞ്ചാമതുസംഘം പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഒന്നാ- എന്തു ഭക്ഷണയാണു കൊടുക്കുക.

രണ്ടാ- പണമവക്കാവശ്യത്തിനുണ്ടു്.

ഒന്നാ- ഭക്ഷണത്തിനു് അവർക്കു നാം കൊടുക്കുകയുംവേണ്ടാ.

രണ്ടാ- സമ്പ്രാസിനി അരിയാഹാരം കഴിക്കുകയില്ല.

ഒന്നാ- ദേവികു് അരി ഭവിക്കുകയില്ല. മുപ്പത്തി രണ്ടുതുടം പാലു്. എട്ടുനാഴി പയറു് എട്ടുതുടം നെയ്യു്.

രണ്ടാ-ഉച്ചകഴിഞ്ഞു് അല്പം കരിമ്പിൻനീൽ
ഒന്നാ- അവരെ സമ്മതിക്കണം. എന്തു ലക്ഷ്യം
യ ആഹാരം.

രണ്ടാ- നാം എന്തെല്ലാം വലിച്ചുവారి തിന്നുന്നു.

ഒന്നാ- യുവസന്യാസിമാരും ചോരണ്ണാരില്ല.

രണ്ടാ- അതിന്റെ സുഖവും അവർ അനുഭവി
ക്കുന്നു.

ഒന്നാ- ഞങ്ങളുടെ കടാബം ഉള്ള കാലം ഞങ്ങൾ
കുഭേദവിയെ മറക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. എന്റെ അനു
ജന 105 ഡിഗ്രി പനി. ആശുപത്രി ചികിത്സകൊ
ണ്ടു വല്ല ഫലവും ഉണ്ടായോ? ഇതശപരാ! എന്തുപ
ണം ചെയ്യാം. ഇവിടെ വന്നു ദേവിയുടെ പ്രസാദം
വാങ്ങി, ദേഹത്തു് ഒരു പ്രാവശ്യം തൊടുവിച്ചതേയ്യ
ള്ളു.....സ്നേഹിതാ! ഭീചാരാധന, ഇന്നു തൊറി. അ
തു കൊണ്ടു പുജയെങ്കിലും തൊഴണം.

രണ്ടാ- ഞാനും അതുതപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. പുജകഴി
ഞ്ഞു് എന്തൊരു എസ്സൻസാണു ദേവി വിതരണംചെയ്യ
ന്നതെന്നോതു്

ഒന്നാ- ഭയ്യോ! അതു് എസ്സൻസു് ഒന്നുമല്ല. അ
മൃതാണു്, അമൃതു്

രണ്ടാ- അതു കഴിക്കുമ്പോൾ എല്ലാം, മറക്കും.

ഒന്നാ- ജീവിതത്തിലെ എല്ലാ ക്ലേശങ്ങളും; കുറ
കുറച്ചിപ്പഴം, ഞാൻ ഏർപ്പാടുചെയ്തിട്ടുണ്ടു്. നാളെക്കൊ
ണ്ടു കൊടുക്കണം. നോക്കു്, എന്തൊരാൾത്തീരക്കൊ
ണു്

(നടന്നുമാറുന്നു)

(ആറാമതു സാക്ഷം പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഒന്നാ—ആ കൊട്ടും വാദ്യോം ഒന്നു കേട്ടിട്ടുപോകാം.

രണ്ടാ—ഇനീം നാഴിക ഏഴുനടക്കണം, വീട്ടിലെത്തണമെങ്കിൽ. നേരം വെളുക്കുമ്പോൾ തിരിയെ പട്ടണത്തിൽ വന്നില്ലെങ്കിൽ, ഒള്ള വെറക് ആണങ്ങളുവെട്ടി ചക്രോംകൊണ്ടു പോകും.

മൂന്നാ—നമ്മളുമില്ല. ഒരു കരിപ്പെട്ടീം മേടിക്കാനൊണ്ടു്. മേടിച്ചുകൊണ്ടു് ചെന്നില്ലെങ്കിൽ വീട്ടുകാരുകെടത്തിപ്പൊറുപ്പിപ്പേല. നമ്മടെ പീടികേലൊക്കെ തീവെലയല്ലിയോ.

ഒന്നാ—നോക്കൂ കൂവാ! ആളു കൊറെ കൂടുനോണ്ടല്ലോ. വലു സന്യാസിമാരാണ്ടാ?

രണ്ടാ—നമ്മടെ ചന്തേൽ എന്തു് ആളു ദൈവസോം കൂട്ടും.

മൂന്നാ—ഒള്ള അരി വീട്ടിക്കൊണ്ടക്കൊടുക്കാൻ നോക്കാം.

രണ്ടാ—ഇതൊക്കെ പണമൊള്ളോരടെ കായ്മമാ. വെറകുംവെട്ടി വേലേംചെയ്തു നടക്കുന്ന നമ്മക്കെന്താ, ഇതിൽക്കായ്മം.

ഒന്നാ—അല്ലോ പാവങ്ങൾക്കു ദൈവം വേണ്ട.

രണ്ടാ—ദൈവം ഇരിക്കുന്നെ, അല്ലേലിവിടാനാണോ വിചാരം. കൊള്ളാം, പണക്കാക്കു രസിക്കാനും കളിക്കാനും ഒള്ള സ്സലം.

മൂന്നാ—നമ്മടെ ദൈവം, നമ്മടെ ജോലിക്കകത്താ ഇരിക്കുന്നെ. നമ്മടെ അവലം, നമ്മടെ ചെററപ്പെരയാ.

രണ്ടാം—ഒള്ള ജോലി സത്യമായി ചെയ്തോ? അതുതന്നെയാ ദൈവത്തിനിഷ്ടം.

ഒന്നാം—അങ്ങനെ പറയല്ലേ. ദിവ്യന്മാരാ! ഒരു വലിയ അമ്മയാ! കാവി ഉടുത്ത ദേവി! അയ്യോ! ഏതെല്ലാം രാജ്യം സഞ്ചരിച്ചോരാ.

രണ്ടാം—എന്നാ, അങ്ങോട്ടു പോയാണു കാൽക്കൽ വീണുരുണ്ടിട്ടു പോരെ.....പിന്നെ കൂടെയുള്ള സായുധങ്ങളല്ലോ. ഈ രാജ്യത്തെങ്ങൊള്ള തല്ലേ.

മൂന്നാം—പണ്ടൊരു കൂട്ടരു വന്നതറിയാമല്ലോ.

ഒന്നാം—അവരു കച്ചവടത്തിനു വന്നൊരെന്നല്ലിയോ പറഞ്ഞുകേട്ടതു്.

രണ്ടാം—ഇവരു ദൈവത്തെക്കൊണ്ടു കച്ചവടം ചെയ്യുന്നു.....ഇതൊക്കെ തീവച്ചു നശിപ്പിക്കാനാണു അഭിമുഖീകരിച്ചതായിപ്പോയി.. ബാ! നടക്കു്

(നടന്നു മറയുന്നു)

[കർട്ടൻ]

രംഗം 3

[കർട്ടൻ വീണ്ടും ഉയരുമ്പോൾ, സ്റ്റേജമയിലേവിരട്ടെ പൂജാസങ്കേതം. മദ്ധ്യസ്ഥിതയായ ദേവി. നവയാവനയുക്തം. കാശ്മീരസാൽവകൊണ്ടു ലേഹം ചർച്ചിരിക്കുന്നു. സിന്ദൂരമണിഞ്ഞ നെററി. സാമ്രാജ്യത്തേക്കൊരു ശ്രംഗാഭാവം മുഖത്തു് യുവസന്യാസിമാർ സമീപം—യുവാവായ ധരം കാണായവസ്ത്രാങ്കിതൻ.

മുൻഭാഗത്തു് ആർഭാടമായി ആഭരണമണിഞ്ഞ യുവതികൾ. രസികന്മാരായ യുവാക്കന്മാർ അതിനു പുറകിൽ.

സ്റ്റേജമയിലേവി യോഗനിദ്രയിൽനിന്നുണരുന്നു. ഭക്ത

കള്ളനാണയങ്ങൾ

ജനങ്ങളെ അനഗ്രഹിക്കുന്നു. “ഹരേകൃഷ്ണ” എന്ന നാമമാത്രജ്ഞം. പഞ്ചവാദ്യസംഘം. ദേവി സർക്കൂട്ടം. ധർമ്മയന്ത്രങ്ങൾ. ധർമ്മ ഏകനേല്ക്കുന്നു.

ധർമ്മ- (ഭക്തജനങ്ങളോടായി) ബ്രഹ്മേന്ദ്രം. സ്ത്രീ. സ്റ്റേഴ്സ്, ജീവിതം നസപരം! നസപരം. ഭിഗീത, കൃഷ്ണസന്ദേശം, കർമ്മ, ലാ ഓഫ് കർമ്മ, ചെയ്യണം. ഗീതപഠിക്കിൻ, ഗീത, സന്ദേശം--കർമ്മണേ. വാങ്ങികാരണ്ണേ-മാഞ്ചലേസം കദാസന-ഓം, കൃഷ്ണ, കൃഷ്ണ, നമനമ. (ഇരിക്കുന്നു)

സ്നേഹമയിദേവി- ഈശ്വരസാക്ഷാൽക്കാരത്തിനായി ശ്രമിക്കുക. മനുഷ്യകർമ്മവും അതുമാത്രം. ഇതൊന്നും ശാശ്വതമല്ല. ഇക്കാരണമൊന്നും. എല്ലാം തൃപ്തിപ്പെട്ട്, ഈശ്വരചിന്തയിൽ ലയലീനരാകവിൻ. ഈശ്വരന്റെ സാന്നിദ്ധ്യത്തെ ചോദ്യംചെയ്യുന്നവൻ അപശപ്തൻ. മതത്തെ ധിക്കരിക്കുന്നവൻ മഹാപാതകി. സൃഷ്ടിക്കും സ്ഥിതിക്കും കർത്താവായ ഭഗവാൻ ശ്രീകൃഷ്ണൻ (ഹരേകൃഷ്ണ! എന്നാ സ്വരം കൂട്ടത്തോടെ ഭക്തജനങ്ങളിൽനിന്നുയരുന്നു) നിങ്ങളുടെ ജീവിതമുഖങ്ങളുടെ ഹന്താവാനെന്നു വിശ്വസിക്കുക. ജാഗ്രത്തിലും സൃഷ്ടിയിലും ശ്രീകൃഷ്ണസ്തരണമാത്രം നിങ്ങൾക്കുണ്ടായിരിക്കട്ടെ. മതത്തെ നിന്ദിക്കുന്നവരെ നിങ്ങൾ വെറുക്കുക. മതവും മതസ്ഥാപനവുംകൊണ്ട് ഈ രാജ്യം നിറയട്ടെ. ഭഗവത്വിഗ്രഹങ്ങൾ എവിടെയും ഉയരട്ടെ. നിങ്ങളുടെ പാണികൾ ഭഗവാനെ കൂട്ടുന്നതിനായി മാത്രം ഉയരട്ടെ. നിങ്ങളുടെ നാവുകൾ ഭഗവനാമോച്ചാരണത്തിനായി മാത്രം ചലിക്കട്ടെ. ഓം, നമോ! ഹരേ, കൃഷ്ണ! ഹരേ, കൃഷ്ണ! ഇതാ ഈ പ്രസാ

ഒം സപീകരിച്ചാലും. ഈ അമൃതബിന്ദുക്കൾ നിങ്ങൾ സപീകരിച്ചാലും. (സാക്രതം കടാക്ഷിക്കുന്നു)

(ധാരയും യുവസന്യാസിമാരും, പ്രസാദം വിതരണം ചെയ്യുന്നു) മേ! ഭക്തജനങ്ങളേ അല്പനിമിഷത്തിനുള്ളിൽ കൃഷ്ണഭഗവാൻ ഗോപിമാരും, ഈ സങ്കേതത്തിൽ പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതു നിങ്ങൾ കൺകളുക്ക് കണ്ടുകൊള്ളുക.....മേ! ഗോപികേ! വരൂ. നീ വരൂ. നിന്റെ നാഥനെ നിനക്കു കാണണ്ട. വരൂ. (എന്നു ഭക്തിനിർഭരമായ സ്വരത്തിലും ഭാവത്തിലും പറഞ്ഞു ദേവി മുന്നോട്ടു നീങ്ങുന്നു. മുൻവശത്തിരിക്കുന്ന യുവതികളുടെ തലയിൽ സ്പർശിക്കുന്നു; അവർ എഴുന്നേൽക്കുന്നു. ആദ്യരംഗത്തിൽകണ്ട നായിക നമസ്കരിക്കുന്നു. സ്നേഹമയിദേവി അടുത്തക്ഷണം അപ്രത്യക്ഷയാവുന്നു. പുറകെ സ്പർശനം ഏറ്റ യുവതികളും മറയുന്നു.)

(കർട്ടൻ വീഴുന്നു. നിശ്ശബ്ദത. ഭക്തജനങ്ങൾ മാലകലഹരിയിൽ മയങ്ങിയതുപോലെ ഇരിക്കുന്നു)

കർട്ടൻ വീണ്ടും ഉയരുന്നു. സന്യാസിമാർ വനമാല കഴുത്തിലിട്ട് ഓരോ യുവതിമാരുമായി നൃത്തം ചെയ്തു ജോടീജോടിയായി ഒരു വലയം സൃഷ്ടിക്കുന്നു. ആ വലയത്തിനുള്ളിൽ സ്നേഹമയിദേവിയും ധാരകൃഷ്ണനും. ഒരു മിനിട്ടുനേരം എല്ലാവരുമായി രാസക്രീഡാഗൃത്തം.

(കർട്ടൻ)

അരിപ്രാവു്

പാത്രങ്ങൾ

1. ആംഗലി
2. പാരസി
3. ആമേരികൻ
4. രാഷ്ട്രികൻ
5. റെചനികൻ
6. ഭാരതീയൻ

[രംഗം—അജ്ഞാതമല്ലാത്ത ഒരു കടൽതീരം. അവിടെയുള്ള ഒരു വലിയ ബംഗ്ലാവു് നടുവിലത്തെ മുറി, കർട്ടൻ ഉയരുമ്പോൾ ദൃശ്യമാവുന്നു. ഭക്ഷണത്തിനുള്ള ഒരുക്കങ്ങൾ, ഡൈനിംഗ് ടേബിളിൽ പൂർത്തിയായിരിക്കുന്നു. മദ്ധ്യവയസ്സുകഴിഞ്ഞ ആംഗലിയും, നവയൗവ്വനം തികഞ്ഞ പാരസിയും പ്രവേശിക്കുന്നു. അവരുടെ രണ്ടുപേരുടെ കയ്യിലുരളു കപ്പിമേശമേൽ വയ്ക്കുന്നു. ആറു കസേര മേശയ്ക്കു പുറമെയായി കീടപ്പുണ്ടു് മുറിയിൽ വൈദ്യുതദീപം പ്രകാശിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിലും ഭിത്തിയുടെ നിറം ഒരു കരാളഭീകരത എണ്ടു. വ്യാപിപ്പിക്കുന്നു.]

സമയം രാത്രി ആദ്യയാമം.

ആംഗലി—സഖി! പാരസി! അങ്ങിനെ അവസാനത്തെ അത്താഴത്തിനു നാം ഒരുങ്ങുകയാണു്, അല്ലേ?

പാരസി—ആംഗലി! അന്തിമമുള്ളത്ത്ത് സമാഗതമാവുന്നു.

ആംഗ—ഇനി ഗുരുനാഥനും ശിഷ്യന്മാരും ആ ഗതരായാൽമതി.

പാര - നാം ഭ്രമിച്ചിരിക്കും. അന്ത്യഭക്ഷണം കഴിക്കും. എന്നാൽ അതിഥികളിൽ ഒരുത്തൻ ഒറ്റിക്കൊടുക്കാതിരിക്കട്ടെ!

ആംഗ - വിശ്വസമാധാനത്തെ ഒറ്റിക്കൊടുക്കുന്നവർ! ഹാ! കഷ്ടം!!

പാര—വെള്ളിക്കാശിനുവേണ്ടിയല്ല. സാമ്രാജ്യാധിപത്യത്തിനുവേണ്ടി! സൂക്ഷിക്കണം.....എന്തൊരു ആരവമാണോ കേൾക്കുന്നത്?

ആംഗ- അലകൾ, ആഞ്ഞടിച്ചുകയറുകയാണ് ആ ജനലിൽകൂടി പുറത്തേക്കു നോക്കുക.

പാര - (നോക്കി) അല്ല, സമരത്തിന്റെ കാമ്പളം കൂടിയായാണത് ജനനായകരാണല്ലോ നാമെല്ലാം.

ആംഗ - അതെ! നരകം സൃഷ്ടിക്കുവാൻ ശക്തമായ കൈകൊണ്ടു.....

പാര - നരകം സൃഷ്ടിച്ചു ക്രൂരമായി രസിക്കുന്ന ശക്തികളാണു നാം. അവർ ത്രിമുർത്തികളാണു സമരമോ, സമാധാനമോ, എന്ന് അവർ ഇന്നു തീരുമാനിക്കണം.

ആംഗ - ചരിത്രം സൃഷ്ടിക്കുന്ന സല്ലാരമാണിതു സഖീ! നാം തളൻപോയവരാണു യുദ്ധം നമ്മെ തളത്തി. ഇനി.....,

പാര - എങ്കിലും നാം രണ്ടു ശക്തികളെന്നു ലോകം വാഴ്ത്തുന്നു.

ആംഗ - ഈ കവടനാടകം, ഇനിയുമെത്രനാൾ

പാര: അടുത്തസമരം, അതവസാനിപ്പിക്കും.

ആംഗ—അന്തഃശക്തിയില്ലാത്ത ഈ അവസ്ഥ സംരക്ഷിക്കുക സാദ്ധ്യമല്ല.

പാര—ഈ രാജ്യതന്ത്രത്തിൽ ഇനി നാം ജയിക്കുകയില്ല.

ആംഗ—ഓർമ്മകൾ എന്നെ തളയ്ക്കുന്നു. ആമേരികൻ നമ്മുടെ ശാസനം ആദരിച്ചുകാലം ഉണ്ടായിരുന്നു.

പര—സൂയൻ അസ്തമിക്കാത്ത സാമ്രാജ്യത്തിന്റെ അധിനായകത്വം. കഷ്ടം, അത് ചരിത്രകഥയായിപ്പോയി.

ആംഗ—എങ്കിലും, അടിമകളാക്കി വെച്ചിരുന്നവർ സ്വതന്ത്രരായപ്പോൾ, അവർ വളർന്നു: വികസിക്കുന്നു.

പാര—ഭാരതം വീണ്ടും ലോകത്തെ നയിക്കട്ടെ. നമുക്കഭിമാനിക്കാം.

ആംഗ—അവർക്കതേ സാദ്ധ്യമാകൂ. രക്തരഹിതമായി സമരം നടത്തി ജയിച്ചവർ. രക്തരഹിതമായി ലോകസമാധാനം അവർ കൈരുത്തും. ഈ അന്തിമപരീക്ഷണം!

പാര—ജയിച്ചാൽ, നാം വിജയിച്ചു.

ആംഗ - വിശ്വജനത വിജയിച്ചു. സഖീ! ശുഭശക്തമാണ്.

പാര- എന്ത്? മഹാഗ്നിയുടെ മദ്ധ്യത്തിൽ മഞ്ഞു തുള്ളി കാണുമോ!

ആഗ - സഖി! ആ ജനലിലേക്കു നോക്കൂ.

പാര - ഹാ! ഒരു അരിപ്രാവു്. എന്റെ പിതാവേ! സ്വർഗ്ഗത്തിലെല്ലോലെ ഭൂമിയിലുമാകണേ!

ആംഗ - (ഭക്തിമയസ്വരത്തിൽ) ആമേൻ! സമയമായി അതാ.

[അതിഥികൾ പ്രവേശിക്കുന്നു. രാഷ്ട്രീകൻ മുഖവയം തൊട്ടുപറകെ ചൈനികനും, പിന്നാലെ ആമേരികൻ. ആമേരികനും, രാഷ്ട്രീകനും പരസ്പരാഭിമുഖമായി കസേരകളിൽ ഇരിക്കുന്നു. രാഷ്ട്രീകന്റെ സഭീപം ചൈനികൻ സ്ഥാനം പിടിക്കുന്നു.]

ആമേരികൻ - അങ്ങിനെ സൈപരമായി സംഭാഷണമാണു്, രണ്ടുപേരും കൊള്ളാം.

ആംഗ - സൈപരമെന്നു പറഞ്ഞുകൂടാ. ഇവിടെയും ഒരു അരിപ്രാവു് എത്തിയല്ലോ എന്നു പറയുകയായിരുന്നു.

(ആംഗലിയും പാരസിയും ആസനസ്ഥരാവുന്നു.)

രാഷ്ട്രീകൻ - ഇവിടം വൃത്തിയാക്കി സൂക്ഷിക്കുന്നില്ല എന്നാണോ ആരോപണം.

പാര—അല്ല. നാം അഭിലഷിക്കുന്നതു് ഇവിടെ കൈവന്നുവല്ലോ എന്നേ പറഞ്ഞതിനർത്ഥമുള്ളു

ആമേ - അതിൽ നാം എല്ലാവരും സന്തോഷിക്കണം.

ആംഗ - നിരുപദ്രവിയായ പക്ഷി! കഷ്ടം! അതു പറന്നുപോയല്ലോ. അതിനു നാം സൈപരം കൊടുത്തില്ല.

[ഭാരതീയൻ പ്രവേശിക്കുന്നു. എല്ലാവരും എഴുന്നേൽക്കുന്നു. അഭിവാദനം ചെയ്യുന്നു. മദ്ധ്യസ്ഥിതമായ കസേരയിൽ

അദ്ദേഹം ഇരിക്കുന്നു. എല്ലാവരും അപരവരുടെ സ്ഥാനങ്ങളിൽ കയ്യെടുത്തു.]

ആംഗ- എല്ലാവർക്കും സ്വാഗതം.

പാര- എല്ലാവരുടെയും ആരോഗ്യത്തിനുവേണ്ടി.....

ഭാര - നമസ്കാരം! വരട്ടെ. തീരുമാനം കഴിഞ്ഞു ഭക്ഷണം. അതായിരിക്കും സുഖം.

രാഷി-ശരി.

ഭാര- നിരായുധീകരണഉടമ്പടിക്കു നിങ്ങൾ ഒപ്പുവയ്ക്കുമല്ലോ.

രാഷി - സ്വരാഷ്ട്രരക്ഷയ്ക്കു വേണ്ടിയുള്ളതു് ഇനിയും നിർമ്മിക്കാതെ നിവൃത്തിയില്ല.

ആമേ- സ്വരാഷ്ട്രസംരക്ഷണത്തിനുവേണ്ടിയുള്ളതേ ഞങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുകയുള്ളു; അതേ നിർമ്മിച്ചിട്ടുള്ളു.

ചൈനി- അങ്ങനോടോ?

രാഷി- അതു നമുക്കും നിർമ്മിക്കാം.

ആമേ - ശാസ്ത്രത്തിന്റെ വളർച്ചയെ തടയുന്നതു ബുദ്ധിയല്ല.

ഭാര - മാനവസമുദായത്തിന്റെ സംഹാരത്തിനുവേണ്ടി ശാസ്ത്രം വളർത്തേണ്ടയാവശ്യമില്ല.

ആമേ- ജീവാപായശക്ത തോന്നുമ്പോഴേ ഉപയോഗിക്കൂ.

രാഷി-- സമത്വസ്വാതന്ത്ര്യങ്ങളുടെ സംരക്ഷണത്തിനും, അതു് ഉപയോഗിക്കും; ആയുധം ആവശ്യമാണു്, പ്രയോഗിക്കയും വേണം. അതുകൊണ്ടു്

പര - ഇന്നു നിൽക്കുന്ന പരിധിക്കുള്ളിൽ നമുക്കു നിൽക്കാം.

ആംഗ-പത്തുകൊല്ലത്തേക്കെങ്കിലും ഈ നിലയ്ക്കുള്ളിൽ നിൽക്കണം.

ഭാര - യുദ്ധമെന്നപദം ഉച്ചരിക്കരുത്. അച്ചടിക്കരുത്. അനുസ്മരിക്കരുത്.

പാര- അത് പുരാണകഥയാക്കി മാറ്റണം. സമ്മതിച്ചു.

ആമേ - എങ്കിലും അവകാശപ്പെട്ടതും കിട്ടേണ്ട ഇടവും സ്ഥലവും കിട്ടണം.

ചൈനി - അതേ! കൊടുക്കേണ്ടതെല്ലാം വിട്ടു കൊടുക്കണം. അങ്ങനെ സാമ്രാജ്യങ്ങളുടെ അതിർ നിർണ്ണയിച്ചു പുതിയ അദ്ധ്യായം തുടങ്ങണം.

ഭാര - വിശ്വസാമ്രാജ്യത്തിന്റെ അതിരാണ് നാം ആദരിക്കേണ്ടത്, അവകാശപ്പെടേണ്ടത്. അതിലെ കുടുംബാംഗങ്ങളായ നാം.....അല്ലെങ്കിൽ.

ആംഗ - വിഷമവൃത്തത്തിൽനിന്നു പ്രതിവാദം തുടങ്ങാം.

ഭാര - ഇരുന്തുകോടി ജനങ്ങളുടെ ഭാഗധേയം അടുത്ത തലമുറകളുടെ ഭാവി! സഖാക്കളേ! ഇതൊന്നും വിസ്മരിക്കുക സാദ്ധ്യമല്ല.

രാഷി - അതേ, ഇരുന്തുകോടി! പട്ടിണിയില്ലാത്ത ജനപദം സൃഷ്ടിക്കുവാൻ!

ചൈനി - പ്രയത്നശാലികളുടെ വിമോചനത്തിനുവേണ്ടി.

പാര- അതിനുവേണ്ടിയോ സമരം?

ഭാര - യുദ്ധസാമഗ്രികളുടെ നിർമ്മാണം! അതിന്റെ പിൻപിലുള്ള പ്രയത്നം! അതിനുവേണ്ടിയുള്ള ധനവ്യയം! എല്ലാം മാനവസമുദായത്തിന്റെ സംരക്ഷണത്തിനായി നീക്കിവയ്ക്കണം. ആ ധനവും, അധികാരവും ഏക ലോകഗവർമ്മെന്റിനു വിട്ടുകൊടുക്കണം.

ആമേ - അതായതു് എന്റെ ആയുധനിർമ്മാണശാലകൾ അടയ്ക്കുക!

[ഒരു വാതലിലൂടെ ഒരുസംഘം പ്രണിതശരീരന്മാർ പ്രവേശിക്കുന്നു. വികൃതമായ മുഖം, രക്തം ഒലിക്കുന്ന ശരീരം: നടന്നു നീങ്ങുവാൻ ശക്തിയില്ലാത്ത മനുഷ്യരൂപങ്ങൾ!]

പാര - അയ്യോ! നാഗസഖിയുടെ പ്രേതങ്ങളാണിതു്.

(എല്ലാവരും സൂക്ഷിച്ചുനോക്കുന്നു. ആമേരികൻ തലകനിക്കുന്നു. പ്രണിതശരീരന്മാരുടെ നിശബ്ദമായ മുറിയുടെ ഒരുഭാഗത്തു് അവസാനിക്കുന്നു)

ഭാര- മാനവസമുദായം! ഹാ! ഇനിയും സമരമോ!

ആമേ- അതൊരു പരീക്ഷണമായിരുന്നു.

രാഷി—അധികാരകൈവശത്തിനുവേണ്ടി.

ആമേ—അല്ല. ശാസ്ത്രീയമായ ഗവേഷണങ്ങളുടെ.

പാര—പരീക്ഷണം ജയിച്ചോ?

ആമേ—സംശയമെന്തു്

പാര - !മഹത്തായ മനുഷ്യജീവിതത്തിന്റെ ബലിയർപ്പിക്കാൻ!

രാഷി—അതിനേക്കാൾ മാരകമായ ആയുധങ്ങൾ.

ആംഗം അങ്ങയുടെ നിലവറയിൽ ഉണ്ടു്.

ഭാര—മനുഷ്യരാശിയുടെ സംഹാരത്തിന്,

(വീണ്ടും ഒരു സംഘം നിശബ്ദരായി മുറിയിലേക്കു പ്രവേശിക്കുന്നു. ശോശികളും പൂജാന്മാരും അർദ്ധനഗ്നന്മാരും അതിഥിസംഘത്തെ നോക്കി മുറിയുടെ മറുഭാഗത്തേക്കു നീങ്ങുന്നു)

ആംഗ—കഴിഞ്ഞതിന്റെ നിഴലുകൾ!

പാര—ഇനിയും, ഈ പാതകം തുടരുമോ?

ഭാര- മാറുകയുണ്ടാകട്ടെ നിർമ്മാണം നിർത്തി വയ്ക്കണം.

ആമേ—എന്റെ തൊഴിൽശാലകളിൽ ജോലിയില്ലായ്മ വർദ്ധിക്കും.

രാഷി- ഇഞ്ചിഞ്ചായി കൊല്ലുന്ന ക്രൂരത അങ്ങനെയെങ്കിലും അവസാനിക്കട്ടെ.

ആമേ- അവർക്കു സുഭിക്ഷതയാണ്. അവർ സ്വതന്ത്രരാണ്.

[വീണ്ടും ഒരു സംഘം അർദ്ധനഗ്നന്മാർ മുറിയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു. വിയർത്താലിക്കുന്ന വേലക്കാർ. അവരുടെ കയ്യിലും കാലിലും ചങ്ങലകൾ. ബന്ധിതമായ കയ്യുകൾ ഉയർത്തിക്കൊണ്ടു നിശ്ശബ്ദരായി മുറിയുടെ മറ്റൊരുഭാഗത്തേക്കു നീങ്ങുന്നു.]

രാഷി- സുഭിക്ഷത. സ്വാതന്ത്ര്യം.

ആമേ- ഇവരെല്ലാം എവിടെനിന്നും വന്നു.

ആംഗ—എവിടെയും ഇവരുണ്ട്.

ചൈനി—ഇവരെ ഇനിയും നിങ്ങൾ സൃഷ്ടിക്കും.

ഭാര—ഇനി ഇതു തുടരാതിരിക്കാനുള്ള വിപ്ലവമാണ് ഉണ്ടാകേണ്ടതു്

രാഷി—ഇവരുടെ നിഴലുപോലും എന്റെ രാജ്യത്തില്ല.

ചൈനി- അടുത്ത തലമുറയിൽ എന്റെ രാജ്യത്തും കാണുകയില്ല.

ഭാര- വിശാലമായ വിശ്വപതിച്ചെടുക്കും, ആ നിഴലുകൾ ഇനി വീശുവാൻ ഇടകൊടുക്കരുത്

ആമേ- ഞാൻ തല്ലാലത്തേക്കു സമ്മതിക്കുന്നു.

രാഷി- നാം സമ്മതിക്കുകയല്ലേ.

ചൈനി- അങ്ങയുടെ ഹിതം.

പാര- ഈ നിശ്ചയത്തിന്റെ അടയാളമായി നമ്മുടെ കൈവശമുള്ള ആയുധങ്ങൾ, ഇവിടെവെച്ച്, ഇല്ലാത്ത ഏല്പിക്കാം. അതാകട്ടെ പ്രതിജ്ഞയുടെ നാണി.

ഭാര- ഭരതവാക്യവും നാം ചൊല്ലണം.

ആമേ- എന്തൊരു ദാഹം!

രാഷി- കഴിയുന്നതുവരെ ഞാൻ ക്ഷമിക്കുകയാണ്.

[സ്വർണ്ണം പിടിപ്പിച്ച ഒരു കൈത്തോക്കു ആമേരികൻ ദേശമേൽ വയ്ക്കുന്നു. ഉരുകുകൊണ്ടുള്ള രാഷികനും മേശപ്പുറത്തു വയ്ക്കുന്നു. ചൈനികനും, അതേതരത്തിലുള്ള കരണങ്ങളേതേൽ വയ്ക്കുന്നു. ഉംഗിയുള്ള രണ്ടു കൈത്തോക്കുകൾ ആശലിച്ചും പാരസീയും അവിടെ വയ്ക്കുന്നു.]

(എല്ലാവരും എഴുന്നേൽക്കുന്നു)

പാരസി- അങ്ങയുടെ ആയുധമോ?

ഭാര- ഞാൻ നിരായുധനാണ് എങ്കിലും സായുധനാണ് ഇതാ- (വൃദ്ധഭാഗം തൊട്ടുകാണിക്കുന്നു മാറുള്ളവർ സ്തുത്യരാകുന്നു. ഒരു നിമേഷത്തെ നി

ശ്ലബ്ദത. മുറിയിലുള്ള ആഗതർ ആശയോടെ അദ്ദേഹത്തെ നോക്കുന്നു. രാഷ്ട്രീകൻ സ്വർണ്ണത്തോക്കെടുത്തു പരിശോധിക്കുന്നു. ആമേരികൻ രാഷ്ട്രീകന്റെ ഉരക്കുതോക്കു കയ്യിലെടുക്കുന്നു.)

ആംഗ്—നിറതോക്കുകളല്ലേ രണ്ടും!

പാര—സൂക്ഷിച്ചെടുക്കണം.

ആമേ—ഉരക്കുതന്നെ.

രാഷ്ട്രീ—ആയുധത്തിലും സ്വർണ്ണത്തിന്റെ—
ചൈനി— ആധിപത്യം.

പാര—സഖീ, ആംഗലീ! അരിപ്രാവു വീണ്ടും വന്നു.

ഭാര—ഇനി ഉടമ്പടിയിൽ ഒപ്പിടുകയില്ലേ!

ആംഗ്—അതാ ജനാലിനടുത്തു്

രാഷ്ട്രീകനും. ആമേരികനും—(ഒരേസമയം) എവിടെ! എവിടെ!

(രണ്ടു വെടിയുടെ ശബ്ദംഒരേസമയത്തു കേൾക്കുന്നു. ദീനസ്വരം മുറിയിൽനിന്നും ഉയരുന്നു. മുറി മുഴുവൻ പുക. ലൈറുകൾ അണയുന്നു. എങ്ങും അന്ധകാരം.)

ഭാര- അരുതു്! അരുതു്!

(രക്ഷിക്കണേ എന്ന സ്വരം ഉയരുന്നു)

(ആംഗലിയും, പാരസിയും, ചൈനികനും, ഭാരതീയനെ ഇരുട്ടിൽ തപ്പുന്നു. പ്രകാശം വരുന്നു. മുറിയിലെ പുക ക്രമേണ നീങ്ങുന്നു. ഭാരതീയന്റെ വാമഭാഗത്തു് ആംഗലിയും പാരസിയും; മറുവശത്തു ചൈ

നികൻ. അരിപ്രാവ് അപ്പോഴും ഭയചക്രിതയായി മുറിയിൽ പറക്കുന്നു. നിലത്തു രക്തത്തിൽ കുളിച്ചുകിടക്കുന്ന രാഷ്ട്രികന്റെയും ആമേരികന്റെയും സമീപം നാൽവരും എത്തുന്നു. പ്രഥമ ശുശ്രൂഷയ്ക്കായി ആവേശപ്പെടുന്നു.)

പാരസി- രണ്ടുപേരും ബോധമറിയിരിക്കുന്നു.

ആംഗ-അയ്യോ!

പാര- ഗുരോ! ഇനി!

ഭാര- ഇവരെയും രക്ഷിക്കണം. മുന്നോട്ട് (മുറിയെടുത്തുപോകുന്നവർ പരിഭ്രമചിത്തരായി അവരുടെ ചുറ്റും കൂടുന്നു)

ചൈനി- നമുക്ക് ഒരുമിച്ചുപോകാം.

പാരസി-ആംഗ- (ഒരേസമയത്തിൽ) ഞങ്ങളും.

(അരിപ്രാവു പറന്നു-ഭാരതീയന്റെ തോളിൽ വന്നിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം അതിന്റെ ചിറകുകളിൽ വാത്സല്യപൂർവ്വം തലോടുന്നു.)

ഭാര- ഇനി ഭയപ്പെടണ്ട! [അരിപ്രാവിനെ വീണ്ടും തലോടുന്നു. സമന്ദം എല്ലാവരും മുന്നോട്ട് ഒരുപേരും വയ്ക്കുന്നു.]

(കർട്ടൻ)

വീണവായന

[സമയം വൈകുന്നേരം. രംഗം അമർജ്ജ്യാതി ബംഗ്ലാ വു കർട്ടൻ ഉയർന്നപ്പോൾ ബംഗ്ലാവിന്റെ മുറവം, പുറത്തെ "ഗെയിം" ഉൾപ്പെടെ കോടി, തോണ, കലവാഴ എന്നിവകളാൽ അലംകൃതം. അകത്തു്, ക്ഷണം സർപ്പികാച്ചു ചെന്നിട്ടുള്ള ആളുകളുടെ ആഹ്ലാദപ്രകടനം. സംഗീതക്കച്ചേരിയോടനുബന്ധിച്ചു വീണവായന: ഹൃദയഹാരിയായ നാദവിശേഷം. മൃദംഗത്തിന്റെ മൃദലധ്വനി ഇടയ്ക്കിടെ ഹസ്തതാഡനംകൊണ്ടു്, വിരാമമിടപ്പെടുന്നു. ഗയിനാൻ പറ്റത്തു് രണ്ടു കാൺസുറാമ്പിരമാർ നിൽക്കുന്നു.]

കാൺ. ഒന്നാമൻ - ഇശ്വര! വെശന്നു വയറുകത്തുകയാ. വല്ലവിയോം ആ പൂരമെന്നു നിന്നെങ്കിൽ; ഇൻസ്പെക്ടർയജമാനം വന്നില്ലല്ലോ.

രണ്ടാമൻ - വെറും കള്ളമല്ലിയോ! നമ്മുടെ അടുത്തു് എന്തിനാ വരുന്നെ.

ഒന്നാ—മന്ത്രിഅദ്ദേഹം വരുന്നില്ലയോ? പിന്നെ വരാതിരുന്നാലൊ?

രണ്ടാ - അതാ പറഞ്ഞതു്, ഇതെല്ലാം വെറും പ്ലാനാണെന്ന് അദ്ദേഹം വരുമെങ്കിൽ, അവന്റെ പ്രവർത്തനംകൂട്ടിയില്ലേ ഫോണില്ലേ; നമ്മുടെ സ്റ്റേഷനിലും ഫോണില്ലേ?

ഒന്നാ - പക്ഷേ, വരുമെന്നുവിചാരിച്ചാ ഈ എം. എൽ. എ. മാതൃകയും ഇവിടെ വന്നിരിക്കുന്നതു്; എതിരുകക്ഷിക്കാരാ അധികാരം.

രണ്ടാ- ബംഗ്ളാവിലെ മൊതലാളിയെ നിങ്ങളുറിയുകയില്ല. സകലരും വരും. സകലരേം വരുത്തും. അറിയാമോ? എല്ലാവരേം വിററ കാശു കയ്യിലുണ്ടു് അതിന്റെ പലിശകൊണ്ടാ ഈ കളി കളിക്കുന്നതു് മനസ്സിലായോ? മന്ത്രി വരുമെന്നും മറ്റും പറയുന്നതു വെള്ളച്ചിലാ! അദ്ദേഹം ഇതൊന്നും സ്വപ്നത്തിൽ കണ്ടുകാണുവേലാ.

ഒന്നാ- ഞാനും വിചാരിച്ചു. എടാ! ഈ ചാവടി ഉൽഘാടനംചെയ്യാൻ അദ്ദേഹം വരുമോന്നു് പിന്നെ നമ്മളെ എന്തിനാ ഡ്യൂട്ടിയിൽ നിർത്തിയതു് നേരം വെളുത്തപ്പോൾ മുതൽ.

രണ്ടാ- പോലീസില്ലേൽ പിന്നെ വല്ല അന്തസ്സമുണ്ടോ? വല്ലൊക്കൾക്കു കാവൽനില്ക്കാനല്ലയോ, നമ്മെ ദൈവം സൃഷ്ടിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

ഒന്നാ- എന്നാലും നമുക്കു് എടുപേക്കുകൂടെ ചോരുന്നാൽ. ഇവിടെ മലയിടിഞ്ഞുവീഴുമോ? എന്റെ അണ്ണാ! പച്ചവെള്ളം കുടിച്ചോണ്ടു്, ഈ നിൽപ്പു് എത്രനേരം നിൽക്കും. ബീഡിയൊണ്ടോ?

രണ്ടാ- ഇതാ പിടിച്ചോ? (കൊടുക്കുന്നു) ഭാഗ്യമൊള്ളോരു തേടിവയ്ക്കുന്നു? അവരൊക്കെ വരും. ഉണ്ണം, സിഗററു വലിക്കും. പോകും. ഏതായാലും, ഞാനൊന്നു കറങ്ങീട്ടുവരാം. ഒരു പെററീഷൻ കയ്യിലുണ്ടു്

ഒന്നാ- അണ്ണൻ കോളടിച്ചു. രാത്രി കാണണേ (ബീഡി കത്തിച്ചുവലിക്കുന്നു) 327 വന്നിരുന്നേ,

ഞാനും വന്നേനെ. അറിയുന്ന കാപ്പിക്കടേം ഇല്ല. ഈ കണ്ണിൽ ചോരയില്ലാത്ത...

രണ്ടാം—നടക്കട്ടെ. (പോകുന്നു)

ഒന്നാം എന്റെ ഭഗവാനെ! (ബീഡി വലിച്ചു ചിന്താമഗ്നനായി നില്ക്കുന്നു.)

(ഒരു യുവാവ് ധീരതയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നു)

യുവാ—മിനിസ്റ്റർ വന്നോ? പാട്ടുകച്ചേരി തുടങ്ങിയോ?

ഒന്നാം—(ഒന്നും മിണ്ടാതെ നില്ക്കുന്നു)

യുവാവ്—താൻ പൊട്ടനാണോ?

ഒന്നാം—(ഒന്നും മിണ്ടാതെ നില്ക്കുന്നു)

യുവാ—എന്നെ അറിയുകയില്ലേ. പഞ്ചായത്തിന്റെ പ്രസിഡണ്ടാണ്. മിനിസ്റ്റർ വന്നോ. പാർട്ടി കഴിഞ്ഞു, ഞാൻ പുറത്തുപോയതിനുശേഷം. മിനിസ്റ്ററുടെ കാര് ഇതിലേ അകത്തേക്കുപോയോ, എന്നാ ചോദിച്ചുതു്?

ഒന്നാം— (പഴയപടി നില്ക്കുന്നു)

യുവാ— ഇതിനെ ഒക്കെ പോലീസിൽ ചേർത്താരുമോ?...മിനിസ്റ്ററോട്തന്നെ ചോദിച്ചുകൂടയാം! നിങ്ങളുടെ പേര്?

ഒന്നാം— (പുകവിട്ടുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു)

യുവാ— വേണ്ടോ. നമ്പർ ഞാൻ നോട്ടുചെയ്തിരിക്കുന്നു. (സംഗമരവം അകത്തേക്കു പോകുന്നു)

(പൊട്ടകണ്ണനായ ഒരു ഭിക്ഷുവിനെ പിടിച്ചുകൊണ്ടു്, ഒരു ബാലൻ പടിക്കൽ വരുന്നു)

ബാല- രണ്ടുകണ്ണും കാണാൻമേലാത്ത കുരുടനാണേ! പൊന്നോമാനോ ഒരുപിടിച്ചോരു തരണൈ!

ഒന്നാ- അകത്തു പോകണ്ടോ.

പൊട്ടുകണ്ണൻ-പൊന്നോമാനോ, ഇവിടെനിന്നോളം മെ, ഒരുപിടി പറുതരണൈ. രണ്ടുദൈവസമായെ ചോറിന്റെ മയം കഴിച്ചിട്ട്

ഒന്നാ- സദ്യ കഴിഞ്ഞു, ഇപ്പോൾ.

ബാല- അയ്യോ! പൊറത്തേക്കെടുക്കുന്ന സമയമാണേ. ഈ കുരുടനെക്കൂടെ അകത്തേക്കു വിടണൈ. ഒരുപിടിച്ചോരു കിട്ടും.

ഒന്നാ- ഗാർഡൻപാർട്ടിയും കഴിഞ്ഞു.

പൊ. ക- എന്തെങ്കിലും തൊണ്ട നനയ്ക്കാൻ കിട്ടും. പൊന്നോടേതെ.

ഒന്നാ- ഞാൻ പോലീസുകാരനാ.

പൊ. ക- എന്നെ തല്ലല്ലേ പൊന്നോമാനോ. ഞങ്ങളും പൊയ്ക്കോളാമേ.

ഒന്നാ- ഞാൻ കാവൽനില്ക്കുകയാണ്.

ബാല- എന്റെ അമ്മേനോ. ഒരുചോടു നടക്കാൻ ശക്തിയില്ലേ.

പൊ. ക- പൊന്നോടയവരെ! മരിച്ചുവീഴുമെ..

ഒന്നാ- ഞാനോ? അതോ?...

ബാല- എന്റെ അപ്പൻ....രണ്ടുദൈവസമായങ്ങനെ, അകത്തുപോട്ടോ.

ഒന്നാ- നിങ്ങളല്ല അകത്തുപോകേണ്ടതു്.

പൊ. ക- പിന്നാർ, അമ്മേനോ. വല്ല മൊരു

ലാളിയല്ലിയോ? പാവങ്ങൾക്ക് ഇന്നു വല്ലതും തരം...
..മന്ത്രിം മററും വരുകില്ലയോ?

ഒന്നാ- പോകേണ്ടവർ അതാ വരുന്നു.

(മരൊരു യുവാവും കൂട്ടുകാരനും പ്രവേശിക്കുന്നു)

യുവാ- ഇതൊരു ദാരിദ്ര്യംതന്നെ. ഇങ്ങനെ ന...
ശിച്ച ഒരു പട്ടണം! എവിടെച്ചെന്നാലും, ഈ പരി...
ഷകൾ.

കൂട്ട- ഇതൊക്കെ ലോകാരംഭമുതലേ ഉള്ളതാ...
ണം°.

യുവാ- യാചകനിരോധനമുള്ള പട്ടണമാണുപോ...
ലും. എന്തിനൊക്കെ ഈ പോലീസ് തടിച്ചോലെ നി...
ല്ക്കുന്നത്°.

പോലീ-കാവലാണ്°.

കൂട്ട-ഇയാൾ ഇവരെ പിടിച്ചു° എന്തുചെ...
യ്യണം.

യുവാ- പട്ടണത്തിനു പുറത്തുകൊണ്ടു വിടണം...
ഇവിടെ കഴിഞ്ഞുകൂടേണ്ടയോ? എവിടെ തിരിഞ്ഞാ...
ലും, എങ്ങോട്ടു നോക്കിയാലും...ഇത് ഈ രാജ്യത്തി...
ന്റെ ശാപമാണ്°.

പൊ. ക- പൊന്നാങ്ങൊന്നു വല്ലതും തരണം.

യുവാ- ഇതിനെ ഒക്കെ വെടിവെച്ചുകൊല്ലരുതോ?

കൂട്ട- അതുകൊണ്ടും തീരുമോ?

പോലീ- എന്നാലും ഞങ്ങൾ ശേഷിക്കും.

യുവാ- തകർപ്പൻ സമൃ, പൊടിച്ചൊടിച്ചൻ...
കാപ്പി. ഒന്നാന്തരം കച്ചേരി. ഉൽഘാടനമഹോത്സ...
വം. മന്ത്രിയുടെ സാന്നിദ്ധ്യം. എല്ലാം വികൃതമാക്കാൻ.

ഇത്ര പരിഷകളും. ഹേയ് കാൺസ്സബിൾ! ഇവരെ ഇവിടെ നിർത്തണോ. അദ്ദേഹം വരാൻ സമയമായി.

ഒന്നാ- ഇവർക്കും കാവൽനിന്നുകൊള്ളാം.

കൂട്ട- ഇതുപോലുള്ള ദിവസമെങ്കിലും ഇവർക്കൊക്കെ ഒരിലച്ചോറ്റു കൊടുക്കണം.

യുവാ- ഇവരെ ഒക്കെ പുലർത്താൻ സക്കാരിനു സാധ്യമാണോ. ആണുങ്ങൾ വരുമ്പോഴെങ്കിലും, ഇത്ര തെളികളെ ഒന്നു വഴിനു മാറ്റിനിർത്തേണ്ട. മിനിസ്റ്ററോടുതന്നെ ചോദിക്കാം, ഇത്രകാൺസ്സബിളന്മാരുടെ ജോലി എന്തെന്ന്.

പോലീ- വിശപ്പിന്റെ രാജ്ഞി.....സാരെ! കത്തിക്കയറുകയാ.

യുവാ- ഇവനെ ഒക്കെ വാനിൽ കേറ്റി ജയിലിൽ കൊണ്ടുപോകൂ ആദ്യം. പിന്നെ മറ്റു കാര്യങ്ങൾ! നിയമം ലംഘിക്കുന്നതു നിങ്ങളുടെ കൺമുന്തിൽ വെച്ചല്ലേ.

ബാല- അവിടെ നറച്ചു കഞ്ഞി കിട്ടുമോ, അങ്ങനെയോ!...എങ്കിൽ അങ്ങോട്ട് അയച്ചേക്കൂ, എന്റെ പൊന്നോടേതെ.

യുവാ-നമുക്ക് അകത്തു പോകാം! മിസ്സ് സുലോചനയുടെ വീണവായന തുടങ്ങിക്കഴിഞ്ഞു. (പോകുന്നു)

പോലീ-(നോക്കിനിൽക്കുന്നു) നിങ്ങൾ, അങ്ങോട്ടു മാറിനിന്നുകൊള്ളൂ.

ബാല-എന്നിട്ട്...പൊന്നോമാനൊ. (നീഷി-
നില്ക്കുന്നു)

(ഒരു മദ്ധ്യവയസ്സൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

മ. വ—വല്ല പ്രയോജനവുമുള്ള കായ്മ്മമാണോ? ഇ
വിടെ വന്ന്, ഇങ്ങനെ നിന്നിട്ട്

(ഒരു രോഗി വടിയുന്നി പ്രവേശിക്കുന്നു)

രോഗി—കരുണയുള്ള ഏമാനൊ, വേലചെയ്തു
കഴിക്കാൻ മേലാത്തവനാണെ.

മ. വ—ഈ പരിഷകളുടെ പടയിളകിയിരിക്കയാ
ണോ? ഇവിടെ എന്നാ നടക്കുന്നതെന്നറിയാമോ? ഒരു
ലക്ഷം രൂപാ ചെലവാക്കി പണിയിച്ചു ചാവടിയോ.
പെരവാസ്സോലിയാ. മന്ത്രിയദ്ദേഹമാ വരുന്നെ. കണ്ട
തെണ്ടിയേം പരക്കഴിയേം കാണാനല്ല, അദ്ദേഹം വ
രുന്നെ. ഇവിടെ കരക്കാക്കേ് സദ്യയുള്ളു. പോ പോ.
വേഗം.

രോ—പൊന്നുങ്ങനെ ഇക്കരേലുള്ളതാണെ ഒരു
സേപ്പം. താഴ്ക്കടീലങ്ങുന്നിന്റെ പറമ്പിലാണെ ക
ടികെടക്കുന്നു. വല്ലെമാന്റെ കഞ്ഞമയ്ക്കു കരിക്കി
ടാൻ കേറിയപ്പോ താഴെ വീണു കയ്യൊടിഞ്ഞതാ
ണെ. വേലചെയ്തു കാലം കഴിക്കാൻ ശക്തിയില്ല, പൊ
ന്നുങ്ങനെ. ഒരുസേപ്പം ഈ കരേലുള്ളതാണെ. .

മ. വ—കരക്കാരെന്ന് പറഞ്ഞാൽ, ഒരുസേപ്പേ!
ഞങ്ങളുടെ ജാതിക്കാരെന്നാ, അത്ഥം. നിങ്ങളൊക്കെ
കടികെടപ്പുകാരാ മനസ്സിലായോ.

രോ - മൂന്നുമാസം ഒരുസേപ്പാശുപത്രിക്കെടുന്നതാ-
തിരിയെ വന്നപ്പോൾ, ക്രമ പൊളിച്ചു കളഞ്ഞിരിക്കേ

ന. ഔസേപ്പ് വഴിനീളെ തെണ്ടുവാ. പൊന്നാങ്ങെന്നെ. കണ്ണുപൊട്ടൻ—വല്ലേച്ചാനോടു പറമ്പിന് എറക്കരുതെന്നു പറഞ്ഞില്ലയോ?

രോ—ഒന്നും, ഓർമ്മിപ്പിക്കാതെ, കൂട്ടുകാരോ.

പോലീ—തെണ്ടിനടക്കുന്നവനു കൂരയോ?

തെരുവു മുഴുവനിലും.

മ. വ—ആ കഞ്ഞമ്മേടെ മകളെ ഇവിടെയാ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നത് അകത്തോടു പോയി പറ; ഔസേപ്പ്

രോ—സകലതും കാണുന്ന സർവ്വേശ്വരാ! ഞങ്ങളെ ഊരുമിച്ചു കളിച്ചു വളർത്താ പൊന്നാങ്ങെന്നെ.

പോലീ—ഉച്ചത്തിൽ വിളിക്കണ്ടാ അകത്തു വീണവായന നടക്കുകയാണു്

രോ—ഒരാധാരവുമില്ലേ.

പോലീ—അങ്ങോട്ടു മാറി നില്ക്കു്

ബാല—അപ്പന്റെ അടുത്തു നിന്നോ?

മ. വ—ഇവനൊക്കെ, ഇതും ഇതിനപ്പുറം പറയും. അകത്തു കടത്തിവിടല്ലേ. നമ്മുടെ മന്ത്രിയാ വരുന്നു. അകത്തെ എലവെപ്പെല്ലാം എപ്പോഴേകഴിഞ്ഞു. (അകത്തുനിന്നും മാനേജർ വരുന്നു)

മാനേ- (മദ്ധ്യവയസ്സുനോടു്) അല്ല. ഇങ്ങനെ നടന്നാൽ മതിയോ? നമ്മുടെ ആളുകൾ വല്ലവരും കാപ്പി കുടിക്കാതെണ്ടങ്കിൽ, അകത്തു വിളിച്ചുകൊണ്ടുപേരണ്ടേ. എന്റെ കണ്ണു് എല്ലായിടത്തും എത്തിയെ അവരുമോ?

മ. വ—ഇനി നമ്മുടെ ആളായമില്ല. കേട്ടോ മാ
നേജരെ! സദ്യ പൊടിപൊടിച്ചു. കാപ്പിയുടെ കായ്കും.
മാനേജരുടെ മഹിമ. ആട്ടെ. എത്ര പ്രയത്നിക്കാണാം.

മാനേ - സാരമില്ല. നാലായിരം തെക്കെത്തില്ലേ.
കെട്ടിടത്തിന്റെ കായ്കുത്തിലല്ലയൊ തള്ളിപ്പോയത്.
സിമൻറും, ഇരുമ്പും എല്ലാം കൺട്രോളുകാലത്തല്ലെ
വാങ്ങിയത്. ഈ സർക്കാരിനെ അറിഞ്ഞുകൂടെ. നേരേ
ചൊവ്വേ പോയാൽ വല്ല രക്ഷയുമുണ്ടോ. പിന്നെ അ
ദ്ദേഹമായതുകൊണ്ട് ഒരു പെർമിറ്റു തരാൻ മടിച്ചു
മന്ത്രി! ഇപ്പോ വല്ലോരും ക്ഷണിച്ചോ? പിന്നെ എല്ലാ
വരും ഒന്നു ബോധ്യപ്പെടുത്താൻ വന്ന് ഉൽഘാടനം
നടത്തിട്ടു പോട്ടെ. കണികണ്ടാൽ.....പിന്നെ ന
മുക്കു വല്ലോം പറയാമോ?

മ. വ—പക്ഷെ, ഇതൊന്നും ഉണ്ടായാൽ പോരാ!
ചിലവാക്കാനും പഠിക്കണം. ഇതുപോലാൽ ഒരു സ
ദ്യ നടത്തിയിട്ടുണ്ട് ഈ നാട്ടുകാര പൂവിട്ടു തൊഴണ
മദ്ദേഹത്തെ. ഞാനകത്തേക്കു ചെല്ലട്ടെ.

മാനേ—നമ്മുടെ ഒരു കാര്യം വരാൻണ്ട്.
ഞാൻ വന്നേക്കാം.

(മലാവയസ്കൻ പോകുന്നു)

മാനേ—എടാ, എടാ, കൊറച്ചൂടെ അങ്ങോട്ടു
മാറി നിന്നെ. തൊഴിലൊന്നും ചെയ്യാതെ തട്ടിത്തി
ന്നാൻ നടക്കുവാ. തെങ്ങിപ്പരിഷകൾ. കേട്ടോ സാറെ.
ഇവിടെനിന്ന് ഒന്നു മാറിനിൽക്കേണം. അദ്ദേ
ഹം ഒരഞ്ചു മിനിറ്റിനകം വരും.

പോലീ—ആരും കാണുകില്ല

[മറൊരു യുവാവ് പ്രവേശിക്കുന്നു]

യുവാ—(മാനേജരോടായി) മുതലാളി അകത്തു
ണ്ടല്ലോ.

മാനേ—എന്താ വല്ല പണമിടപാടും ഉണ്ടോ.
എന്താ ഇത്ര ധീരതി. കുറച്ചു മയ്യാദ. മനസ്സിലായി
ല്ലല്ലോ.

യുവ—നിങ്ങൾ, ഇപ്പോഴൊന്നെ അറിയുകയില്ല.
നിങ്ങളുടെ കൂട്ടുകാരൻ എസ്റ്റേറ്റു മാനേജർ പിരിച്ചു
വിട്ട പത്രങ്ങളുപേരിലൊരാളാണു് ഞാൻ. മനസ്സിലാ
യോ. പതിനഞ്ചു ദിവസമായി. ഏഴു ദിവസമായി,
ഇത്ര വാതിലിൽ ഞാൻ മുട്ടുന്നു; മുതലാളിയെ ഒന്നു കാ
ണുവാൻ.

മാനേ—എന്നാൽ ഒരു മൂന്നു ദിവസംകൂടി കഴി
യണം. ഇതിന്റെ ജോലി, ഇനി ഒരു മൂന്നു ദിവസം
കൂടി ഉണ്ടു് പത്തു ദിവസം തികയട്ടെ. മുതലാളി! ആ
രെയൊ കാണണ്ടതു്

യുവാ - കാണാതെ സാലൂമല്ല. മാനേജരുടെ ത
ന്നിപ്പും അവിടെ നടക്കുമോ എന്നറിയണം. പട്ടിണി
യാണു് മുഴപ്പട്ടിണിയാണു് തൊഴിലില്ലാത്തവക്കേ...

മാനേ- പ്രസംഗത്തിനാണോ. യൂണിയനിൽ ചെ
ന്നിട്ടു്. തന്റെ മഹാനേതാവിന്റെ എഴുത്തു കണ്ടു.
അതു കഴിഞ്ഞു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുഖിൽ അരേരക്ക
ട്ടി നിൽക്കുന്നതും കണ്ടു. യൂണിയനുണ്ടല്ലോ. എന്നാൽ
ഒന്നു മനസ്സിലാക്കിക്കൊള്ളു മുതലാളിയും അറിഞ്ഞു
തന്നെയാ നിങ്ങളെ പിരിച്ചുവിട്ടതു്. അതിനുവേണ്ടി,

കാണണ്ടാ. നേതാവുമായി അക്കാര്യം ഒരുക്കിത്തീർത്തു കഴിഞ്ഞു.

യുവ - ഒരുക്കിത്തീർക്കാൻ.....

മാനേ - നേതാവിനോടു ചോദിക്കണം.

യുവ - ഗാർഡൻചാർട്ടി കഴിഞ്ഞോ.

മാനേ - കഴിഞ്ഞെന്നുതന്നെ വയ്ക്കുക.

യുവാ - എന്നാൽ ഞാൻ അകത്തുപോയിക്കൊണ്ടിരിക്കാം.

മാനേ -- ഇപ്പോൾ സംഗീതക്കച്ചേരി. പിന്നെ ഉൽഘാടനം. മന്ത്രിയും മററതിഥികളും പോയിട്ടു്; അദ്ദേഹത്തിനു വിശ്രമം. മൂന്നു ദിവസമായി അദ്ദേഹം ഉറങ്ങിയിട്ടു്. എന്താ. അതു കഴിഞ്ഞാലോചിക്കാം.

യുവ—നിങ്ങളാണോ അദ്ദേഹത്തിനുവേണ്ടി ആലോചിക്കുന്നതു്.

മാനേ—ഹെയ് കാൺസ്സുബിൾ. അകത്തു വിടേണ്ടവരെ കണ്ടാൽ അറിയാമല്ലോ. തൽക്കാലം അങ്ങോട്ടു മാറിനിൽക്കണം. ഇനി അധികം താമസിയില്ല. സമയമായിവരുന്നു (അകത്തേയ്ക്കു പോകുന്നു.)

[തൊഴിലാളിനേതാവു, നേതാവു ഉല്ലാസചാനനായി നടന്നുവരുന്നു.]

യുവാ - സർ! ഇവിടെ നിൽക്കാൻ അനുവാദം വേണ്ടല്ലോ?

പോലീ - എത്രനേരം നില്ക്കും. അവരുടെകൂടെ നില്ക്കണം.

നേതാവു - നാം താമസിച്ചെന്ന് അദ്ദേഹം പറയും.

തൊഴി. നേ - സമയത്തു ചെയ്യണം. എല്ലാറ്റിനും പങ്കെടുത്തല്ലോ.

[യുവാവിനെക്കണ്ടു ഭാവം വയ്ക്കാതെ നിന്നു.]

നേതാ - ഒരു ജോലി കൂടി ഉണ്ട്.

തൊ. നേ - ഉം. (സിഗററ്റു വലിച്ചു പുക വിടുന്നു.)

നേതാ - മന്ത്രിക്ക് പകരം.

തൊ. നേ - പകരം ഉം. എന്ത്. എന്തു ചെയ്യണം?

നേ - ഉൽഘാടനം. പ്രതിപക്ഷത്തിന്റെ പ്രതിനിധിയായട്ടെ എന്നാണ്, ഞങ്ങളുടെ തീരുമാനം.

തൊ. നേ - അദ്ദേഹം വരുകില്ലയോ?

നേ - വരാമെന്ന് ഏറ്റിരുന്നോ?

തൊ. നേ - എന്നല്ലേ, നിങ്ങളുടെ കക്ഷി പറഞ്ഞത്.

യുവാവ് - (അക്ഷമയോടെ മുന്നോട്ടു നീങ്ങി) സഖാവേ!

തൊ. നേ - (അമർച്ചം അടക്കി) അല്ല. സഖാവോ.

യുവാ - ഇനി സഹിക്കാൻ വയ്യ. യൂണിയനാഫീസിലും കാണാൻ സാധിക്കയില്ല.

തൊ. നേ - അതുകൊണ്ടു ഇങ്ങോട്ടു പോന്നു. അല്ലെ.

യുവാ - ഏഴു ദിവസമായി ഈ നടപ്തു തുടങ്ങിയിട്ട് മുതലാളി എന്തു മറുപടി തന്നു. നേരിട്ടു കണ്ടോ?

തൊ. നേ - എന്നാൽ നിങ്ങൾ തന്നെ കണ്ടു കാഴ്ച നേടിക്കൊള്ളണം. യൂണിയൻ ഒരു മാഗ്ഗ്മുണ്ട്.

അതു സ്വീകരിച്ചു മുന്നോട്ടു പോകും. അതിന്റെ നിർദ്ദേശത്തെ ധിക്കരിക്കാൻ ഒരു മുതലാളിയും ഡെയ്യുപ്പെട്ടിട്ടില്ല.

യുവാവ് ഇപ്പോഴത്രയായി ദിവസം?

നേതാവ്- ഇതൊക്കെ ഓർത്തിരിക്കാൻ നേരമുണ്ടോ നമുക്ക് അകത്തു പോകാം. ഒരു ചെറിയ പ്രസംഗം വേണ്ടേ! പിന്നെ നിങ്ങളുടെ കാര്യം. അതൊക്കെ ഒരു കി നിർത്തിക്കൊള്ളാം.

യുവാവ്- പട്ടിണികൊണ്ടു്; ദഹിച്ചുതീരട്ടെ. ഞങ്ങളുടെ കുടുംബങ്ങൾ, കത്തിത്തീരുകയാണ്. അന്നുമോടെ നപ്രസംഗം നടക്കട്ടെ സഖാവേ!

തൊ. നേ- എന്നാ ഭീഷണി ഇങ്ങോട്ടായോ? യൂണിയനിൽ ഉറച്ചുനിൽക്കുക. നിങ്ങളുടെ ഏകരക്ഷാ കേന്ദ്രം, അതു മാത്രമാണ് നാളെ ആഫീസിൽ വരണം.

യുവാവ്- സഖാവിനെ കാണുവാൻ അല്ലേ?

പോലീസ് പുറകെ പോകണ്ടോ.

യുവാവ് ഇല്ല. (മാറിനിൽക്കുന്നു)

നേതാവ് ഇതെല്ലാം, ഒരു സുപ്രഭാതത്തിൽ മാത്രമേന്ന് ഞങ്ങൾ വിശ്വസിക്കുന്നില്ല. എന്തു പറയുന്നു.

തൊ. നേ- ഞാൻ അങ്ങനെ പറയുവാൻ ബാല്യുതപ്പെട്ടവനാണ്.

(മറന്നൊരു യുവാവ് പ്രവേശിക്കുന്നു)

യുവാവ്- (പരിഭ്രമത്തോടെ) നമസ്സേ. സാർ ഒരു മിനിട്ട്. മൂന്നു പ്രവശ്യാം രാവിലെ വീട്ടിൽ വന്നിരുന്നു.

നേതാവ്- ഒരു മിനിട്ട് ഒന്നു പറഞ്ഞുയച്ചുകൊള്ള

ഒട്ട. എം. ഏ ക്കാരനാം. കേട്ടോ, മിസ്റ്റർ എനിക്കു പറഞ്ഞു കൂടല്ലോ. നിയമസഭയിൽ നിങ്ങൾക്കു പറയാമല്ലോ.

യുവാ- സാർ, എം. ഏ-യുക്ക് എനിക്കു ക്ലാസ്സുണ്ട് സാർ. എന്തേന്തിനിന്നു പ്രത്യേകം സമ്മാനം കിട്ടി സാർ. ഒൻപതുമാസമായി സാർ ഞാൻ ഡിഗ്രി എടുത്തിട്ട്. ഏതുജോലിയായാലും മതിസാർ. എന്തുവെ ഹളമായാലും മതിസാർ. ഇതുപോലെ കഴിയുവാൻ ...

തൊ. നേ- ഏതുജോലിക്കാണുപേക്ഷ.

യുവാ- ഒരു ക്ലാർക്കുപണി മതി സാർ. വിഷമിച്ചു സാർ. മന്ത്രിയോടൊന്നു പറയണം സാർ. റെവ്യൂ സന്റേറഷൻ എന്റേ കയ്യിലുണ്ട് അങ്ങു വിചാരിച്ചാൽ പറയും സാർ.

നേതാ- ആട്ടെ. മന്ത്രിയ്ക്കു നിയമനാധികാരമില്ല. എത്ര പ്രാവശ്യം പറഞ്ഞു. മറ്റൊരു മാർഗ്ഗം നോക്കാം. ക്ഷമിക്കണം.

യുവാ- ക്ഷമിക്കാം സാർ. ഭൂമിയോളം ക്ഷമിക്കാം സാർ. ഈ ചാൻസ് ശരിയാക്കിത്തരണം. ഫസ്റ്റ് ക്ലാസ്സിലാണു ഞാൻ ജയിച്ചത്

തൊ. നേ- ഈ നീറുന്ന പ്രശ്നം കൈകാര്യം ചെയ്യുവാൻ കഴിവില്ലാത്ത ഗവർണ്മെന്റിന് എതിരായി ജനശബ്ദം ഉയരണം. ഇനിഒഴിഞ്ഞുമാറുക സാദ്ധ്യമല്ല.

യുവാ- ശരിയാണു് സാർ. എന്തു ജോലിയും ചെയ്യാം സാർ.

നേതാ- നിങ്ങൾ നാളെ വരണം. ഒരു ലറാർ തരാം.

യുവാ- വരാം. സെവൻ ഓ ക്ലോക്കിനു മുൻപു വരാം സാർ. നമസ്കേ. സഹായിക്കണേ സാർ. നമസ്കേ! (പോകുന്നു)

തൊ-നേ—ഉൽഘാടനം ഞാൻ തന്നെ ചെയ്യണമോ?

യുവാ- ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിനു വാക്കുകൊടുത്തു പോയി.

തൊ-നേ—എന്തു പ്രസംഗിക്കുവാനാണ്?

യുവാ—അദ്ദേഹം ഞങ്ങൾക്കും നിങ്ങൾക്കും വേണ്ടുപുട്ടതല്ലേ? ഇനി ഒരു സത്യം പറയാം. മന്ത്രി വരാമെന്നു പറഞ്ഞിരുന്നില്ല; വരൂ.

(അകത്തേയ്ക്കു പോകുന്നു)

[അകത്തെ കർട്ടൻ ഉയരുന്നു]

(സംഗീതക്കച്ചേരിയുടെ സഭാതലം. പുതിയതായി പണിയിച്ച ചാവടിയുടെ മുൻതളം. മിസ്സ^o സുലോചന വീണ വായിച്ചു വീണ താഴെ വയ്ക്കുന്നു. ഹസ്തതാഡനം. എണ്ണം ഉത്സാഹപ്രകടനം. ആതിഥേയൻ കൈയിൽ പുമാലയുമായി നില്ക്കുന്നു. നേതാവം തൊഴിലാളിനേതാവം മുൻപിൽ കസേരകളിൽ. മറ്റു ക്ഷണിതാക്കളും.)

നേതാവ് - (ക്രിസ്തുക്കെയോടെ) സുഹൃത്തുക്കളേ. ഈ മംഗളകർമ്മത്തിൽ സംബന്ധിക്കുവാൻ സാധിക്കാതെ വന്നതിൽ വേദിച്ചുകൊണ്ടു ബഹു. മന്ത്രി അയച്ച കമ്പിസന്ദേശം, വായിക്കണമെന്നുദേശിക്കുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട്, ആ കുറവു നികത്തുവാൻ, എല്ലാംകൊണ്ടും പ്രാപ്തനം നമ്മുടെ നാളത്തെ—ക്ഷമിക്കുക-തൊഴിലാളികളുടെ കണ്ണിലുണിയുമായ, നിങ്ങളു

ടെ പ്രതിനിധിയെ, ഈ കെട്ടിടത്തിന്റെ കവാടാൽ ഘാടനം നിർവ്വഹിക്കുവാൻ ഞാൻ ക്ഷണിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

[ആതിഥേയൻ പ്രതിനിധിയുടെ കഴുത്തിൽ മാലയിടുന്നു. സ്വർണ്ണത്താക്കോൽ കൊടുക്കുന്നു]

തൊ-നേ- സഖാക്കളേ! മാനുഷമഹാജനങ്ങളേ! ഈ സംസ്ഥാനത്തെ ബഹുജനങ്ങളുടെ വിശ്വാസപാത്രമായ ബഹു. മന്ത്രി നിവ്വഹിക്കേണ്ടുന്ന പാവനകർമ്മമാണ്; ഞാൻ നിവ്വഹിക്കുവാൻ നിയുക്തനായിരിക്കുന്നത് വേദന അനുഭവിക്കുന്ന ജനങ്ങൾക്കുവേണ്ടി ജീവിക്കുന്ന നമ്മുടെ മഹാനായ ആതിഥേയനെ ഞാൻ നിങ്ങളുടെ പരിചയപ്പെടുത്തേണ്ടതില്ല. ഈ കർമ്മം നിർവ്വഹിക്കുക തൊഴിലാളിവർഗ്ഗത്തോടു കാണിക്കുന്ന ബഹുമതിയായി ഞാൻ കരുതുന്നു. വിഭവസമൃദ്ധമായ സച്ചയം ഉദ്യാനവിരുന്നം ഹൃദയഹാരിയായ സംഗീതവും ദേശസമയത്തു് ഈ നാടുകാർക്കു് സഭാവനചെയ്ത അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വദേശാഭിമാനത്തെയും കലാരസികതയേയും നാം നമസ്കരിക്കുക. ഇത്ര മനോഹരമായ ഒരു ചാവടി പണിയിച്ചു പൂർത്തിയാക്കിയതിനു്, എന്റെ സഖാക്കളുടെ വില്ലവാഭിവാദ്യങ്ങൾ! ഇവിടെ കൂടിയിരിക്കുന്ന സദസ്സിന്റെ വിജയാശംസകൾ. ഹൃദയസ്വർഗീയായ വീണവായനയുടെയിടയിൽ, നിങ്ങളുടെ സമ്മതത്തോടെ, ഈ മധുരമനോഹരമനോജ്ഞസൗധത്തിന്റെ കവാടാൽഘാടനകർമ്മം ഞാൻ നിവ്വഹിച്ചുകൊള്ളുന്നു. നമസ്കേ! (ഉൽഘാടനം ചെയ്യുന്നു. വീണ്ടും വീണാനിനാദം ഉയരുന്നു.)

[കർട്ടൻ]

Handwritten text on a piece of paper at the bottom left corner, including the word "Sons" and some illegible scribbles.